

Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma

Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma

Käännös: Tmi Pimma Ähman

Kansikuva: Näkymä Loukkuvuorelta Kodanovisen suuntaan. Kuva Raimo Itkonen.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2016

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkajulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-128-1 (pdf)

KUVAILEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	16.5.2016
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	24.9.2015
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIAARINUMERO	MH 3510/2014/06.02.03
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, rantojensojeluohjelma, vanhojen metsien suojeluohjelma, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Etelä-Konneveden kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Konnevesi–Kalaja–Niinivuori FI0600032, Toussunlinna FI0600061		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	<p>Etelä-Konneveden kansallispuisto sijaitsee Keski-Suomen ja Pohjois-Savon maakuntien alueilla, Konneveden ja Rautalammin kunnissa. Kansallispuisto koostuu pääosin Konnevesi-järven saarista ja ranta-alueista, kaakkoisin osa-alue Toussunlinna rajautuu Hankaveteen. Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon. Kansallispuiston paikoin erämaista maisemakokonaisuutta täydentävät samalle Natura-alueelle sijoittuvat 78 yksityistä suojelualuetta, yhteispinta-alaltaan 1 150 ha.</p> <p>Etelä-Konneveden selkävesien etelä- ja itäpuolella maasto on jyrkkäpiirteistä ja jyrkäniteitä runsaasti. Pohjois- ja länsiosissa korkokuva madaltuu ja silokallioisuus lisääntyy. Kansallispuistossa esiintyy useita direktiivilajeja sekä edustavaa metsälajistoa ja monimuotoista epifyyttijäkelä-, lahottajasieni- ja lahoppuhyönteislajistoa. Kalajanvuoren ja Kituvuoren vanhat metsät muodostavat merkittävän haapalajistokeskittymän. Paikoin ravinteiset kalliot muodostavat merkittävän elinympäristön useille suojeltaville putkilokasvi-, sammal- ja jäkälälajeille. Etelä-Konnevesi on merkittävä lintujen pesimä- ja levähdysalue. Lintudirektiivin lajeja esiintyy runsaasti ja kalasääskikanta on huomattava.</p> <p>Etelä-Konnevesi on Rautalammin reitin keskusjärvi, ja alueen kulttuuriperintö kertoo vanhasta ihmistoiminnasta tärkeällä vesireitillä. Merkittäviä kohteita ovat mm. Toussunlinnan kalliomaalaukset sekä entisajan hautaustavoista kertovat karsikot. Alueen virkistys- ja matkailukäyttö jakautuu alueellisesti ja toiminnallisesti järvioltaalle ja mantereelle, lähinnä Rautalammin Kalajanvuorelle, suuntautuvaan retkeilyyn. Matkailu on aiemmin ollut melko vähäistä, mutta kansallispuiston perustaminen ja kuntien kehittämishankkeet ovat lisänneet selvästi kiinnostusta aluetta kohtaan.</p> <p>Suunnitelman mukaisilla luonnon- ja lajistonhoidon toimenpiteillä, ennallistamisella ja käytön ohjauksella parannetaan metsäisten Natura-luontotyyppien pinta-alaa ja edustavuutta ja turvataan haapajatkumoa. Alueen nykyistä, varsin niukkaa palveluvarustusta kohennetaan ja uudistetaan. Uusilla rantautumispaikoilla tuodaan mantereen kohteita vesillä retkeilevien ulottuville ja parannetaan veneilyn ja melonnan edellytyksiä. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on keskeisessä roolissa kehittämisessä. Kansallispuisto on Etelä-Konneveden matkailun kokonaisuuden ydin. Kansallispuiston portteina toimivat lähtöpisteet sijaitsevat kansallispuistoalueen ulkopuolella.</p> <p>Tämä hoito- ja käyttösuunnitelma on Etelä-Konneveden kansallispuiston suunnitelma, eikä tässä ole käsitelty koko Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura 2000 -aluetta. Natura-alueiden ja niihin kuuluvien yksityisten suojelualueiden osalta hoidon ja käytön suunnittelu on tehty v. 2013 valmistuneessa Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Suunnitelma on julkaistu pdf-muodossa verkkojulkaisuna Metsähallituksen luonnonsojelijulkaisuja-sarjassa C 128 (julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1685).</p>		
AVAINSANAT	kansallispuisto, maankäytön suunnittelu, suojelualueiden hoito ja käyttö		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman on kirjoittanut Raimo Itkonen apunaan työryhmä: Panu Kuokkanen, Tuula Peltonen ja Markus Pekkinen. Suunnittelussa on hyödynnetty v. 2013 valmistunutta Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelmaa.		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelijulkaisuja. Sarja C 136		
ISSN-L	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-128-1
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943		
SIVUMÄÄRÄ	122 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	16.5.2016
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	24.9.2015
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 3510/2014/06.02.03
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Södra Konnevesi nationalpark		
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Konnevesi–Kalaja–Niinivuori FI0600032, Toussunlinna FI0600061		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Södra Konnevesi nationalpark		
SAMMANDRAG	<p>Södra Konnevesi nationalpark ligger i Konnevesi och Rautalammi kommuner i landskapen Mellersta Finland och Norra Savolax. Nationalparken består huvudsakligen av öar och stränder i sjön Konnevesi. Toussunlinna, ett åtskilt liggande delområde i sydöstra delen av parken, ligger vid sjön Hankavesi. Vattenområdena ingår inte i nationalparken. Nationalparkens ställvis ödemarksartade landskapshelhet kompletteras av de 78 privata naturskyddsområden som ligger inom ett Natura-område. Dessa har en sammanlagd areal på 1 150 ha.</p> <p>Terrängen söder och öster om Södra Konnevesis öppna fjärdar är kuperad och har rikligt med stup. De norra och västra delarna är mer jämna till topografin och där förekommer mera rundhällar. Det förekommer flera direktivarter och representativa skogsarter i nationalparken liksom också en mångfald olika epifytlavar, rötsvampar och insekter som lever på död ved. De gamla skogarna i Kalajanvuori och Kituvuori bildar en viktig koncentration av arter som lever på aspar. Ställvis bildar de näringsrika bergsytorna en viktig livsmiljö för flera skyddsvärda kärlväxt-, moss- och lavararter. Södra Konnevesi är också ett betydande häcknings- och rastområde för fåglar. I nationalparken förekommer det rikligt med arter som ingår i fågeldirektivet, och fiskgjusbeståndet är betydande.</p> <p>Södra Konnevesi är den centrala sjön i Rautalampi sjöstråt, och områdets kulturarv vittnar om tidig mänsklig verksamhet utmed denna viktiga vattenled. De viktigaste objekten är bl.a. Toussunlinna hällmålningar samt gamla minnesträd med inristningar för avlidna (karsikkoträd). Användningen av planeringsområdet för rekreation och turism fördelar sig områdesvis och funktionellt i friluftsliv vid sjöbassängen och på fastlandet. Användningen på fastlandet är främst koncentrerad till Kalajanvuori i Rautalampi. Turismen var tidigare rätt småskalig men intresset för området har ökat betydligt till följd av inrättandet av nationalparken och utvecklingsprojekt inom kommunerna.</p> <p>Med naturvårds- och artvårdsåtgärder, restaurering och styrning av användningen ökar man de skogbevuxna Natura-naturtypernas areal och representativitet och säkerställer aspkontinuiteten. Den nuvarande, rätt sparsamma serviceutrustningen i området förbättras och förnyas. Nya landstigningsställen byggs och med hjälp av vilka folk som rör sig med båt kan ta i land även vid objekt på fastlandet. Även förutsättningarna för båtliv och paddling förbättras. Samarbetet med övriga aktörer innehar en central roll i utvecklingsarbetet. Nationalparken bildar kärnan för hela turismen i Södra Konnevesi. Startpunkterna, som fungerar som portar till nationalparken, ligger utanför själva nationalparken.</p> <p>Denna skötsel- och användningsplan gäller för Södra Konnevesi nationalpark och i den behandlas inte hela Natura 2000-området Konnevesi–Kalaja–Niinivuori. Planeringen av skötseln och användningen av Naturaområdena och de privata naturskyddsområden som ingår i dem framgår av skötsel och användningsplanen för Södra Konnevesi skyddsområdesdelhet från år 2013. Planen har publicerats i PDF-format som webbpublikation i serien Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja C 128 (julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1685).</p>		
NYCKELORD	nationalpark, planering av markanvändning, skötsel och användning av skyddsområden		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har utarbetats av Raimo Itkonen i samarbete med en arbetsgrupp: Panu Kuokkanen, Tuula Peltonen och Markus Pekkinen. Vid planeringen använde man sig av Skötsel och användningsplanen för Södra Konnevesi skyddsområdesdelhet från år 2013.		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 136		
ISSN-L	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-128-1
ISSN (ONLINE)	1796-2943		
SIDANTAL	122 s.	SPRAK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS.....	11
1 Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne.....	11
2 Perustamistarkoitus.....	19
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia.....	20
4 Natura 2000 -luontotyytit.....	25
5 Lajisto.....	29
6 Kulttuuriperintö.....	30
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	34
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä.....	38
8 Erätalous: nykytila.....	39
9 Tutkimus.....	42
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	43
KESKEISET ARVOT JA UHAT.....	44
11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat.....	44
TAVOITTEEN ASETTELU.....	48
12 Uhkatekijöiden torjuminen.....	48
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke.....	52
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke.....	53
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet.....	54
TOTEUTUS.....	56
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet.....	56
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet.....	59
16 Erätalouden toimenpiteet.....	65
17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	67
18 Hallinto.....	70
19 Resurssit.....	72
20 Osallistaminen.....	74
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	77
21 Ympäristövaikutusten arviointi.....	77
SEURANTA.....	83
22A Suunnitelman toteutuksen seuranta.....	83
22B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta.....	86
LÄHTEET.....	88
LIITTEET	
Liite 1 Ote maakuntakaavakartasta.....	93
Liite 2 Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit.....	95
Liite 3 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset, harvinaiset ja direktiivilajit.....	99
Liite 4 Luonnon järjestyssäännöksi.....	105
Liite 5 Lausunntokooste.....	107
Liite 6 Vahvistuskirje.....	121

YHTEENVETO

Suunnittelualueen nimi, sijainti ja pinta-ala

Etelä-Konneveden kansallispuisto, Konnevesi ja Rautalampi, 1 544 ha

I Nykytilan kuvaus

Etelä-Konneveden kansallispuisto sijaitsee kahden maakunnan, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon, alueilla, Konneveden ja Rautalammin kunnissa. Kansallispuisto koostuu pääosin Konnevesi-järven saarista ja ranta-alueista, kaakkoisin osa-alue Toussunlinna rajautuu Hankaveteen. Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon. Kansallispuiston paikoin erämaista maisemakokonaisuutta täydentävät mosaikkimaisesti puiston alueiden lomaan samalle Natura-alueelle sijoittuvat 78 yksityistä suojelualuetta, yhteispinta-alaltaan 1 150 ha.

Kansallispuisto kuuluu pääosin Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura-alueeseen (FI0600032), Toussunlinna muodostaa oman Natura-alueensa (FI0600061). Rautalammin reitin keskusjärvi Etelä-Konnevesi on kirkasvetinen ja karu ruokajärvi, jonka rannat ovat pääosin kallioisia, niukkakasvustoisia ja jyrkkiä. Kallioperässä esiintyy paikoin emäksisiä kivilajeja, joiden ansiosta saarten ja mantereen sisäosissa on myös merkittäviä lehtoalueita. Alueella on runsaasti raitaa, haapaa ja metsälehmusta, jota kasvaa sekä pensasmaisena että runkomaisena. Harvinaiset kasvi- ja sienilajit, vaateliäs lehtolajisto ja rantojensuojeluohjelman ansiosta säilynyt rantojen rakentamattomuus tekevät alueesta luonnonsuojelullisesti merkittävän.

Etelä-Konneveden selkävesien etelä- ja itäpuolella maasto on jyrkkäpiirteistä ja jyrkän teitä on runsaasti. Kallio-alueilla on nähtävissä myös muinaisrantojen lohkariekoja. Vaikka alue on ollut pitkään metsätalouskäytössä, siellä on säilynyt useita aarniometsäsaarekkeita Kituvuorella, Kalajanvuorella ja Loukkuvuorella. Kallioiden laki-alueet ovat harvan männikön ja jäkälän peitossa. Rinteiden välisissä notkelmissa kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi. Kalajanvuoren kaakkoisrinteen aarniometsässä on huomattava määrä järeitä haapoja, joilla viihtyvät mm. raidankehukojäkälä ja haapariippusammal.

Kansallispuistossa esiintyy useita direktiivilajeja sekä edustavaa metsälajistoa ja monimuotoista epifyyttijäkälä-, lahottajasieni- ja lahoppuhyönteislajistoa. Kalajanvuoren ja Kituvuoren vanhat metsät muodostavat merkittävän haapalajistokeskittymän. Paikoin ravinteiset kalliot muodostavat merkittävän elinympäristön useille suojeltaville putkilokasvi-, sammal- ja jäkälälajeille. Etelä-Konnevesi on merkittävä lintujen pesimä- ja levähdysalue. Lintudirektiivin lajeja esiintyy runsaasti ja kalasääskikanta on huomattava.

Ihmiset ovat asettuneet Etelä-Konneveden rannoille jo esihistoriallisella ajalla, ja alueelta on löydetty useita kivikautisia asuinpaikkoja ja irtolöytöjä. Vesireitti on läpi historian ollut ihmisille tärkeä kulkuväylä, ja sitä pitkin on kuljetettu mm. puutavaraa ja tervaa. Entisajan hautaustavoista kertovat lukuisat karsikkopuut, joihin kirkkomatkalta merkittiin vainajan nimikirjaimet ja kuolinaika.

Etelä-Konnevesi on merkittävä virkistyskohde erityisesti lähiseudun vakituisille ja kesäasukkaille, mutta se on tunnettu myös pienveneilijöiden, melojien ja virkistyskalastajien keskuudessa. Etelä-Konnevedelle suuntautuva virkistyskäyttö jakautuu alueellisesti kahteen pääryhmään, järvioltaalle ja mantereelle. Mantereen puolella virkistyskäyttö painottuu Rautalammin Kalajanvuoren alueelle, joka on ollut tunnettu näköalapaikka jo 1800-luvulla. Saarissa on kaksi Metsähallituksen ylläpitämää rantautumispaikkaa, Lapinsalossa ja Pyysalossa Konneveden kunnan puolella. Lisäksi alueen saarissa on joitakin kuntien ja yksityisten ylläpitämiä rantautumispaikkoja. Maasto-opastus ja reittimerkinnot alueella ovat puutteellisia.

Kansallispuiston perustaminen loppukesällä 2014 lisäsi selvästi kiinnostusta aluetta kohtaan, ja alueen kävijämäärät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 50 %. Parin viime vuoden aikana kuntien toimesta tehtyjen matkailun kehittämishankkeiden myötä on syntynyt uutta matkailun yritystoimintaa ja yrittäjien verkostoituminen on lisääntynyt.

Alueella harjoitetaan säännöllistä tutkimusta sekä kalakantojen, vesi- ja jääolojen pitkäaikaisseurantaa Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen Konneveden tutkimusaseman toimesta.

II Keskeiset arvot ja uhat

Boreaaliset luonnonmetsät ja lehdot. Boreaaliset luonnonmetsät ja lehdot ovat kansallispuiston keskeisimmät luontodirektiivin luontotyytit. Alueen boreaaliset luonnonmetsät ovat valtakunnallisesti merkittäviä ja lehtoja esiintyy alueella huomattavia pinta-aloja.

Haapalajisto. Kansallispuisto on valtakunnallisesti merkittävä kohde haavasta riippuvaiselle lajistolle. Haapalajiston kannalta tärkeimpiä elinympäristöjä ovat järeät haavikot Kalajanvuoren ja Kituvuoren alueilla, muualla Enonniemessä on haapajatkumon ylläpitämisen kannalta merkittäviä nuoria haavikoita.

Järvilinnusto. Etelä-Konnevesi on merkittävä pesimä- ja levähdysalue vesilinnuille ja alueella on edustava selkävesilinnusto. Alueen kalasääskikanta on Keski-Suomen vahvin.

Arvokkaat kallioalueet. Geologisesti monimuotoisella kansallispuiston alueella sijaitsee kokonaan tai osittain

neljä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokasta kallioaluetta. Kallioalueilla esiintyy valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja sekä useita muita harvinaisia kalliolajeja.

Virkistyskäyttö ja luontomatkailu. Etelä-Konnevesi on tärkeä virkistyskohde paikallisille ja kesäasukkaille sekä maakuntien suurista kaupungeista saapuville retkeilijöille. Se soveltuu erinomaisesti vesiretkeilyyn matka- tai pienveneillä sekä meloen, ja alueella on useita rantautumispaikkoja saarissa. Kalajanvuori on alueellisesti suosittu virkistys- ja nähtävyyshanke mantereella. Kansallispuiston perustamisen myötä alueen tunnettuus on lisääntynyt ja luontomatkailun yritystoiminta mm. majoitus- ja ohjelmalvelujen osalta kasvanut ja verkostoitunut.

Tutkimus ja seuranta. Konneveden tutkimusasema Siikakoskella harjoittaa säännöllistä kokeellisen ekologian ja akvaattisen ekologian tutkimustoimintaa Etelä-Konneveden järvi- ja maa-alueilla. Järviältä on pitkäaikaisseuranta mm. veden korkeuden, lämpötilan, jäänpaksuuden ja muikkukantojen osalta. Järvitaimen on merkittävä tutkimuskohde. Konnevesi on vesitutkimuksen referenssijärvi.

Järviekosysteemi. Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon, mutta järvi- ja koskialueet ovat olennainen osa Etelä-Konneveden kokonaisuutta sekä luonnonsuojelun että alueen käyttöarvojen näkökulmasta. Etelä-Konnevesi on vedenlaadultaan erinomainen, Rautalammin reitin lähes luonnontilaisena säilynyt, säännöstelemätön keskusjärvi. Koko reitillä ei ole merkittäviä kalojen vaellusesteitä, ja se on eteläisen Suomen tärkeimpiä vaeltavan järvitaimen elinalueita.

Alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvista haitoista merkittävimmät ovat aiempi metsätalouskäyttö, haitallisesti lisääntyvät luontaiset ja vieraslajit (hirvi, supikoira, minkki, kanadanmajava) ja heikko palveluvarustus. Kävijämäärien lisääntyessä virkistyskäyttö voi aiheuttaa häiriöitä ja kulumista.

III Tavoitteen asettelu

Suunnitelman päämäärät

Suunnitelmassa alueen hoidolle ja käytölle asetetaan seuraavat päämäärät:

1. Natura-alueiden metsäisten luontotyyppien pinta-ala kasvaa ja edustavuus paranee.
2. Alueen haapajatkumo on turvattu ja elinvoimaiset haavikot tarjoavat elinympäristön lukuisille uhanalaisille lajeille.
3. Alueen lintukantojen pesimätulokset paranevat ja lintukannat säilyvät elinvoimaisina.
4. Kallioalueet tarjoavat turvattu elinympäristön useille harvinaisille lajeille.
5. Virkistyskäyttö ja matkailu- tai muu yritystoiminta ovat sopusoinnussa alueen luontoarvojen ja maisemakokonaisuuden kanssa.
6. Etelä-Konnevesi on paikallisille asukkaille ja matkailijoille vetovoimainen, helposti saavutettava retki- ja veneilykohde, jossa yhdistyvät mahdollisuudet virkistäytyä niin järviältä kuin mantereenkin luontokohteissa.
Kansallispuisto muodostaa arvokkaan voimavaran ja toimintaympäristön kestävää luontomatkailutoimintaa harjoittaville yrittäjille.
7. Etelä-Konneveden tarjoamat mahdollisuudet monipuoliselle tutkimustoiminnalle säilyvät vähintään nykyisen kaltaisina.
8. Kansallispuiston keskeiset suojeluarvot on tunnistettu ja niiden säilyminen on turvattu.

Lisäksi alueelle asetetaan seuraavat kehittämistavoitteet:

9. Kodanovisen saaristosta ja Enonniemen alueesta muodostuu valtakunnallisesti merkittävä ja ulkomaisiakin harrastajia houkutteleva melonta- ja pienveneilykohde.
10. Etelä-Konnevesi luontokohteineen ja virkistyskalastusmahdolluuksineen on kansainvälisestikin merkittävä luontomatkailualue. Kansallispuisto on sen vetovoimainen ydin.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Retkeilyä ja luontomatkailua ohjataan erityisesti Enonniemen eteläosiin Kalajanvuoren–Majaniemen alueelle ja järvialueen rantautumiskohteisiin (Iso Pyysalo, Lapinsalo, Pohjois-Lanstun karsikko). Järviältä kaakkoisosan Kodanovisen saaristoa kehitetään melontaan ja pienveneilyyn soveltuvaksi. Kalajanvuoren–Majaniemen alueen saavutettavuutta vesiltä käsin parannetaan mm. varustamalla uusi rantautumispaikka Enonniemen eteläosaan. Konnekosken virkistyskalastuskohde kuuluu myös retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen, ja sen palveluvarustusta täydennetään Kellarinlahdenniemen taukopaikalla ja laiturilla.

Neljälle valtion omistamalle luodolle tai pienelle saarelle esitetään mairinnousurajoitusta 15.4.–31.7. linnuston pesinnän turvaamiseksi.

Valtaosa alueesta pidetään syrjävyöhykkeenä, jolle ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä lukuun ottamatta joitakin pitempiä reittejä. Enonniemen luoteisosan erämaisuutta lisätään sulkemalla Loukkuvuoren metsäautotien perälenkki moottoriliikenteeltä.

IV Toteutus ja toimenpiteet, ympäristövaikutusten arviointi ja seuranta

Asetettuihin päämääriin pyritään suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä. Luonnonsuojelun toimenpiteitä ovat mm. luonnon- ja lajistohoito, ennallistaminen ja käytön ohjaaminen. Aiemman metsätalouksen jälkiä vähennetään poistamalla istutuskusikoita lehdoista ja lehtomaisilta kankailla sekä haavikoista ja metsälehmuksen kasvupaikoilta. Lisäksi täytetään oja soilla ja kosteissa lehdoissa. Haitallisten lajien ja vieraslajien kantoja pyritään säätämään edelleen yhteistyössä metsästäjien kanssa. Lisäinventointeja tehdään lintu- ja kalliolajiston osalta.

Luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämisessä korostuu yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken. Kansallispuisto on osa Etelä-Konneveden matkailukokonaisuutta, sen vetovoimainen ydin. Kansallispuistoon saavutaan eri suunnista erilaisin tavoittein. Kaikki puiston portteina toimivat lähtöpisteet sijaitsevat varsinaisen kansallispuiston ulkopuolella, kuntien satama-alueilla ja matkailuyritysten yhteydessä. Kansallispuistoon tulijat opastetaan ensisijaisesti Häyrylänrantaan ja Törmälään. Muita puiston portteja ovat Hanhitaipaleen kalasatama (melojat yms.) ja Kivisalmi (vesiyhteys pohjoisesta).

Nykyistä palveluvarustusta kohennetaan ja uudistetaan. Enonniemen retkeilyreitistöä laajennetaan, ja eteläosan ja Kalajanjärven Kiertolahden uudet rantautumispaikat tuovat mantereen kohteet myös vesillä liikkujien ulottuville. Pohjois-Lanstin karsikko varustetaan nähtävyyshaitteeksi. Järviältäan kaakkoisosassa parannetaan melonnan ja pienveneilyn edellytyksiä perustamalla uusi rantautumispaikka Kodanovisen saaristoon sekä edistämällä Hanka-vedelle ulottuvan, Enonniemen kiertävän melontareittikonaisuuden aikaansaamista. Opastusmateriaalia lisätään tuottamalla tarvittavat kohdeopasteet lähtöpisteisiin sekä Metsähallituksen rantautumis-/tulipaikoille. Kansallispuiston viestintä muodostaa kokonaisuuden (verkkoviestintä, sosiaalinen media, mobiiliviestintä ym.), josta kävijä löytää helposti ajantasasta tietoa alueen luontoarvoista, retkeilymahdollisuuksista ja palveluista.

Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tavoitteena on luontoarvojen säilyttäminen ja parantaminen sekä alueen käytön järjestäminen. Alueen retkeily- ja luontomatkailukäyttö todennäköisesti lisääntyy suunnitelmakaudella. Virkistyskäytön luontoarvoille aiheuttamia haittavaikutuksia minimoidaan alueen käytön vyöhykeistämällä, rakenteiden hyvällä suunnittelulla ja opastuksen kehittämisellä. Luonnonhoidon toimenpiteiden avulla pyritään parantamaan alueen luonnontilaa. Suunnitelmalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin. Suunnitelmasta ei ole tarpeen tehdä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-vaikutusten arviointia.

Suunnitelman toteutuksen seurannassa käytetään Metsähallituksessa hyväksytyjä mittareita. Seuranta kohdistuu suunnitelmassa esitettyihin toimenpiteisiin ja niiden vaikuttavuuteen eli siihen, miten suunnitelman päämäärät saavutetaan.

Vahvistaminen

Ympäristöministeriö on vahvistanut hoito- ja käyttösuunnitelman 24.9.2015.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

Tämä hoito- ja käyttösuunnitelma on Etelä-Konneveden kansallispuiston suunnitelma, eikä tässä ole käsitelty koko Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura-alueita. Natura-alueiden ja niihin kuuluvien yksityisten suojelualueiden osalta hoidon ja käytön suunnittelu on tehty v. 2013 valmistuneessa Etelä-Konneveden suojelualuekonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Suunnitelma on julkaistu pdf-muodossa verkkojulkaisuna Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja -sarjassa C 128 (julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1685).

Hoito- ja käyttösuunnitelma ei aiheuta veloitteita tai rajoitteita suunnittelun ulkopuoliselle maankäytölle. Luonnonsuojelulain (1096/1996: § 66) mukaisesti Natura-alueella tai sen ulkopuolella harjoitettava toiminta ei saa merkittävästi heikentää Natura-alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on otettu Natura 2000 -verkostoon.

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	☒	Kuva 1: Sijainti ja rajaus
		☒	Kuva 2: Päämaankäyttöluokat ja yksityiset suojelualueet
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.		
Suunnittelualan nimi	Etelä-Konneveden kansallispuisto	Pinta-ala (ha)	1 544
		Josta vesialuetta (ha)	-
Maakunta	Keski-Suomi, Pohjois-Savo	Kunta	Konnevesi, Rautalampi

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonais-pinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Konnevesi–Kalaja–Niinivuori	FI0600032	15 266	SCI, SPA	Luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maa-aineslaki, vesilaki	Etelä-Konneveden kansallispuistoon kuuluva alue
Toussunlinna	FI0600061	19	SCI	Luonnonsuojelulaki	Koko alue

Suunnittelualan maankäyttö

	Valtionmaiden suojelualueet	Päämaankäyttöluokka	Suojelualuetyyppi	Perustamisajankohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
Perustetut suojelualueet	Etelä-Konneveden kansallispuisto	202	Kansallispuisto	1.9.2014	1544	-
	Yksityiset suojelualueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 3.
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla			-		
	Valtion yksityiset suojelualueet			1	19,4	

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

Suojeluun varatut valtion alueet	Tyyppi	Maankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	-				
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	-				

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
	Tyyppi	Lisätietoja
-		

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Keski-Suomen maakuntakaava	2009	Keski-Suomen puoleinen alue	Etelä-Konneveden kansallispuisto on kaavassa merkinnällä SL, luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella ei saa ryhtyä toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Etelä-Konnevesi-järvi on kokonaisuudessaan merkitty tärkeäksi vesialueeksi (W), joka toimii suomalaisen järviluonnon ja kalatalouden tutkimuskohteena ja vertailuvenenä. Alue on määritelty kehittyväksi luontomatkailualueeksi, jonka ydin on Konneveden tutkimusasema ja Konneveden koskireitti (Siikakoski, Karinkoski, Kellankoski). Konneveden ja Rautalammin välille on merkitty ulkoilun yhteystarve. Alueen poikki kulkee laivaväylä Konneveden Häyrylännrannasta itään. Venesatamat on merkitty Konneveden kirkonkylälle ja Kivisalmelle. Koskireitti Konneveden kirkonkylältä etelään on merkitty vesiretkelyreitiksi
Keski-Suomen maakuntakaava: 2. Vaihemaakuntakaava	2011	Keski-Suomen puoleinen alue	Keulatniemen–Haukkaniemen alue (653 ha) on merkinnällä valtakunnallisesti arvokas kallioalue. Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen.
Keski-Suomen maakuntakaava: 4. Vaihemaakuntakaava	2013	Keski-Suomen puoleinen alue	Koko alue on kaavassa omalla merkinnällään ”Konneveden kehittämisalue”, kansallispuistoksi kehitettävä alue. Aluetta tulee kehittää alueen luontoarvoja painottaen. Virkistys- ja retkeilyyn sekä niihin liittyvien rakentamisten tulee sopeutua luontoarvoihin. Konneveden kehittämisalue -merkintä kumoaa Keski-Suomen maakuntakaavasta Konneveden merkinnän tärkeänä vesialueena (W) sekä ulkoilun yhteystarve -merkinnän Konneveden ja Rautalammin välillä.
Pohjois-Savon maakuntakaava	2011	Pohjois-Savon puoleinen osa alueesta	Pohjois-Savon maakuntakaavassa alue kuuluu Rautalammin ja Suonenjoelle yltävään virkistys- ja matkailuvyöhykkeeseen, jonka kehittämisessä ja maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen virkistysmahdollisuudet ja suojelualueverkoston ekologisesti kestävä hyödyntäminen. Etelä-Konneveden virkistys- ja matkailuvyöhykkeelle on annettu kunnille erillinen suunnittelusuositus tehdä yhteistyötä yli maakuntarajojen muiden toimijoiden kanssa alueen kestäväksi hyödyntämiseksi matkailussa ja virkistyskäytössä.

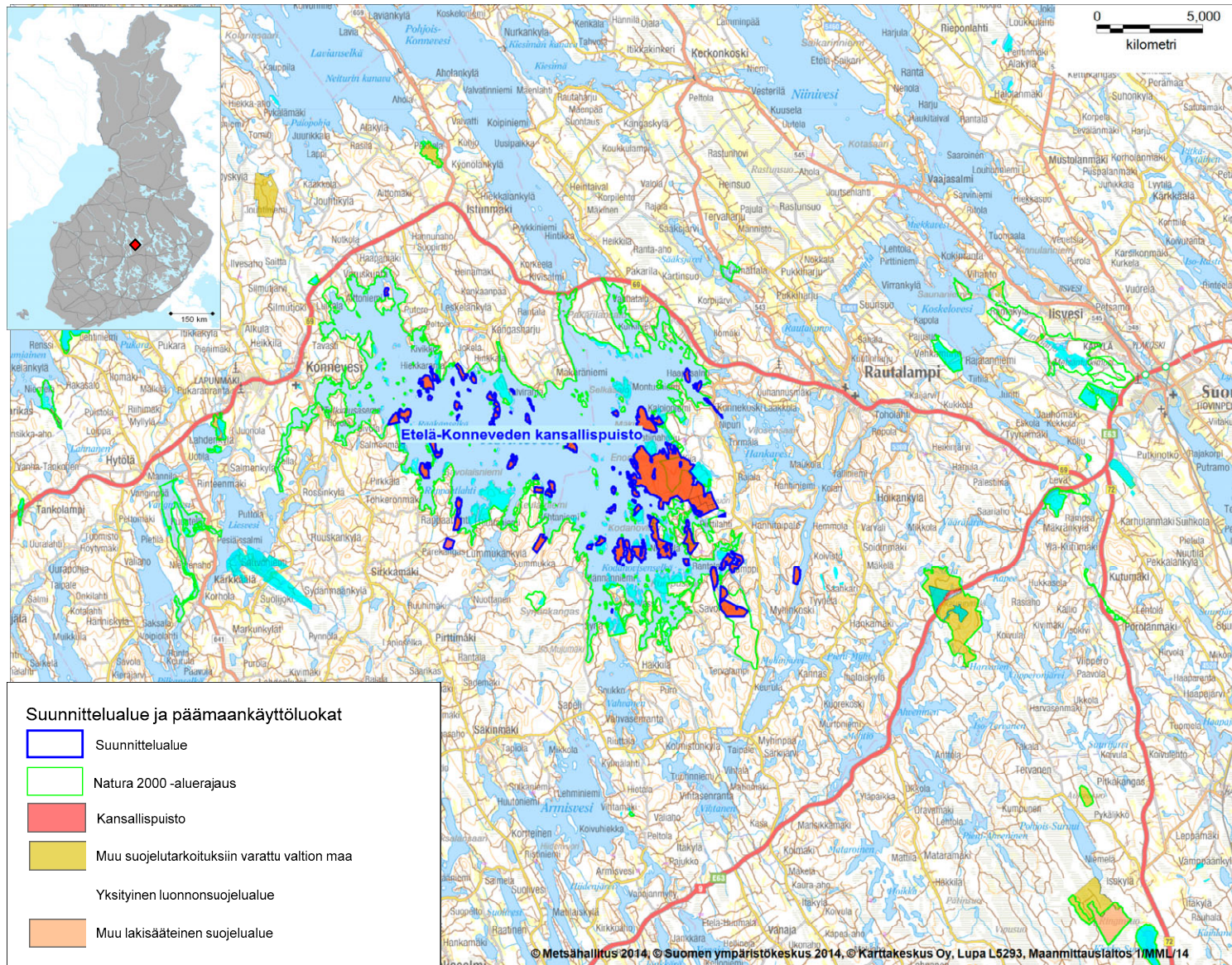
			<p>Kansallispuiston alue on kaavassa miltei kokonaan merkinnällä S1 (vesilain tai luonnon-suojelulain perusteella suojeltava alue). Ristilammivuoren alue on merkitty metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY1). Toussunlinnan kivikautinen kallio-maalaukset on muinaismuistolain nojalla suojeltu muinaismuistokohde.</p> <p>Enonniemi ja sen eteläpuolinen saaristo on nimetty Loukkuvuoren hiljaiseksi alueeksi. Merkinnällä hil1 kuvataan luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävää hiljaista aluetta. Hiljainen alue -kaavamerkinnän pääasiallinen maankäyttömuoto on maa- ja metsätalous. Merkinnällä ei ohjata maa- ja metsätalouden toimintaa eikä investointeja. Metsälain mukaiset toimenpiteet eivät edellytä lausuntonenettelyä. Alueille voidaan myös rakentaa metsäautoteitä sekä ottaa ja murskata maa-aineksia. Suunnittelumääräys: Pysyviä toimintoja alueelle ja sen ympäristöön suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota alueen säilymiseen hiljaisena siten, että alueiden valinnassa käytetyt hiljaisuuden kriteerit täyttyvät edelleen ja hiljaisuudesta ja luonnonäänistä nauttiminen on mahdollista.</p> <p>Etelä-Konnevedelle on merkitty kymmenen rantautumispaikkaa, joista kansallispuiston alueelle sijoittuvat Kypärin saaren, Kodanovisen ja Porttisaaren merkinnät. Muita ovat Hanhitaipaleen laituri ja kalasatama, Pirttisaaren ja Vuohisaaren retkisatamat sekä rantautumispaikat Ruohosaassa, Puurosalmessa, Pienessä Navettasaassa ja Syrjänhiekalla. Konnekoskelle on merkitty virkistyskalastuskohde. Kansallispuiston itäpuolella sijaitseva Törmälän loma- ja kurssikeskus on kaavassa huomioitu pienialaisena matkailupalvelukohteena (rm1).</p> <p>Konnekoskelle on kaavaan merkitty uusi, kosken ohittava veneväylä Etelä-Konnevedeltä Hankavedelle.</p>
Etelä-Konneveden rantayleiskaava	1998, päivitetty 2004	Konneveden kunnan puoleinen osa Etelä-Konnevedestä ranta-alueineen	<p>Kansallispuiston alue on kaavassa osoitettu luonnonsuojelualueeksi (SL) lukuun ottamatta Vehkaniemen eteläpuolella sijaitsevaa irrallista Suoja-Metsärinne-tilaa. Ison Pyysalon länsirannalle on kaavassa merkitty uimaranta. Lapinsalon ja Haukisaaren olemassa olevien rantautumispaikkojen lisäksi Rappaatsaaren kaakkoisrannalle ja Kontion luoteisrannalle on merkitty rantautumispaikka, jolle saa sijoittaa retkeilyä ja veneilyä palvelevia vähäisiä rakenteita. Pyysaloon ei ole kaavoitettu rantautumispaikkaa. Vesialueella kulkee laivaväylä Häyrylänrannasta itään. Siihen liittyvät väylät Närelahteen, Kivisalmelle ja Rappaatlahteen.</p>
Etelä-Konneveden rantayleiskaava	1998, tarkistaminen vireillä	Rautalammin kunnan puoleinen osa Etelä-Konnevedestä ranta-alueineen	<p>Rautalammin kunnan Etelä-Konneveden rantayleiskaava on varattu asumis-, vapaa-ajan asunTORAKENTAMIS- ja yritys- ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen alueeksi, jossa on huomioitu perinteinen asuminen järven rannalla ja matkailun ja elinkeinonharjoittaminen. Kansallispuistoon kuuluvat alueet on merkitty valtaosin SL-merkinnällä. Kaavan tarkistamisen tavoitteissa mainitaan vireillä oleva Enonniemen kansallispuistohanke. Rantayleiskaavassa turvataan ja täydennetään viheralueiden verkostoa, venereittejä, rantautumispaikkoja, uimarantoja ja ulkoilureitistöjä.</p>

Hankaveden–Kalajanjärven ympäristön osayleiskaava	2012	Loukkuvuori, Kituvuori, Kalajanvuori, Kalajanjärven ympäristö, Konnekoski, Toussunlinna, Vuori-Kalajan letto	<p>Kansallispuistoon kuuluva alue on merkitty kaavassa luonnonsuojelualueeksi (SL).</p> <p>Konnekosken virkistyskalastusalueet on määritelty retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR), jolle saa sijoittaa vain retkeilyä ja muuta yleistä virkistyskäyttöä palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. Maisemakuvan ja ympäristöarvojen säilyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Konnekosken pohjoispuolelle on esitetty kanava-alueen yhteystarve Etelä-Konneveden ja Hankaveden välille vaihtoehtoisine sijainteineen. Vuori-Kalajan virkistyskohteelle saa rakentaa retkeilyä palvelevia vähäisiä rakennelmia, esim. laavun. Törmälästä Vuori-Kalajan laavulle johtava polku on merkitty retkeilyreitiksi, samoin osa Loukkuvuoren metsäautotiestä. Kaavassa Kalajanvuorelle kulkee retkeilyreitti Vuori-Kalajan länsipuolella; lammen itäpuolen olemassa olevaa polkua ei ole merkitty kaavaan.</p> <p>Kaavaan on merkitty maa-, kivi- ja kallioainesten ottoalue (EO-1) Saukkolamminkankaan alueelle Konnekoskentien varteen. Ottoalue rajautuu 200 metrin päähän kansallispuiston rajasta. Yleiskaavoituksen osana tehdyssä maisemaselvityksessä todetaan, että toteutuessaan ottoalue aiheuttaa sekä väliaikaisia että pysyviä voimakkaita vaikutuksia maisemaan (kallioleikkaukset, valaistus, metsän profiilin muutos) Etelä-Konnevedeltä päin katsottaessa.</p>
Keski-Suomen strategia 2040	2014	Keski-Suomen puoleinen alue suunnittelualueesta	<p>Vuonna 2040 Etelä-Konneveden kansallispuisto on vakiinnuttanut asemansa kansallispuistojen verkostossa. Vuoden 2017 tavoitetilassa Etelä-Konneveden kansallispuisto on perustettu ja toimivan palveluvarustuksen rakentaminen on edennyt loppuvaiheeseen. Etelä-Konneveden kehittäminen kansallispuistoksi on alueen kuntien, elinkeinoelämän edustajien ja luontoharrastajien sekä viranomaisten yhteistyössä edistämä kumppanuushanke. Alueen käyttöä tukevan palveluvarustuksen suunnittelu, parantaminen ja rakentaminen sekä uusien opastus- ja viestintäkeinojen edistäminen vaativat valtion resursien lisäksi alueellisten ja paikallisten toimijoiden resursseja. Päätoimijoina ovat Metsähallitus ja kunnat.</p>
Valkoselkätikan elinympäristöjen hoitosuunnitelma Keski-Suomessa	2007	Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura 2000 -alue: Pieni-Jaakko, Iso-Jaakko, Keulatniemi, Suosalo	<p>Hoitosuunnitelman päätavoite Konneveden alueella on panna käyntiin sellaisia kehitysprosesseja, jotka johtavat valkoselkätikalle riittävien elinympäristölaikkujen verkostojen syntyyn. Pitkällä aikavälillä luodaan suurehkoja lehtimetsäkuvioita poistamalla kuusia lehtovaltaisista saarista. Suunnitelmaan kirjatut hoitotoimet toteutettiin syksyllä 2010.</p>
Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Metsähallituksen selvitys Etelä-Konneveden kansallispuiston perustamisedellytyksistä	2013	Koko alue	<p>Metsähallituksen näkemyksen mukaan selvitysalue täyttää luonnonsuojelulain kansallispuiston perustamisedellytykset. Selvityksessä on käsitelty myös palveluiden kehittämistarpeita sekä niiden edellyttämiä resursseja.</p>
Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma	2014	Koko alue	<p>Suunnitelmassa tarkasteltiin koko Etelä-Konneveden Natura-alueiden rajaamaa suojelualuekokonaisuutta. Tässä kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa kansallispuiston osio päivitetään kansallispuiston tavoitteiden mukaiseksi. Aiempi suunnitelma toimii edelleen muulta osin Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmana.</p>

Konneveden saarten ennallistamissuunnitelma	2011	Etelä-Konneveden saaret: Pieni-Kontio, Etelä-Lanstu, Iso Hännäinen	Ennallistamispoltoilla aloitetaan metsien luonnollinen sukessiokehitys kolmessa saaresa, joiden puusto kaatui vuoden 2010 Asta-myrskyssä lähes kokonaan. Paloalueille syntyy runsaasti eriasteisesti palanutta puuta. Iso Hännäinen poltettiin keväällä 2012, loput poltot toteutetaan lähivuosien aikana.
Kytkeytyneisyystarkastelu			
<p>Kansallispuisto sijaitsee kahden maakunnan, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon rajalla (kuva 1). Kansallispuisto kuuluu pääosin Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura 2000 -alueeseen (FI0600032), Toussunlinna muodostaa oman Natura-alueensa (FI0600061). Luonnonsuojelualueverkostossa Etelä-Konneveden kansallispuiston ja Natura-alueiden muodostama kokonaisuus on merkittävä. Se on seudun laajin suojeluun varattu alue. Rautalammin reitin keskusjärvi Etelä-Konnevesi on huomattavan kirkasvetinen vesistökokonaisuus koskireitteineen. Arvoa tuovat edustava lintulajisto, suurelta osin rakentamattomat rannat ja maa-alueiden luontotyyppien suuri vaihtelu karuista kallioista reheviin lehtoihin. Kansallispuiston itäosan kallioalueilla on edustavia vanhan metsän kohteita. Vanhan metsän ja erityisesti haapalajiston kytkeytyneisyyden kannalta ympäristön merkittävin suojelualue on noin 10 km:n päässä kaakossa Suonenjoen puolella sijaitseva Keurunmäen–Haavikkolehdon Natura-alue (625 ha), jossa esiintyy runsaasti uhanalaisia ja vanhoille metsille tunnusomaisia kääpiä ja kovakuoriaisia (Kunttu 2006, Kunttu & Halme 2008, Hyvärinen 2008, Rassi ym. 1994). Pienialaisia vanhan metsän kohteita ovat Ison-Siimarinmäen Natura-alue Etelä-Konneveden eteläpuolella (49 ha) sekä Kytömurronsuon Natura-alue järvioltaan luoteispuolella (12 ha). Pienialaisia lettokohteita on ympäristössä lähinnä Kirjosuon–Vakkarsuon–Lintharjun Natura 2000 -alueella sekä Rimminluhdan YSA-alueella Suonenjoella (kuva 1).</p> <p>Mosaiikkimaisesti lomittain kansallispuiston alueiden kanssa ja niiden välittömässä yhteydessä sijaitsee 78 yksityisenä suojelualueena rauhoitettua aluetta, joiden yhteispinta-ala on 1 150 ha. Alueiden rauhoitussäännökset vaihtelevat, mutta ne tukevat kansallispuiston suojelutavoitteita merkittävästi etenkin maisemakokonaisuuden säilyttäjänä.</p> <p>Yli 200 kilometriä pitkä, Suomenselältä Päijänteeseen laskevaan Saraaveteen ulottuva Rautalammin reitti on eteläisen Suomen merkittävimpiä vaeltavan villin järvitaimenen elinalueita. Siihen kuuluu yhteensä 15 koskea tai virtaa. Konneveden kunta on ostanut seitsemän kosken osuuden koskireitistä hyödyntääkseen koskia matkailussa ja virkistyskalastuksessa. Näistä Siikakoski, Taikinainen, Karinkoski ja Kellankoski sijaitsevat samalla Natura-alueella kuin Etelä-Konneveden kansallispuisto. Rautalammin puolella Hankavedestä laskeva Konnekoski on myös merkittävä virkistyskalastuskohde.</p> <p>Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen biologinen tutkimusasema toimii Konneveden ja Siikakosken välisellä niemellä. Yliopistollisten tutkimusasemien verkostossa sen asema on merkittävä kokeellisen ekologian, evoluutioekologian ja vesistötieteiden tutkimukselle (Ylönen 2012). Kirkas ja lähes arktinen Etelä-Konnevesi toimii vertailuvenä tutkittaessa ihmistoiminnan vesistöjä kuormittavaa vaikutusta (Vuori ym. 2006).</p>			

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen		Lisätietoja
☒ Osittain	☐ Kokonaan	Edellinen ja ainoa alueen hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui v. 2013 ja päivitetään nyt kansallispuiston tavoitteen mukaiseksi. Suunnitelmasta on ehditty toteuttaa lähinnä opastukseen ja viestintään liittyviä toimenpiteitä, mm. lähtöpisteiden opastusmateriaalia sekä luontoon.fi-sivustolla tapahtuvaa alueen esittelyä.
Suunnittelualueen yleiskuvaus		
<p>Kansallispuisto sijaitsee osin Rautalammin, osin Konneveden kunnassa ja rajautuu pitkälti Etelä-Konneveden järvioltaan mukaisesti. Etelä-Konnevesi on kirkasvetinen ja karu ruokojärvi, jonka rannat ovat pääosin kallioisia, niukkakasvustoisia ja jyrkkiä. Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon. Kalliooperässä esiintyy paikoin emäksisiä kivilajeja, joiden ansioista saarten ja mantereen sisäosissa on myös merkittäviä lehtoalueita. Alueella on runsaasti raitaa, haapaa ja metsälehmusta, jota kasvaa sekä pensasmaisena että runkomaisena. Harvinaiset kasvi- ja sienilajit, vaateliäs lehtolajisto ja rantojen suojeleuohjelman ansioista säilynyt rantojen rakentamattomuus tekevät alueesta luonnonsuojelullisesti merkittävän. Etelä-Konneveden selkäviesien etelä- ja itäpuolella maasto on jyrkkäpiirteistä ja jyrkenteitä on runsaasti. Kallioalueilla on nähtävissä myös muinaisrantojen lohkariekoja. Vaikka alue on ollut pitkään metsätalouksikäytössä, siellä on säilynyt useita aarniometsäsaarekkeita Kituvuorella, Kalajanvuorella ja Loukkuvuorella. Kallioiden lakialueet ovat harvan männikön ja jäkälän peitossa. Rinteiden välisissä notkelmissa kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi. Loukkulahden jyrkanteen juuren tuoreessa lehdossa kasvaa lehmusta, lehtomatarraa, mustakonnanmarjaa ja kevätlinnunhernettä. Umpilammen ja Loukkulammen rannoilla kasvaa tervaleppää, Kalajanvuoren kaakkoisrinteen aarniometsässä on puolestaan huomattava määrä järeitä haapoja, joilla viihtyvät mm. raidankehukojäkälä ja haapariippusammal. (Ympäristöministeriö 1999, Valtion ympäristöhallinto 2008, Husa ym. 2001). Kansallispuiston luontotyypin määrää täydentää merkittävästi siihen rajautuva Vuori-Kalajan letto (FI0600107), joka on hankittu valtiolle 2014 kansallispuistoon liitettäväksi. Pohjois-eteläsuuntainen, puustoisten soiden ja lettojen muodostama pienialainen kokonaisuus jää kalliosten rinnemetsien väliin. Alueen läpi virtaa Vuori-Kalajan lammesta laskeva tihkupintainen puro. Suoalueella on pääosin korpi- ja rämekasvillisuutta. Vallitsevien korpirämeen ja metsäkortekorven lisäksi puronvarressa on vaateliaampi lähteinen ruoho- ja heinäkorpi. Alueen suotyypeistä ravinteisin on suoalueen keskellä sijaitseva lettoräme, mutta alueella tavataan myös korpi-, neva-, isovarpu- ja rahkarämettä. Vuori-Kalajan leton länsiosat ovat mustikkatyyppin tuoretta kangasmetsää sekä käenkaali-mustikkatyyppin lehtomaista kangasta. Vuori-Kalajan leton läpi kulkee polku Vuori-Kalajan laavulle. (Ympäristöministeriö 1999, Valtion ympäristöhallinto 2011).</p> <p>Toussunlinnan alue on muusta kansallispuistosta erillään Rautalammin Hankaveden rannassa. Kallioisessa maastossa sijaitseva lehtoalue on laaja ja edustava. Alue on Olkivuoren–Kauravuoren kaakkoisrinnettä, jossa on useita kalliojyrkanteitä. Rehevimmillään kasvillisuus on tuoreissa ja saniaislehdossa. Useimmat Rautalammin tavattavat kallionjuuri- ja rinnelehtojen vaateliaat lajit, esim. kotkansiipi, mustakonnanmarja ja velholehti, kasvavat alueella. Toussunlinnan veteen putoavassa pystysuorassa kallioseinämässä on yksi harvoista Pohjois-Savon alueelta löydettyistä kalliomaalauksista. (Ympäristöministeriö 1999, Valtion ympäristöhallinto 2011). Toistaiseksi alueelle ei ole kohdistunut käyttöpainetta, mutta kalliomaalauksen löytyminen voi jatkossa houkuttaa alueelle matkailijoita.</p> <p>Kansallispuistoon ja Etelä-Konnevedelle suuntautuva virkistyskäyttö jakautuu alueellisesti kahteen pääryhmään: järvioltaalle ja mantereelle. Mantereen puolella virkistyskäyttö painottuu Rautalammin Kalajanvuoren alueelle, joka on paikallisesti tunnettu näköalapaikka. Kalajanvuoren itäpuolella olevan Vuori-Kalaja-lammen rannalla on laavu tulipaikkoinen ja kuivakäymälöinen. Kalajanvuoren laelle kulkee merkitty patikointireitti. Järvioltaalla liikutaan vuodenajan mukaan matka- tai pienveneillä, hiihtäen ja moottorikelkalla. Vapaa-ajankalastusta harrastetaan aktiivisesti. Saarissa on kaksi Metsähallituksen ylläpitämää rantautumiskohdetta: Lapinsalo ja Pyysalo Konneveden kunnan puolella. Lisäksi alueen saarissa on joitakin kuntien ja yksityisten ylläpitämiä rantautumispaikkoja.</p> <p>Alue on viime vuosiin asti ollut melko syrjässä maakuntien matkailun kehittämisen keskuksista, eikä sillä ole ollut kovin vakiintunutta matkailukäyttöä. Järvellä on kuitenkin runsaasti vapaa-ajan asutusta rannoilla ja saarissa. Kesäaikaan alueella vieraillee jonkin verran matkaveneilijöitä ja vapaa-ajan kalastajia. Konnevedeltä on kanavayhteys Päijänteelle, mutta matkailupalveluiden tarjonta alueella on ollut vielä melko vähäistä ja järjestäytymätöntä. Alueen matkailukäytön edellytyksiä on kehitetty kuntavetoisella hanketyöllä määrätietoisesti vuodesta 2011 lähtien. Alueen matkailun kehittämiseksi tehtiin ensin esiselvityshanke, jota seurasi Etelä-Konneveden ympäristön kehittämishanke. Hankkeen yksi keskeinen tavoite oli perustaa Etelä-Konneveden alueen valtion maista kansallispuisto. Hankkeen osana Metsähallitus laati Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuudelle hoito- ja käyttösuunnitelman. Ympäristöministeriö arvioi v. 2012 ministeriöön saapuneet kansallispuistoaloitteet ja antoi Metsähallituksen luontopalveluille toimeksiannon tehdä selvitys kansallispuiston perustamisedellytyksistä vuoden 2013 aikana. Selvityksen jälkeen Etelä-Konnevedestä päätettiin perustaa kansallispuisto.</p>		

Kuva 1. Etelä-Konneveden kansallispuiston sijainti ja rajaus.

Etelä-Konneveden kansallispuisto sijaitsee kahden maakunnan, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon, alueilla, kantatien 69 etelä- ja valtatie 9 luoteispuolella Konneveden ja Rautalammin kunnissa.

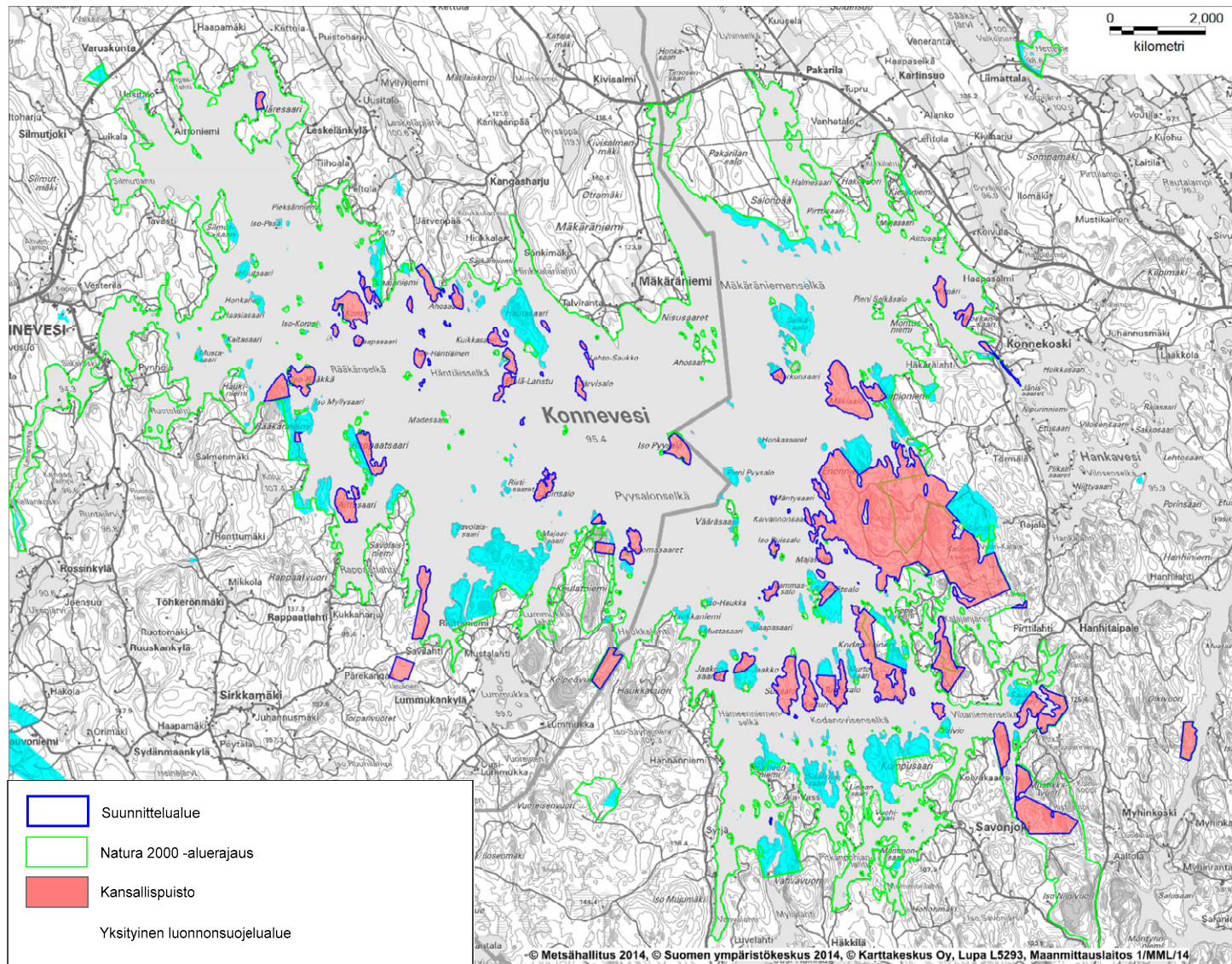
Kansallispuisto koostuu pääosin Konnevesi-järven saarista ja ranta-alueista; kaakkoisin osa-alue Toussunlinna rajautuu Hankaveteen. Kansallispuiston maisemakokonaisuutta täydentävät mosaiikkimaisesti puiston alueiden lomaan samalle Natura-alueelle sijoittuvat 78 yksityistä suojelualuetta, yhteispinta-alaltaan 1 150 ha.

Saaret ja rannat ovat pääosin kalloisia ja niukkakasvustoisia. Sisäosissa ja etenkin Enonniemen yhtenäisellä manneralueella on merkittäviä lehtoalueita ja vanhan metsän kohteita. Alueella esiintyy runsaasti haapaa ja metsälehmusta. Alueen itä- ja eteläosien huomattavan jyrkkierteisessä maastossa vaihtelevat karut kallion laet ja rehevät lehtonotkot.

Vanhojen metsien ja haapalajiston yhteytyneisyyden kannalta lähi-seudun merkittävin suojelualue on Toussunlinnan itäpuolella sijaitseva Keurunmäen–Haavikkolehdon Natura-alue.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttokeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 2. Etelä-Konneveden alueen päämaankäyttöluokat sekä yksityiset suojelualueet.

Etelä-Konneveden kansallispuiston pinta-ala on 1 544 ha. Valtaosa siitä kuuluu Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura-alueeseen FI0600032. Hankaveden rannassa sijaitseva Toussunlinna on oma Natura-alueensa FI0600061.

Kansallispuiston alueiden lomaan sijoittuu 78 yksityisenä suojelualueena rauhoitettua aluetta, yhteispinta-alaltaan 1 150 ha.

Natura-alueiden ja niihin kuuluvien yksityisten suojelualueiden osalta hoidon ja käytön suunnittelu on tehty v. 2013 valmistuneessa Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Suunnitelma on julkaistu pdf-muodossa verkkojulkaisuna Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja -sarjassa C 128 (<http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Csarja/c128.pdf>).

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualueita koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluku II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.		
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus	Perustamisvuosi
Etelä-Konneveden kansallispuisto	Laki Etelä-Konneveden kansallispuistosta 661/2014	Rautalammin reittiin kuuluvan Konneveden ranta- ja saaristoluonnon eliöstön, kallioperän ja vesistömaiseman suojeleminen ja hoitaminen sekä yleinen virkistys- ja retkeilykäyttö ja ympäristötutkimus	2014
Yhteenveto			
<p>Konneveden ja Rautalammin kunnat tekivät v. 2011 esiselvityksen Etelä-Konneveden alueen luontomatkailun kehittämisestä. Esiselvityksen tuloksena käynnistettiin v. 2012 Etelä-Konneveden ympäristön kehittämishanke, jonka tavoitteena oli parantaa alueen virkistys- ja matkailukäytön edellytyksiä ja edistää kansallispuiston perustamista alueen valtionmaille.</p> <p>Ympäristöministeriö pyysi kesäkuussa 2012 eri puolilla Suomea nousseita esityksiä uusista kansallispuistoista lähetettäväksi ministeriöön yhdellä kertaa arvioitaviksi. Esityksiä tuli kaikkiaan 19, joista neljä valittiin jatkoselvitykseen, näiden joukossa Etelä-Konnevesi. Ympäristöministeriö tilasi Metsähallituksen luontopalveluilta selvitykset näiden alueiden soveltuvuudesta kansallispuistoiksi. Selvitysten jälkeen lakivalmisteluun etenivät Etelä-Konnevesi ja Teijo. Laki Etelä-Konneveden kansallispuistosta hyväksyttiin eduskunnassa 17.6.2014 ja astui voimaan 1.9.2014.</p>			

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 3. Kuva 4.	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen veden laatua ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa				
Vesistöt					
Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)					
Kansallispuistoon ei kuulu vesialueita. Kansallispuiston alueet sijoittuvat pääosin Etelä-Konneveden järvioltaan ympärille, joka on Konnevesi-järven eteläpuolinen osa. Etelä-Konnevesi on Rautalammin reitin niukkaravinteinen ja kirkasvetinen keskusjärvi. Toussunlinnan alue rajautuu Hankaveden rantaan.					
Kuvaus alueen pohjavesistä					
Kansallispuistossa ei ole pohjaveden muodostumisalueita.					
Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne.)					
Etelä-Konneveden halki kulkee veneväylä Konneveden Häyrylänrannasta itään kohti Rautalammin Konnekoskea. Siltä erkanevat väylät Rääkänselältä pohjoiseen Närelahteen ja Mäkäräniemenselältä pohjoiseen Kivisalmeen sekä etelään Pitkäpohjanlahteen. Enonniemen etelärannalla, Paskoniemen pohjoispuolella on lähde, joka on paikallisten käytössä.					
Pinta-alat ja osuus alueesta			Pintavesien tila (% pinta-alasta)		Muuta
Nimi	ha	%	Erin.om/hyvä		☐ VPD:n mukainen suojelualuekisterikohde
Järvet p-ala	-		Tyydyttävä		☐ Koskiensuojelukohde
Merialueet p-ala	-		Vält./huono		☐ Osittain tai kokonaan saannostelty vesistö
Pohjavesialueet p-ala	-		Ei määritelty		☐ Voimakkaasti muutettu vesistö

Geologia

Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)

Geologisesti suunnittelualue kuuluu lähes kokonaan Keski-Suomen graniittialueen itäosassa sijaitsevaan laajaan pyrokseenipitoiseen granitoidiesiintymään. Enonniemen–Kalajanvuoren alueella kivilajit vaihtelevat kvartsimontsodioriittisesta kivistä granodioriittiin ja graniittiin. Pääkivilaji on punainen graniitti, jossa esiintyy paikoin kiillegneissisulkeumia. Kalajanvuoren länsi- ja lounaisrinteellä esiintyy keski- ja tasarakeista pyrokseenigraniittia ja sen pohjoispäässä suonigneissisiä. Nuorempaa rapakivigraniittia esiintyy alueen keskiosissa Lapinsalossa ja sen lähialueella.

Suunnittelualueen kaakkoisosassa kulkee granitoidialueen ja svekofennialaisen liuskekivivyöhykkeen raja. Metasedimenttisten liuskeiden ja syväkiven kontakti sijaitsee Ristilammen kohdalla luoteis-kaakkosuuntaisena ja erottuu maisemassa syvänä metsäisenä notkelmana. Ristilammivuoren alueella vallitseva kivilaji on migmatiittinen kiillegneissi. Sen pohjoispuolella sijaitsevat Palo- ja Mustikkavuori koostuvat kvartsimontsoniitista ja kalimaasälpäporfyirisestä graniitista. Etenkin suunnittelualueen itä- ja eteläosissa on kalliomäkien välisissä notkelmissa monin paikoin pienialaisia esiintymiä mesotrofisia ja eutrofisia kivilajeja. (Lyytikäinen, Väливаara 1991, Husa ym. 2001).

Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)

Suunnittelualueen maaperä muodostuu pääasiassa moreenista, vaikkakaan huomattavia moreenimuodostumia ei alueella esiinny. Järvioltaan pohjoispuolella Mäkäräniemen ja Pakarilan alueella on mannerjään sulamisvaiheen virtauksien mukaisesti suuntautuneita kallioytimisiä moreeniselänteitä, jotka kuuluvat laajaan Keiteleen drumliinikenttään. Tyypillisesti moreenia esiintyy suunnittelualueella kalliooperän painanteissa ja kallioiden suojasivuilla. Lähellä olevan kalliooperän vuoksi moreeni on varsin kivistä, jopa lohkarista. Suurimmilla saarilla ja rannoilla tavataan myös hienoainespitoista siltti- ja hiesumoreenia.

Lajittuneita maalajeja on alueella niukalti. Lammassalon–Vääräsaaren–Pienen Pyysalon linjalla on pienialaisia hiekkaesiintymiä hajanaisena jaksona. Nykyisellä rantavyöhykkeellä esiintyy paikoin moreenista huuhtoutunutta hiekkaa ja hietaa, mm. Isossa Rääkässä. Savimaalajeja alueella ei juuri esiinny. Turvemaita on jonkin verran alavilla ja loivilla rannoilla. Kallio- tai moreenimäkien välisissä painanteissa on siellä täällä kapeita ja ohutturpeisia turvealueita. (Lyytikäinen & Väliavaara 1991).

Kalliomorfologisesti alue on merkittävä. Suunnittelualueella on useita pohjoisesta etelään tai etelälounaaseen suuntautuvia murroslinjalaaksoja, niitä leikkaavia murreksia sekä horisontaalisia ja vertikaalisia siirroksia. Kalliooperälohkojen liikuntoja on tapahtunut useissa eri vaiheissa. Ne näkyvät maisemassa parhaiten alueen itä- ja eteläosissa, joissa saaret ja lahdet ovat monin paikoin rannoiltaan jyrkkiä ja suoraviivaisia ja maisemaa hallitsevat huomattavat kalliooperäkohoumat ja jyrkänteet. Kalliomorfologisesti huomattavimmat kohteet ovat Kalajanvuori, Kituvuori, Ristilamminvuori–Kaupparisenvuori–Mustikkavuori ja Käpynänlahti–Käpynänvuori. Kalajan kohdalla kalliooperälohkot ovat todennäköisesti liikkuneet pystysuunnassa toisiinsa nähden. Huomattavan jyrkkärantainen Ristilampi sijaitsee kolmen murroslinjan leikkauskohdassa. Suunnittelualueen pohjois- ja länsiosissa kallioharjanteet ovat pienempiä ja silokallioita on paljon. (Lyytikäinen & Väliavaara 1991).

Kansallispuiston alueelle sijoittuu kokonaan tai osittain neljä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokasta kallioaluetta (kuva 5): Rautalammin puolella Mustikkavuori–Ristilamminvuori (arvoluokka 2), Enonniemi–Kalajanvuori (al. 2) ja Olkivuori–Ahvenlamminvuori (al. 3) sekä Konneveden ja Rautalammin rajalla Keulatniemi–Haukkaniemi (al. 4). Kansallispuiston alueella lähes kokonaan sijaitseva Enonniemi–Kalajanvuori on laaja yhtenäinen kallioalue, joka erottuu maisemassa kaukaa. Sen korkein mäki on Rautalammin tunnetuin näköalapaikka Kalajanvuori (211 m mpy), joka nousee Kalajanjärvestä 115 metriä ja viereisestä Vuori–Kalajan lammesta 77 metriä (kuva 6). Kohteen muita korkeita mäkikiä ovat Loukkuvuori ja Kituvuori. Näyttäviä kalliomuotoja on runsaasti, mm. Kalajanvuoren massiivinen 40 metriä korkea itäjyrkänteinen silokallioseinä ja Loukkuvuorentielle näkyvä 10 metriä korkea vaakarakoilun lohkomaa pystyseinä, jossa on myös kalliolipan alle jäävä luolamainen tila.

Kansallispuiston kaakkoisimpiin osiin yltävä Mustikkavuoresta, Palovuoresta, Ristilamminvuoresta ja Kaupparisenvuoresta muodostuva kalliokokonaisuus on topografialtaan hyvin vaihteleva. Lakiosien ja notkelmien välillä korkeuserot ovat 30–70 metriä. Kallioisten mäkien välissä on runsaasti pieniä lampia ja järviä, jotka ovat syntyneet kalliooperän syvimpien murresten ja ruhjeiden täytyttyä vedellä. Mannerjäätikkö on kuluttanut kallioselänteiden lännen- ja pohjoisenpuoleiset rinteet sileiksi, mutta etelä- ja itäsivuilla on paikoin massiivisia kalliojyrkänteitä. Runsaan seka- ja kiilarakoilun lohkomalla Ristilamminvuoren itäjyrkänteellä on pystyjä ja hieman ylikaltevia pintoja. Mustikkavuoren 30-metristä itäsivua on lohkonut harva kuutiorakoilu. Jyrkänteen eteläosan alle on muodostunut louhikkoa, jossa suurimpien lohkaroiden läpimitta on useita metrejä. (Husa ym. 2001).

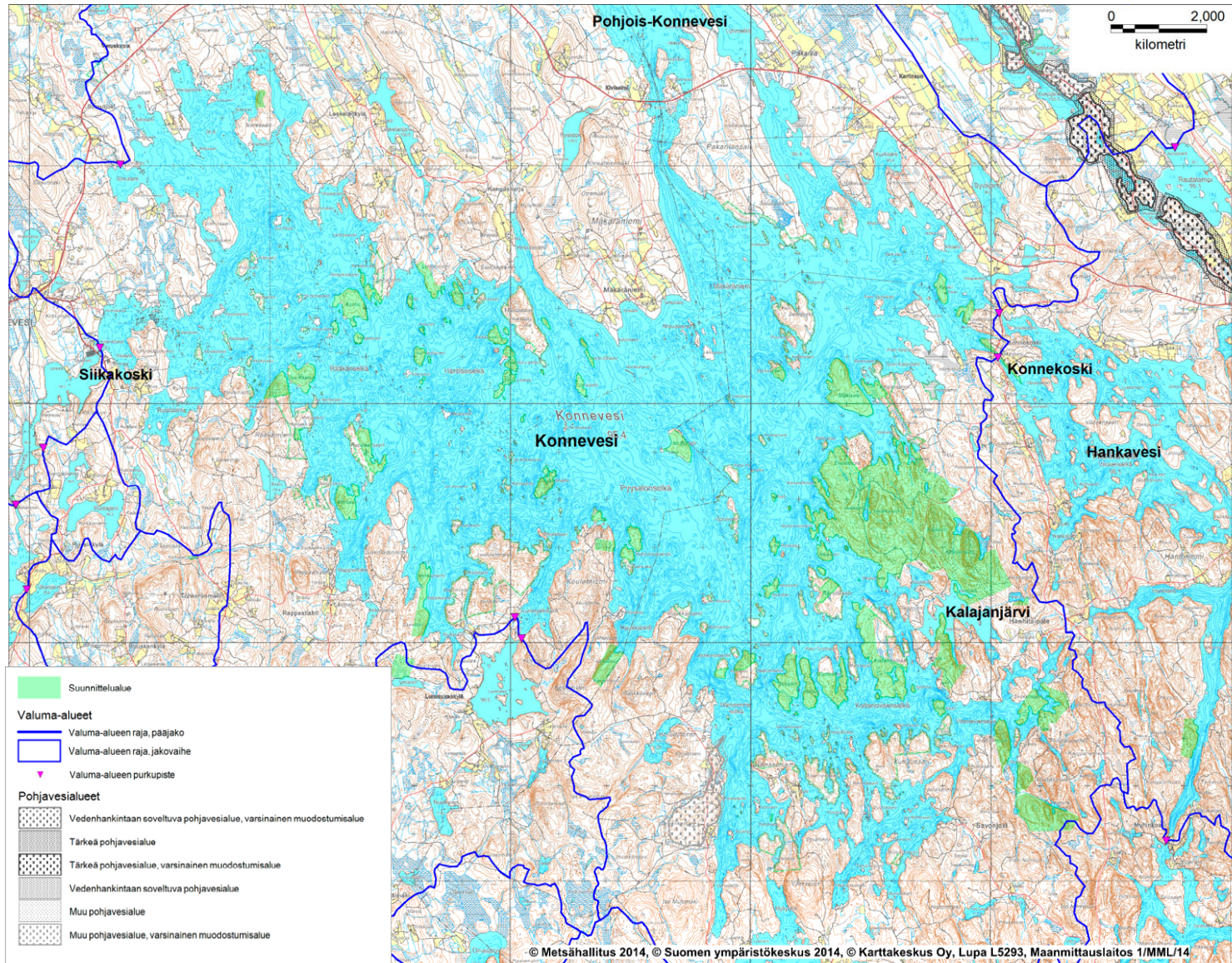
Lännempänä, järvioltaan eteläpuolella sijaitseva Keulatniemi muodostuu jyrkkäpiirteisistä, korkeista kallioselänteistä. Keulatniemen alueesta vain pieni osa sijoittuu kansallispuistorajauksen sisälle. Massiivisimmat jyrkänteet ovat Haukkaloilon alueen hieman porrasmaiset ja viistoina kohoavat 15–25 metriä korkeat kallioseinämät. Hankaveden rannalla sijaitseva Toussunlinna sijoittuu Olkivuoren itärinteelle. Kymmenmetrinen rantakallio kohoaa vedestä osin ylikaltevana. (Husa ym. 2009). Kallioalueet ovat biologisesti arvokkaita ja niillä esiintyy paljon vanhan metsän ja lehtojen uhanalaista lajistoa.

Muuta

Valtakunnallisesti arvokas moreenialue

Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue

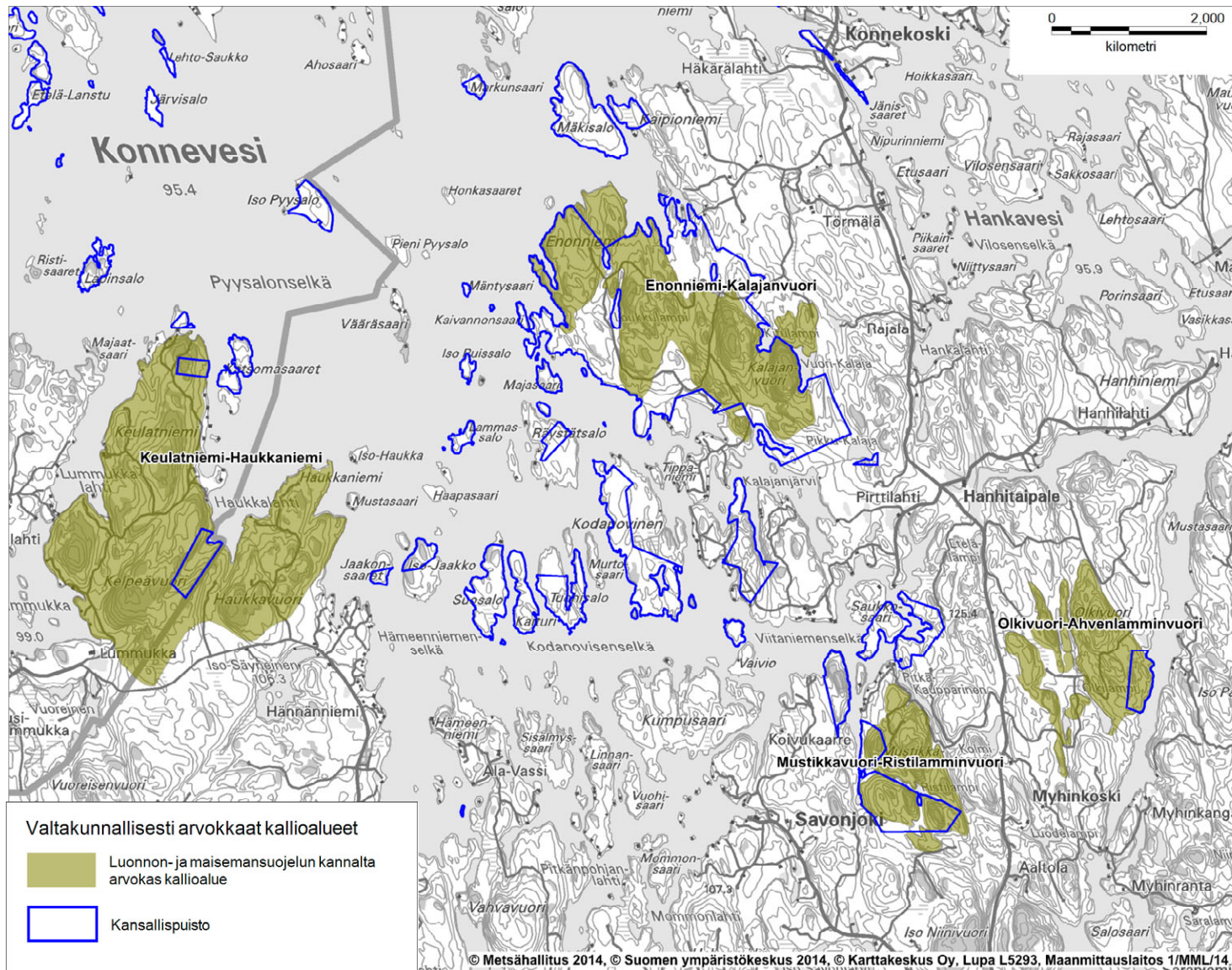
Kuva 3. Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet.

Konnevesi kuuluu Kymijoen vesistöalueeseen. Se on Rautalammin reitin keskusjärvi, jolta on Konnekosken kautta yhteys Hankavedelle ja Siikakosken–Kellanvirran kautta Liesvedelle. Järven keskisyvyys on 12 metriä, mutta yli 40 metrin syvänteitä on runsaasti. Suurin mitattu syvyys on 56 metriä.

Suunnittelualueella ei ole pohjaveden muodostumisalueita. Lähin sijaitsee Syrjänkankaalla järven eteläosassa. Lähin tärkeä pohjaveden muodostumisalue on järvioltaan koillispuolella Liimattalanharjun ympäristössä.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 4. Etelä-Konneveden kansallispuiston pinnanmuodot ja arvokkaat kallioalueet.

Kansallispuiston itä- ja eteläosan maisemaa hallitsevat huomattavat kallioperäkohoumat ja jyrkenteet. Alueella on useita pohjoisesta etelään tai etelälounaaseen suuntautuvia murroslinjalaaksoja, niitä leikkaavia murroksia sekä horisontaalisia ja vertikaalisia siirroksia. Kallioperälohkojen liikuntoja on tapahtunut useissa eri vaiheissa. Korkein mäki on Kalajanvuori (211 m mpy). Laet ovat vedenkoskematonta maastoa, jota jääkauden jälkeinen vedenpinta ei ole koskaan peittänyt.

Kansallispuiston alueelle sijoittuu neljä valtakunnallisesti merkittävaksi määritellyä, luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokasta kallioaluetta. Niistä Enonniemi–Kalajanvuori sijaitsee lähes kokonaan kansallispuiston alueella.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttokeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

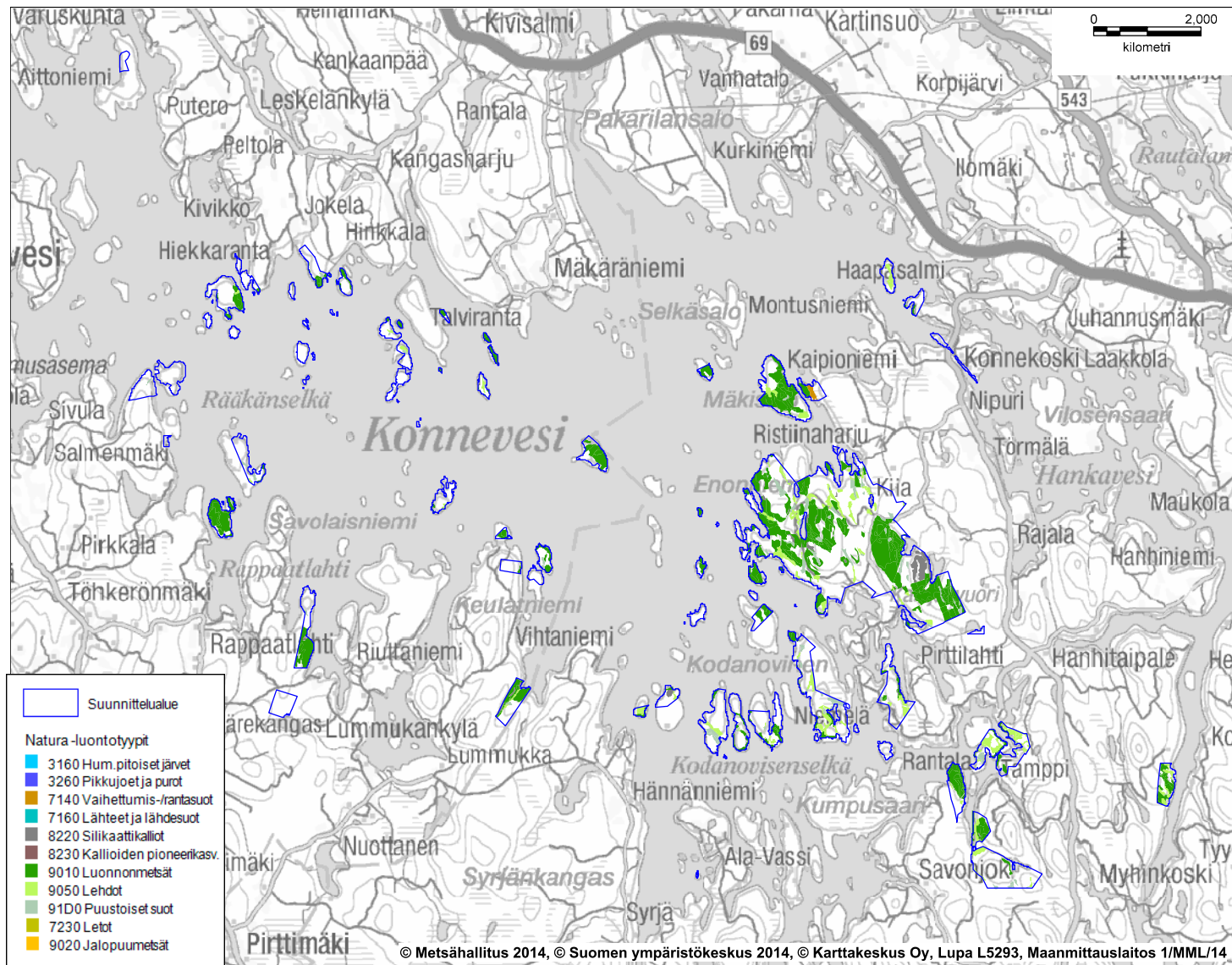
4 Natura 2000 -luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	☒	Kuva 5: Luontotyypit Kuva 6: Luontotyyppien edustavuus						
Selite	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus-käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteen- vetoa Natura-tietolomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikutta- vat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin. Natura-aluekohtaiset luontotyyppitiedot esitetään liitteessä 2.										
Luontotyypit				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ²							
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet	0,02	0	0		0		0,02		0	
3260	Pikkujoet ja purot	0,16	0	0		0,1		0,01		0,05	
7140	Vaihtumissuot ja rantasuot	3,51	0	0,22		2,85		0		0,44	
7160	Lähteet ja lähdesuot	0	0	0		0		0		0	
7230	Letot	0,17	0	0		0,08		0,09		0	
8220	Silikaattikalliot	20,73	0	14,23		5,92		0,58		0	
8230	Kallioiden pioneerikasvillisuus	0,76	0	0,32		0,44		0		0	
9010	Luonnonmetsät*	411,69	0	4,25		86,38		321,06		0	
9050	Lehdot	91,54	0	9,12		31,97		35,53		14,92	
91D0	Puustoiset suot*	52,96	0	22,7		12,2		15,04		3,02	
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		581,37	0	50,84		139,86		372,24		18,43	
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		37,8									

² Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Muu kuin Natura-luontotyyppi	925,23	<p>Luontotyyppi-inventoinnin kattavuus kansallispuiston alueella on 98,2 %. Lomakkeelle ja kuvaan 8 on merkitty Natura-luontotyypit inventoiduilta alueilta. Koska järvialue ei kuulu puistoon, lomakkeelta puuttuu koko Etelä-Konneveden järviallas, joka kuuluu Natura-luontotyyppiin ”kirkasvetiset lammet ja järvet”. Inventoidut Natura-luontotyypit kattavat koko suunnittelualueesta 581 ha eli 37,8 %. Liitteessä 2 on esitetty Natura-luontotyyppien esiintyminen Natura-alueittain.</p> <p>Natura-alueen tilanarviointi (NATA) laaditaan alueille, jotka kuuluvat Natura 2000 -ohjelmaan. Hoito- ja käyttösuunnitelman suunnittelualue sisältää kaksi Natura-aluetta ja lisäksi muita suojelualueita ja suojeluun varattuja alueita.</p>
	Ei inventoitu (suluissa maa-alue)	26,98 (26,8)	
Kaikki kuviot yhteensä (suluissa maa-alue)		1534 (1533,82)	
Verkostotarkastelu			
<p>Alueen luontoarvoja lisää sen kytkeytyminen muihin, luontoarvoiltaan edustaviin alueisiin. Vanhan metsän ja erityisesti haapalajiston kytkeytyneisyyden kannalta ympäristön merkittävin suojelualue on Kalajanvuorelta n. 10 km:n päässä kaakossa Suonenjoen puolella sijaitseva Keurunmäen–Haavikkolehdon Natura-alue (625 ha), jossa on edustavia boreaalisia luonnonmetsiä ja lehtoja. Pienialaisia vanhan metsän kohteita ovat Ison-Siimarinmäen Natura-alue Etelä-Konneveden eteläpuolella (49 ha) sekä Kytömurronsuon Natura-alue järviältaan luoteispuolella (12 ha). Tarkasteltaessa koko Etelä-Suomen aluetta Enonniemen–Kalajanvuoren vanhat metsät sijoittuvat harvaan, luonnontilaisen kaltaisten metsien ketjuun, joka kulkee Salamajärven seudulta kaakkoon, Pyhä-Häkin kansallispuiston, Kalajanvuoren, Keurunmäen ja Joroisten Kivimäensalon kautta aina Koloveden kansallispuistoon ja Savonlinnan (Savonrannan) Muhamäkeen (Kunttu & Halme 2008, Rassi ym. 1994). Etelä-Konnevesi on Rautalammin reitin keskusjärvi (ks. lomake 3).</p>			
Yhteenveto			
<p>Suunnittelualueen maa-alueiden vallitsevat Natura-luontotyypit ovat boreaaliset luonnonmetsät ja lehdot, jotka kattavat 503 ha maa-alueista (33 %). Lisäksi koko Etelä-Konneveden järviallas kuuluu Natura-luontotyyppiin kirkasvetiset lammet ja järvet, mutta sitä ei ole inventoitu. Arvokkaimmat luontotyypit ovat luonnonmetsät ja kirkasvetiset lammet ja järvet. Alueen luonnonmetsät ovat lajistoltaan yhdessä läheisten Keurunmäen–Haavikkolehdon luonnonmetsien kanssa valtakunnallisesti merkittäviä, samoin Etelä-Konneveden kirkasvetinen järvi.</p> <p>Lehtojen ja soiden edustavuutta voidaan parantaa hoito- ja ennallistamistoimilla (kuva 9). Niiden edustavuuden heikkenemiseen on vaikuttanut aikaisempi metsätalous (istutuskuusikot lehdossa, ojitus). Suunnittelualueen lehdossa esiintyy pohjoissavolaisittain runsaasti metsälehmäksi, joista suurin osa sekapuuna muun puuston lomassa. Varsinaisia Natura-luontotyyppiä ”jalopuumetsät” luokiteltavia lehmuslehtoja (2 ha) esiintyy vain kansallispuiston ulkopuolella yksityismaan suojelualueella. Luonnonhoitotoimien avulla alueelle voi syntyä myös uusia jalopuumetsiä.</p> <p>Virkistys- ja muun käytön kannalta alueen haavoittuvimmat Natura-luontotyypit ovat kulutukselle alttiit silikaattikalliot ja kallioiden pioneerikasvillisuus. Niitä esiintyy erityisesti Kalajanvuoren, Loukkuvuoren ja Kituvuoren lakialueilla sekä järviältaan kallioiden saarilla ja luodoilla. Jäkäläiset kallioiden ovat järviältaan maisemalle tyypillisiä ja suosituilla rantautumispaikoilla kuluminen on nopeaa.</p>			

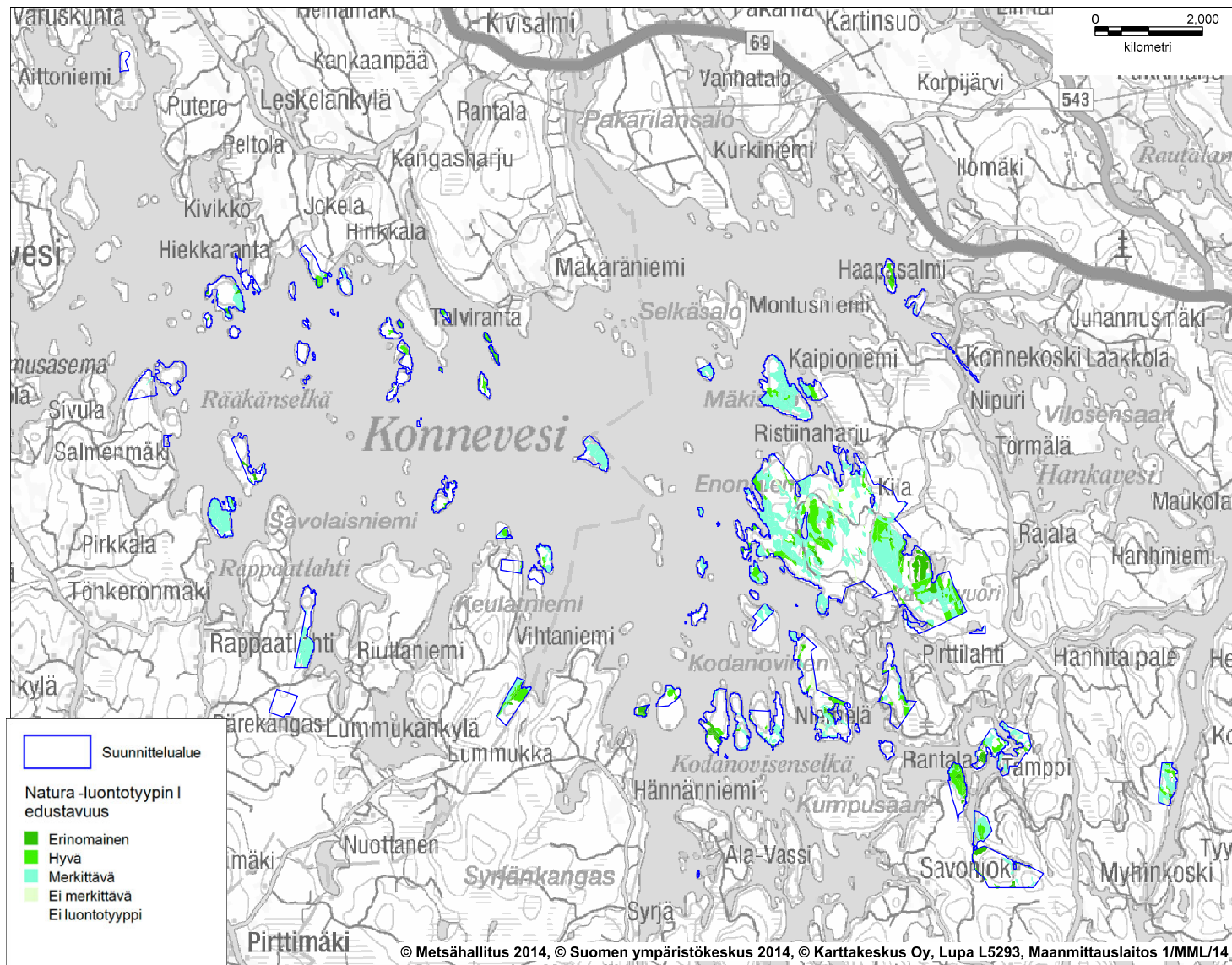

Kuva 5. Etelä-Konneveden kansallispuiston Natura 2000 -luontotyypit.

Kartassa on esitetty Natura-luontotyypit kansallispuiston inventoiduilta alueilta. Niillä esiintyy 10 Natura-luontotyyppiä. Puistoon rajoittuu Etelä-Konneveden järviallas, joka kuuluu Natura-luontotyyppiin kirkasvetiset lammet ja järvet. Kansallispuiston alueesta on inventoimatta vielä 26,98 ha.

Kansallispuiston arvokkaimmat luontotyypit ovat boreaaliset luonnonmetsät ja lehdot. Luonnonmetsiä esiintyy 412 ha ja lehtoja 91,5 ha. Natura-luontotyypeihin kuulumattomia alueita on inventoitu 925 ha. Ne ovat pääasiassa vanhoja metsätalousalueita.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 6. Etelä-Konneveden kansallispuiston Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus.

Natura-luontotyyppien edustavuus esitetään asteikolla erinomainen – hyvä – merkittävä – ei merkittävä. Aikaisemman metsätalouskäytön vuoksi kansallispuiston Natura-luontotyyppit ovat valtaosin edustavuudeltaan merkittäviä.

Edustavuudeltaan erinomaisia ja hyviä luontotyypejä on lähinnä Enonniemen–Kalajanvuoren alueen sekä Käpynänniemen–Saukkosaaren luonnonmetsissä ja siikaattikallioissa. Pienialaisina alueella esiintyvät luontotyyppit ”kallioiden pioneerikasvillisuus” ja ”vaihettumis- ja rantasuot” sekä ”siikaattikalliot” kuuluvat pääosin luokkaan erinomainen tai hyvä.

Erityisesti lehtojen ja soiden edustavuus on heikentynyt aiemman metsätalouskäytön, mm. lehtoihin istutettujen kuusikoiden ja ojituksen vuoksi. Näiden luontotyyppien edustavuutta voidaan parantaa hoito- ja ennallistamistoimilla.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

5 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu					
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Huom! Jäkälät ja sienet on sijoitettu sienisarakkeeseen, sanikkaiset ja sammal-let itiökasvisarakkeeseen. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 3.					
Luokitus	Linnut	Muut selkärangattomat	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojeltavat lajit	-	-	4	-	-	-
Muut uhanalaiset lajit	5	5	5	1	2	7
Silmälläpidettävät lajit	12	3	7	3	2	27
Alueellisesti uhanalaiset lajit	4	-	-	8	2	13
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)	28	2	1	-	-	-
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	-	4	-	-	-	-
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit	-	4	-	-	-	-
Lajistotietoa						
<p>Kansallispuistoon kuuluvalta Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura-alueelta on tavattu luontodirektiivin liitteen II lajit liito-orava, sauikko ja mustatattiainen sekä luontodirektiivin liitteen IV lajit karhu ja ilves. Enonniemen alueella esiintyy edustavaa metsälajistoa, mm. neljä erityisesti suojeltavaa lahopuuhyönteislajia; jalavanlahokärsäkäs, karvakukajäärä, aarnipuukärpänen ja suomenpuukärpänen sekä monimuotoinen epifyyttijäkälä-, lahottajasieni- ja lahopuuhyönteislajisto. Kalajanvuoren ja Kituvuoren vanhat metsät yhdessä lähellä sijaitsevan Keurunmäen–Haavikkolehdon kanssa muodostavat merkittävän haapalajistokeskittymän, jolla on suuri merkitys alueella esiintyvän haavasta riippuvaisen lajiston populaatioiden säilymisen kannalta. (Kunttu & Halme 2008, Hyvärinen 2008, Rassi ym. 1994, Pennanen 2013). Lajistolle tärkeät iäkkäät ja järeät haavat alkavat olla luontaisen kehityksen myötä jo elinkaarensa päässä, joten haavan uudistumisen turvaaminen on tärkeää lajiston tulevaisuuden kannalta. Haapaa uhkaavia lajeja ovat hirvi ja amerikan- eli kanadanmajava.</p> <p>Kansallispuistossa ja sen ympäristössä esiintyy 28 lintudirektiivin lajia, joihin kuuluu sekä vanhan metsän että selkävesien lajeja. Osa kansallispuistosta kuuluu Keitele–Konnevesi-FINIBA-alueeseen, joka on Suomen ympäristökeskuksen ja BirdLife Suomen määrittelemä kansallisesti tärkeä lintualue (Leivo ym. 2001). Vesialueen virkistyskäytön suunnitteluun eniten vaikuttavat kalasääskireviirit ja lokkilintujen koloniat. Linnustoon vaikuttavista vieraslajeista alueella esiintyy runsas minkki- ja supikoirakanta, joita on pyynnillä pidetty kurissa.</p> <p>Etelä-Konneveden alueella esiintyvistä lajeista 21 on luokiteltu Suomen kansainvälisiksi vastuulajeiksi (esim. korpisorsimo ja pohjanaarnikaskas). Alueellisesti uhanalaisia lajeja on tavattu 27 (esim. pohjoispainotteinen pahtarikko).</p> <p>Suunnittelualueen paikoin ravinteiset kalliot muodostavat merkittävän elinympäristön useille suojeltaville putkilokasvi-, sammal- ja jäkälälajeille. Alueella heikosti tutkituista lajiryhmistä erityisesti sammalien ja jäkälien jatkokartoitukseen tulisi panostaa, sillä alueen jyrkänteillä on potentiaalisia elinympäristöjä uhanalaisille ja vaateliaille lajeille ja mahdollisia käyttöpaineita esim. kalliokiipeilyyn.</p>						

6 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kulttuuriperintökohteet (kuva 7)
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.			
Alueen kuvaus, maisema				
<p>Maisemamaakuntajaossa kansallispuisto kuuluu Itäisen Järvi-Suomen Keski-Suomen järvisuutuun. Sille tyypillistä on karulla kallioperällä sijaitsevien järvi- ja vesireittien mosaiikki, jonka maisemakuvassa metsällä on suuri merkitys. Koko alueen maisema on jyrkkäpiirteisimmillään Konnevedellä, etenkin järven eteläosan etelä- ja itäpuolella. (Ympäristöministeriö 1992). Kansallispuiston luonnonmaisemaa hallitsevat kirkasvetinen Etelä-Konnevesi ja sen karut kalliorannat. Saaristo ja osa mannerrannoista on rantojensuojeluohjelman myötä säilynyt varsin erämaisina, vaikka alueella on runsaasti vapaa-ajan asutusta ja jonkin verran vanhaa asutuskantaa. Metsätaloustaloudella näkyy kaukomaisemassa hakkuualoina, ja erityisen laajoja aukkoja on Asta-myrskyn jäljiltä järvi- ja luoteispuolella. Myrskytuhoalueita on myös monissa kansallispuiston saarissa. Suunnittelualueen itä- ja kaakkoisosaa on topografialtaan jylhää ja korkeuserot maastossa ovat huomattavia. Kalajanvuori, jolta aukeavat maisemat länteen ja pohjoiseen Konnevedelle ja itään Hankavedelle. on ollut tunnettu näköalapaikka jo 1800-luvulla. Varsinaisia kulttuurimaisemakohteita kansallispuiston alueella ei ole. Koska alue rajautuu pääosin Etelä-Konneveden järvi- ja ranta-alueeseen, juuri sen ulkopuolelle jää kuitenkin rannalla sijaitsevia maisemakohteita: Keski-Suomen maakuntakaavassa Häyrylänrannan venekoppeleita ja satama, Kuikkaniemen vene- ja nuottakoppeli sekä Siikakosken koskialue on merkitty maakunnallisesti arvokkaiksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi.</p>				
Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia				
<p>Rautalammin reitti on ollut merkittävä vesiväylä jo kivikaudella. 1500-luvulla reitti palveli hämäläisiä ja savolaisia eränkävijöitä, 1600–1700-luvuilla siinä kuljetettiin mm. tervaa. Metsäteollisuuden kehittymisen myötä 1800-luvulla alkoivat tukkipuun uitot. Kruunu ryhtyi sääntelemään alueen kalastusta, etenkin arvokalojen koskikalastusta todennäköisesti jo 1600-luvulla perustamalla ns. kruununkalastamoita mm. Konnekoskelle. Perinteinen kalastusmuoto Etelä-Konnevedellä on ollut muikun nuottapyynti, jota harjoitettiin laajalti jo 1700-luvulla. (Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri 1992). Vielä 1970-luvulla nuotta kuului lähes joka talon kalastusvälineistöön. Muikun nuottaus jatkui aina 1980-luvulla alkaneeseen muikkukattoon saakka. Etelä-Konnevedeltä on kartoitettu yhteensä 621 perinteistä nuotta-apajaa, joista osa on ollut käytössä viime vuosiin asti. (Valkeajärvi ym. 1991).</p> <p>Kalajanvuori on ollut tunnettu näköalapaikka jo ainakin 1800-luvulla, jolloin sinne tehtiin patikkaretkiä Törmälästä, entisestä Kosken pappilasta (Husa ym. 2001). Etelä-Konneveden komeissa maisemissa ovat viettäneet aikaa monet historialliset kulttuuripersoonat ja mm. presidentti Urho Kekkonen.</p> <p>Kansallispuiston alueella toteutettiin arkeologinen kulttuuriperintöinventointi maastokaudella 2012. Inventoidulta alueelta tunnettiin ennen kenttätyötä neljä arkeologista kohdetta: Muinaisjäännösrekisteriin oli merkitty yksi kivikautinen asuinpaikka ja kaksi kivikautista löytöpaikkaa. Lisäksi tunnettiin Pohjois-Lanstin karsikkopuupaikka, jossa on kahdeksan yksittäistä puuta. Tunnettujen kohteiden lisäksi inventoinnissa dokumentoitiin 21 ennestään tuntematonta kulttuuriperintökohdetta, joihin kuhunkin liittyy yksi tai useampi alikohde. Vanhin inventoinnissa löydetty ennestään tuntematon kohde oli varhaismetallikautinen hautaraunio Keulatniemessä.</p> <p>Alueelta löytyi sekä historialliselta että esihistorialliselta ajalta peräisin olevia jälkiä ihmistoiminnasta. Eri puolille aluetta sijoittuvat löydöt käsittävät mm. kaskeamisesta kertovia nauriskuoppia, rakennusten jäännöksiä sekä savotoihin ja uittoon liittyviä jäännöksiä.</p>				

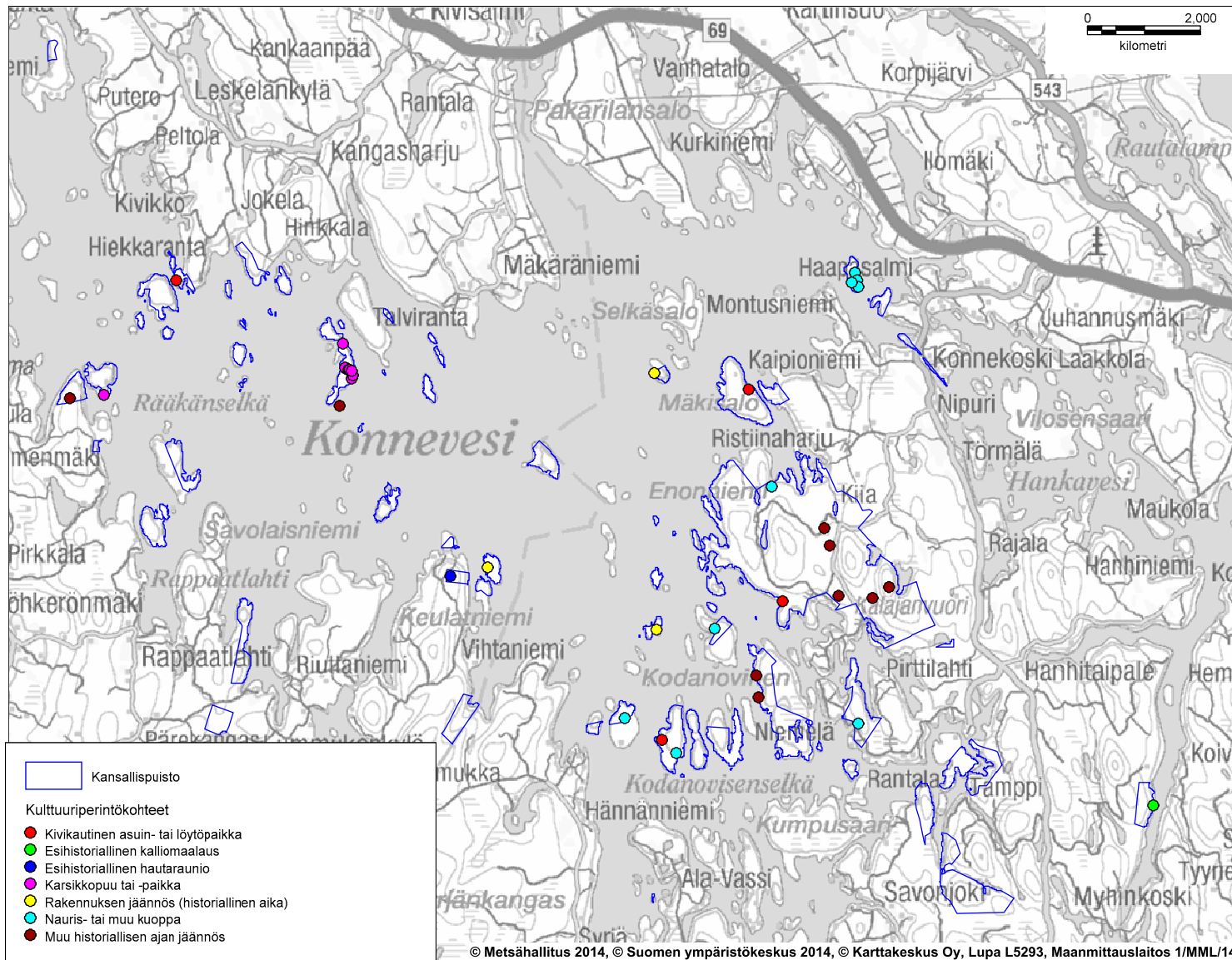
Kohteet					
Maisema					
Luokka	Kpl	Nimi			
Luonnon- ja maisemasuojelun kannalta arvokas kallioalue	4	Keulatniemi–Haukkaniemi, Enonniemi–Kalajanvuori, Mustikkavuori–Ristilamminvuori, Olkivuori–Ahvenlamminvuori			
Lisätietoja		Ks. lomake 3: Eloton luonto: vesistöt ja geologia			
Rakennusperintö					
Luokka	kpl	Nimi			
-	-				
Lisätietoja					
Arkeologiset kohteet		Muut arkeologiset kohteet		Muu kulttuuriperintö	
Tyyppi (muinaismuistorekisterikohde)	Kpl	Tyyppi (muut kohteet)	Kpl	Luokka	Kpl
		Asuinpaikat	3		
		Hautapaikat	1		
		Kulttipaikat	10		
		Valmistus- ja työpaikat	10		

Lisätietoja

Inventoinnissa havaittujen löytöjen kokonaisuudessa kolme kohdetta nousee selvästi esiin: Kypäri, Lammassalo ja Pohjois-Lanstun karsikko. Konnekosken kupeessa sijaitseva Kypäri on yleisilmeeltään selvästi historiallista kaskialuetta ja saaresta löytyi myös useita nauriskuoppia. Saari olisi potentiaalinen kaskeamiseen liittyvän tutkimuksen kohde ja siellä voisi suorittaa tarkempaa inventointia ja prospektointia. Lammassalosta löytyi rakennuksen, ilmeisesti savupirtin raunio, jonka maastosta yhä erottuvan kivijalan päällä kasvaa puustoa. Pohjois-Lanstun karsikko sijaitsee topografialtaan ympäröivästä maisemassa selvästi erottuvassa Lanstunsalmessa. Karsikkopuut ovat kansanomaisen hautautavan erityisiä paikkoja, joissa vainajan saattomatalla pysähdyttiin kaivertamaan puunrunkoon vainajan kuolinaika, nimikirjaimet ja/tai risti. Paikkaa pidettiin symbolisena rajana elävien ja kuolleiden maailman rajalla, johon mahdollisesti kummitelemaan lähtevä vainaja pysähtyisi nähdessään nimikirjaimensa puunrunkoon kaiverrettuna. Yhteensä suunnittelualueelta dokumentoitiin kymmenen 1800-luvulle ajoittuvaa karsikkopuuta, joista kaksi oli ennestään tuntemattomia. Yksi puista oli muista erillään Iso-Rääkän saaresa. Pohjois-Lanstun eteläisellä rantakalliolla sijaitsevista puista vain yksi on enää pystyssä vuoden 2010 Asta-myrskyn jäljiltä. Todennäköisesti karsikkopuuta on suunnittelualueella ollut paljon enemmän, mutta puut ovat ajan saatossa luontaisesti ja metsätalouden myötä hävinneet.

Inventoinnissa pyrittiin löytämään myös ennestään tuntemattomia kivikautisia asuinpaikkoja ja kalliomaalauksia, mutta sellaisia ei löydetty. Osittain havaintojen tekoa vaikeutti inventoinnin aikaan korkealla ollut vedenpinta. Vuonna 2004 suunnittelualueeseen kuuluvan Toussunlinnan pystysuorasta, Hankaveteen tippuvasta kallioleikkauksesta löydettiin esihistoriallinen kalliomaalaus, jota ei tarkastettu Metsähallituksen inventoinnissa. Maalauksen voi nähdä ainoastaan vesiltä käsin ja siitä on erotettavissa ihmishahmo ja neljä katkelmallista hirven kuvaa (Pohjois-Savon museot 2012).

Kansallispuistosta ja sen ympäristöstä nyt ja aiemmin löydetty kohteet kertovat alueen varhaisesta asutuksesta ja vuosituhsia kestäneestä ihmistoiminnasta. Useimmat inventoidut kohteet ovat muinaismuistolain suojaamia. Kansallispuiston ulkopuolelle jää useita muinaisjäänösrekisteriin merkittyjä kohteita Etelä-Konneveden ranta-alueilla: Rautalammin puolella kivikautiset asuinpaikat Aittolahdessa (löytöjä myös vedestä), Keskushiekalla ja Syrjänhiekalla ja Konneveden puolella pronssikautinen asuinpaikka Pynnölänniemessä, raudanvalmistuspaikka Ruotolahden Horolanrannassa ja historiallisen ajan asuinpaikan jäännökset Soskalansalmessa. Muinaisjäänösrekisteriin on alueelle merkitty kiinteiden muinaisjäänösten lisäksi myös runsaasti irtolöytöjä, kuten kvartsi-iskoksia.

Kuva 7. Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden kulttuuriperintökohteet.

Kansallispuiston alueella toteutettiin kesällä 2012 arkeologinen kulttuuriperintöinventointi. Joitakin arkeologisia kohteita tunnettiin alueelta jo aiemmin.

Alueen muinaisjäännökset kertovat vuosituhatvisesta ihmistoiminnasta tärkeällä vesireitillä. Eri puolille aluetta sijoittuvat löydöt käsittävät mm. kaskeamisesta kertovia nauriskuoppia, rakennusten jäännöksiä sekä savotoihin ja uittoon liittyviä jäännöksiä. Alueen kulttuuriperintökohteista merkittävimmät ovat Toussunlinnan kivikautinen kalliomaalaus, Keulatniemen esihistoriallinen hautauskirkkiö, Kypärin kaskimiljö nauriskuoppineen, Lammassalon rakennuksen jäänteet ja Pohjois-Lanstun karsikko, johon 1800-luvulla pysähdettiin vainajan saattamatkalla kaivertamaan puunrunkoon vainajan kuolinaika, nimikirjaimet ja/tai risti.

Kansallispuiston lähiympäristöstä on löytynyt useita esihistoriallisia, lähinnä kivikautisia asuin- ja löytöpaikkoja, jotka on merkitty muinaisjäännösrekisteriin. Kartassa näkyvien kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi alueelta ja sen ympäristöstä on tehty runsaasti irtolöytöjä.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☐ ☐	Palveluvarustus Kävijävirrat
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittejä, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			
Toimintaympäristön kuvaus				
<p>Kahden maakunnan rajalla sijaitseva suunnittelualue on viime vuosiin asti ollut melko syrjässä maakuntien matkailun kehittämisen keskuksista, eikä alueella tai sen lähiympäristössä ole ollut vakiintunutta matkailukäyttöä tai merkittävää matkailupalveluiden keskittymää. Etelä-Konnevesi on kuitenkin osa Kansallisvedeksi nostettua Rautalammin reittiä, jolla vieraillee kesäaikaan pien- ja matkaveneilijöitä. Reitiltä on Keiteleen kanavan kautta yhteys myös Päijänteelle. Vapaa-ajan asutusta on Etelä-Konneveden rannoilla ja saarissa runsaasti. Virkistyskalastajia Etelä-Konnevedelle houkuttelevat kirkasvetisen järven runsas kalasto ja arvokalat sekä lähes luonnontilaiset kosket.</p> <p>Matkailupalveluiden tarjonta lähialueella on ollut melko vähäistä ja järjestäytymätöntä. Vuodepaikkoja on suunnittelualueen lähiympäristössä, Konneveden ja Rautalammin kunnissa yhteensä n. 1 000. Matkailupalveluita tuottavat erilaiset pienyritykset; suuria matkailun toimijoita ei ole. Pienyritysten tarjoamat matkailun ohjelmapalvelut tukeutuvat voimakkaasti seudun luontoon; tarjolla on erilaisia aktiviteetteja, kuten mönkijä-, moottorikelkka- ja lumikenkäsafareita, ratsastusvaelluksia, ohjattuja kalastus- ja metsästyretkiä, kirkkovene- ja muita veneretkiä jne. (Anttila 2011).</p> <p>Kansallispuiston perustaminen kesällä 2014 (laki Etelä-Konneveden kansallispuistosta astui voimaan 1.9.2014) lisäsi selvästi kiinnostusta aluetta kohtaan, ja alueen kävijämäärät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 50 %. Alueella on parin viime vuoden aikana viety kuntien vetämänä läpi kehittämishankkeita, joiden myötä on syntynyt uutta matkailun yritystoimintaa ja rittäjien verkostoituminen on lisääntynyt. Rautalammin ja Konneveden kunnat käynnistivät vuonna 2011 esiselvityksen Etelä-Konneveden alueen luontomatkailun kehittämiseksi. Tätä seurasi Etelä-Konneveden ympäristön kehittämishanke, jonka yhtenä tavoitteena oli perustaa Etelä-Konneveden alueen valtion maista kansallispuisto. Hankkeessa edistettiin alueen luonto- ja vesistömatkailun edellytyksiä ja matkailuyrittäjien verkostoitumista.</p> <p>Uusi kansallispuisto on osa Etelä-Konneveden luontomatkailualueen kokonaisuutta, sen vetovoimainen ydin. Kansallispuistoon saavutaan eri suunnista, ja kansallispuiston portteina toimivat lähtöpisteet sijaitsevat varsinaisen kansallispuistoalueen ulkopuolella. Keskeisiä lähtöpisteitä ovat Häyrylänrannan satama järven länsilaidalla, Hanhitaipaaleen kalasatama järven itäreunalla, Kivisalmi pohjoisena porttina sekä Törmälä Enonniemeen suuntautuvan patikoinnin lähtöpisteenä.</p> <p>Etelä-Konneveden alueelle suuntautuvan matkailun ja retkeilyn kannalta merkittävimmät matkailupalveluiden tuottajat ovat Häyrylänrannan satama ja Konneveden tutkimusasema Konnevedellä sekä Törmälän loma- ja kurssikeskus Rautalammissa. Häyrylänrannan satamassa ovat Etelä-Konneveden ainoat tankkaus- ja imutyhjennyspisteet veneilijöille. Satamassa on myös vedenottopiste, sauna ja suihku, veneluiska sekä kesäaikaan ravintola- ja leiriytymispalveluita. Häyrylänrannan vuotuinen kävijämäärä on n. 7 000 henkilöä. Siikakoskella sijaitseva Konneveden tutkimusasema tarjoaa kokouspalveluiden lisäksi majoitus- ja ruokailupalveluita. Yliopiston ulkopuolisia kävijöitä on vuosittain n. 2 100 (Koskinen, suull. 2013). Rautalammissa sijaitsevassa Törmälän loma- ja kurssikeskuksessa järjestetään rippileirejä ja erilaisia kursseja, minkä lisäksi se tarjoaa majoitusta ja ruokailua. Yöpymisvuorokausia Törmälässä on vuosittain n. 3 000 ja ruokailevia päiväkävijöitä 1 500–2 000. Etelä- ja Pohjois-Konneveden yhdistävässä Kivisalmessa on veneluiska ja kesäaikaan ravintolapalveluita.</p>				

Vetovoima ja merkitys

Kansallispuiston ja Etelä-Konneveden matkailualueen tärkeimpinä vetovoimatekijöinä voidaan pitää rakentamattomien rantojen ja Enonniemen alueen erämaisia maisemia, virkistyskalastusmahdollisuuksia (ml. koskikalastuskohteet) sekä suhteellisen rauhallisen vesistön tarjoamia vesiretkeilymahdollisuuksia (esim. Kuukkanen & Viljanen 2001). Kodanovisen alue järvaltaan kaakkoisosassa soveltuu rikkonaisen ja sokkeloisen saaristonsa myötä erinomaisesti etenkin melontaan ja pienveneilyyn. Alueen käyntimääristä ei ole tarkkaa tietoa. Etelä-Konneveden rannalla ja saarissa on satoja vapaa-ajan asuntoja. Kalastuslupia osakaskuntien ulkopuolisille myydään vuosittain n. 1 800 (uistelu-, verkko- ja koskikalastusluvat). Kunnat arvioivat alueella käyvän mökkiläisten ja kalastajien lisäksi vuosittain n. 2 000 venematkeilijaa. Kalajanvuoren reitillä kulki v. 2014 n. 3 000 patikoijaa.

Metsähallitus ylläpitää kansallispuiston alueella rantautumispaikkoja Pyysalossa ja Lapinsalossa. Pyysalon hiekkaranta on kesällä suosittu uimapaikka. Lapinsaloon on laiturerakenteiden ansiosta mahdollista rantautua myös isolla matkaveneellä. Päiväkirjamerkinnöistä käy ilmi, että molemmilla kohteilla on jonkin verran myös talviaikaista käyttöä. Laavuilla ei ole suoritettu kävijälaskentaa, mutta päiväkirjoihin on nimiä kertynyt kummallakin laavulla vuosittain 200–300. Enonniemen alueen suosituin retkeilykohta, Kalajanvuoren juurella Vuori-Kalajan rannassa sijaitseva laavupaikka on juuri hankittu valtiolle ja siirtyy lähiaikoina Metsähallituksen hallintaan. Kansallispuiston ulkopuolella Etelä-Konneveden saarissa on lisäksi useita mm. kuntien ja kalastuskunnan ylläpitämiä tulipaikkoja. Konneveden kunnalla on menossa kehittämishanke, jossa parannetaan koskireitin saavutettavuutta ja opastusta sekä infrastruktuuria varustamalla mm. taukopaikkoja ja laitureita.

Tällä hetkellä Etelä-Konnevesi on merkittävä virkistyskohde erityisesti lähiseudun vakituksille ja kesäasukkaille, mutta se on tunnettu myös pienveneilijöiden, melojien ja virkistyskalastajien keskuudessa. Opasteita, retkeilyn palveluvarustusta ja alueen palveluntarjontaa kehittämällä Etelä-Konneveden kansallispuistolla ja koko matkailualueella on potentiaalia kehittyä myös matkailullisesti merkittäväksi kohteeksi. Monimuotoisen matkailualueen kehittämisessä on keskeistä eri toimijoiden yhteistyö. Etenkin pienveneilyn, melonnan ja virkistyskalastuksen kehittämisen edellytykset ovat hyvät. Rautalammin reitti antaa mahdollisuuden kehittää esimerkiksi melontaretkelyn edellytyksiä myös laajalti suunnittelualueen ulkopuolelle sekä Konneveden koskireitin suuntaan että Rautalammin ympäri Pohjois-Konneveden, Niiniveden, Koskeloveden ja Hankaveden kautta kulkevalle reitille.

Kävijälaskentakohteet		Kävijätutkimus			Viipymä		
Tunnus	Nimi		-	Vuosi	-	Viipymä yöpyjät vrk	
1052 (laskurin numero)	Kalaja	Kävijätyytyväisyysindeksi				Kävijä vrk	
Kävijälaskennan kattavuus kansallispuistosta %		Tyytyväisyys palveluihin				Polttopuun käyttö ja jäte	
		Tyytyväisyys ympäristöön					
Kävijälaskentatiedot		Odotusten täyttyminen				Vuosi	-
Vuosi	Käyntimäärä	Häiriötekijöiden kokeminen				Sekäjäte	Ei jäteastioita
2014	9 700	Paikalliset kävijät (%)				Vuosi	2014
		Kotimaiset matkailijat (%)				Polttopuu	5 pinokuutiota
Paikallistaloudelliset vaikutukset		Ulkomaalaiset matkailijat (%)					
Vuosi (uusin)							
Työllisyysvaikutus		Päiväkävijät (%)					
Tulovaikutus milj. e		Yöpyjät alueella (%)					
Lisätietoja		Viipymä päiväkävijät (h)					

Lisätietoja

Alueella ei ole tehty kävijätutkimusta. Kävijälaskentaa on suoritettu kesästä 2012 alkaen Ecocounter-laskurilla Kalajanvuoren alueella. Käyntimäärälaskenta perustuu kyseisen laskurin lisäksi risteilyasiakkaiden ja Konnekosken kalastuslupien määriin sekä lähtöpisteiden ja hajakäytön arviointiin. Vuoden 2014 kävijämääräarvio on 9 700.

Retkeilypalvelujen tarjonta

Rakennukset	Lkm	Kapasi- teetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
-									
Rakennelmat	Lkm	Kapasi- teetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Kohdeopaste	2		1		1	2			Pyysalon ja Lapinsalon laavuilla
Viitta	10			10		10		4	Kalajanvuoren reitillä
Kävijälaskuri	1		1			1		1	Kalajanvuoren alueella
Kuivakäymälä	3			3		3			Lapinsalo, Pyysalo, Vuori-Kalaja
Polttopuusuoja	4			4		3	1		Lapinsalo, Pyysalo, Konnekoski, Vuori-Kalaja
Tulentekopaikka (laavut, nuotiokehät, katokset)	5		1	3	1	4	1		Lapinsalo, Pyysalo x 2, Konnekoski, Vuori-Kalaja
Maastokaluste	3			2	1	1	2		Lapinsalo, Konnekoski, Vuori-Kalaja
Uimalaituri	1			1		1			Lapinsalo (Lisäksi Häyrylänranta)
Venelaituri	2		1	1		2			Lapinsalo
Jätepiste	-								
Pysäköintialue	1		1			1		1	Kalajan uusi pysäköintialue Törmälän metsäautotiellä

Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella	
				Mh	Muu		
Kesäretkeilyreitti	4,8	0	0	1,5	3,2	3,2	Kalajanvuoren reitti: Törmälä–Kalajanvuori

Matkailun yhteistyön kuvaus

Alueen matkailuyrittäjien kanssa on tehty yhteistyötä mm. kuntien vetämissä kehittämishankkeissa sekä osallistettu heitä alueen selvitys- ja suunnitteluprosesseissa. Yhteistyösopimusten laadinta aloitettiin heti kansallispuiston perustamislain tultua hyväksytyksi eduskunnassa, ja sopimusten kattavuus on jo melko hyvä.

Vuosi	2014	Yhteistyöyritysten lukumäärä	16	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palvelevien asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen)	

Lisätietoja

Retkeilypalveluihin lasketut kohteet: Pyysalo, Lapinsalo, Vuori-Kalaja ja Konnekoski. Metsähallitus ylläpitää Lapinsaloa, Pyysaloa ja Vuori-Kalajaa. Konnekosken valtion maalla sijaitsevia rakenteita ylläpitää Kosken ja Lassilan kalastuskunta. Törmälän uuden metsäautotien päähän tehtiin v. 2014 uusi parkkipaikka lähtöpisteeksi Enonniemen reitistölle suuntautuvaan retkeilyyn. Tie kulkee yksityismaalla.

Kansallispuiston ulkopuolella, yksityisillä suojelualueilla, on myös retkeilijöitä palvelevia kohteita ja rakenteita, jotka kuuluvat kävijän kannalta samaan Etelä-Konneveden retkeilyn ja matkailun kokonaisuuteen. Haukisaassa, Pienessä Navettasaassa ja Ruohosaassa on rantautumispaikat, joissa varustuksena on tulentekopaikka, laavu, kuivakäymälä ja jätepiste. Kohteita ylläpitävät Rautalammin kunta (Pieni Navettasaari ja Ruohosaari) ja Konneveden kunta (Haukisaari).

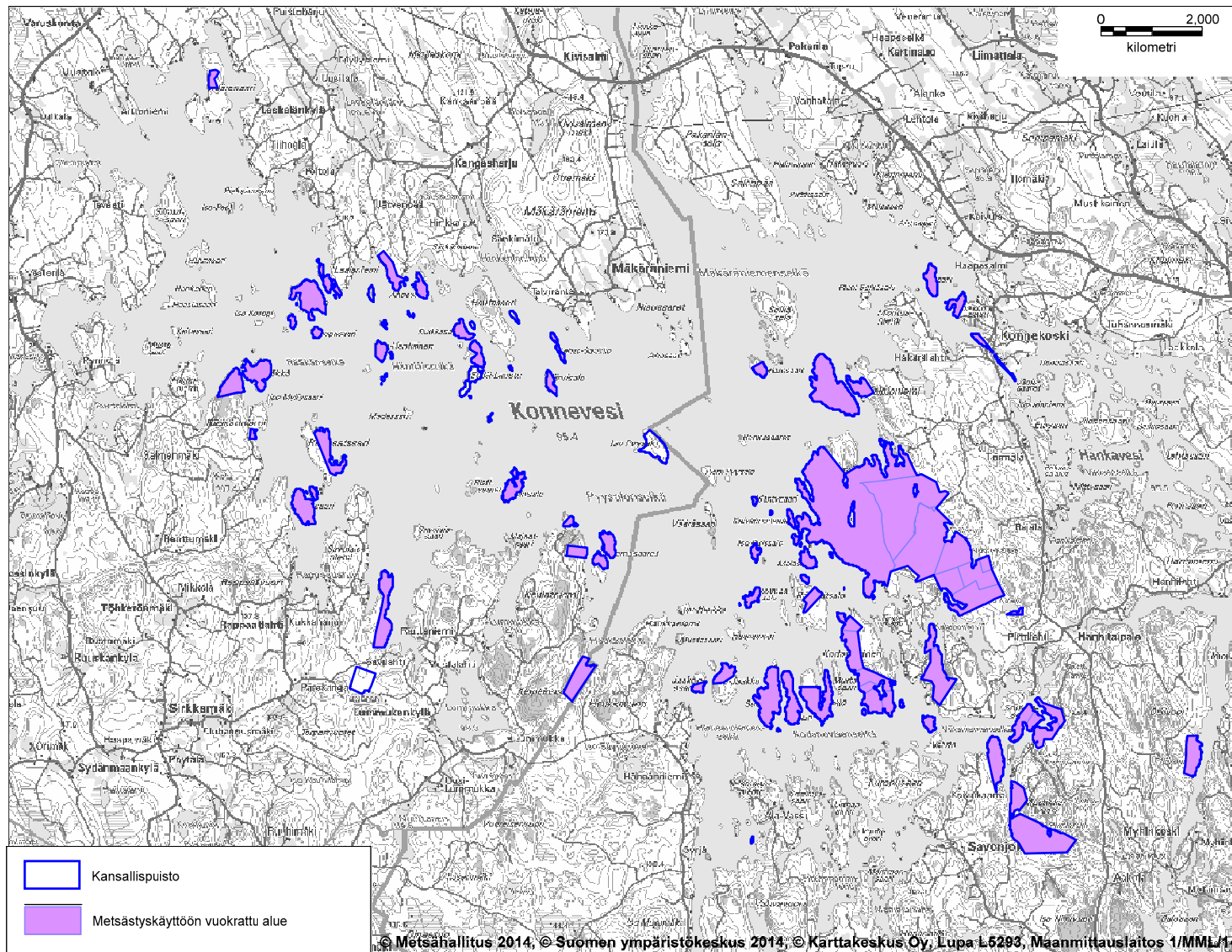
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö				Ei karttaa	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.					
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella						
käynnit		Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä				
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä	Asiakaspalvelupisteet			Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)
vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit	Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa	
2014	14 900*	Vuosi		Henkilöä	Vuosi	Henkilöä
Lisätietoja:						
*Sivut avattiin 19.6.2014, lukema on siitä 18.11.2014 asti (etusivun katselukerrat).						
Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella	Ajantasainen lkm	Uusittava 5- vuotta lkm	(Uusittava) heti	Yhteensä		
Asiakaspalvelupisteet	1			1	Seitsemisen luontokeskus toimii kaikkien Sisä-Suomen kansallispuistojen asiakaspalvelupisteinä	
Opastuspisteet				0	Varsinaisia opastuspisteitä ei alueella	
Luontoon.fi-sivut	21			21	Suomi 11, englantia 10	
Maasto-opasteet		2	4	6	Vanhat opasteet Pyysalossa ja Lapinsalossa, kesän 2014 väliaikaiset opasteet lähtöpaikoilla	
Luontopolut				0		
Esitteet ja muu painomateriaali				0		
Sähköiset opastustuotteet				2	Pdf-esite suomi ja englantia	
Luontomatkailevuunnitelma	☐	☐	☐			
Opastusviestintäsuunnitelma	☐	☐	☐			
Lisätietoja						

8 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐	Metsästyskieltoalueet
			☒	Lupa- ja sopimusmetsästysalueet (kuva 8)
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.			
Metsästys				
Kuvaus alueen metsästyskäytöstä	Lähes koko kansallispuiston alue on metsästyskäytössä, ulkopuolella ovat vain Pyysalon ja Etelä-Lanstun saaret sekä muutamia pienempiä saaria ja luotoja. Valtion alueilla on voimassa 11 vuokrasopimusta kymmenen eri metsästysseuran tai -seurueen kanssa. Metsästysoikeutta käyttää ainakin 278 metsästäjää. Merkittävin metsästysmuoto on hirvenmetsästys.			
Arvio alueen riistakannasta	Hirvieläimet, metsäkanalinnut, metsäjänis, kanadanmajava, villisika ja pienpedot sekä vesilintuja. Karhu, ilves ja susi ovat alueella tavattavia aina rauhoitettuja riistalajeja, joiden metsästys tapahtuu poikkeusluvalla. Riistakannat vaihtelevat vuosittain.			
Arvio metsästyspaineesta alueella	☐	Suuri	☒	Keskinkertainen
			☐	Pieni
				Tarkennus
ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla)	-	Kuvaus		
Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	-	Kuvaus		
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)		Lisätietoja		
MH:n pienriistan lupametsästysaluetta	-			
MH:n hirvieläinten lupametsästysaluetta	-			
MH:n pienriistan sopimusmetsästysaluetta	1 367 ha	Alueet menevät osin päällekkäin hirvieläinten sopimusmetsästysalueiden kanssa		
MH:n hirvieläinten sopimusmetsästysaluetta	1 410 ha	Alueet menevät osin päällekkäin pienriistan sopimusmetsästysalueiden kanssa		
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä		Lisätietoja		
MH:n hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolella oleva alue	n. 120 ha	Rautalammin puolella kaikki valtion maat on vuokrattu metsästyskäyttöön. Metsästyskäytön ulkopuolella olevat maat ovat kaikki Konneveden puolella, enimmäkseen saarissa.		
MH:n hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	-			
YSA-alueiden metsästyskieltoalueet				
Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA-alueille				

Kalastus							
Vesistön tila kalaston kannalta	Vesistöt eivät kuulu kansallispuistoon, mutta runsaasti Konnevesi-järven ranta-alueita kylläkin. Ympäröivien vesistöjen tila on erinomainen. Etelä-Konnevesi virtavesineen on hyvin merkittävä alkuperäisten taimenkantojen säilyttämisen kannalta. Järvi on Rautalammin reitin keskusjärvi. Siikakalojen (muikku, siika) kutupaikkoja on runsaasti ympäri järveä. Virtavedet (Konnekoski, Siikakoski–Kellanvirta) ovat merkittäviä mm. järvitaimenelle. Planktonsiikakanta on taantunut voimakkaasti ja voidaan luokitella koko Rautalammin reitillä uhanalaiseksi. Planktonsiikaa nousee kudulle kuitenkin vielä vähän mm. Konnekoskeen.						
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet	Kaikki Rautalammin reitillä sijaitsevat pääkosket on kunnostettu. Viimeisimpänä Hannulankoski vuonna 2012.						
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä	Kirkkaan veden värin ansiosta mm. lohikalat viihtyvät hyvin, ja siksi järvi on erinomainen kalastuskohde sekä vapaa-ajan- että ammattikalastajille. Etelä-Konnevesi jakautuu kahden kalastusalueen kesken. Konneveden puoli kuuluu Konneveden–Kuusveden kalastusalueeseen, Rautalammin puoli Koskelon–Konneveden kalastusalueeseen. Osakaskuntia on kymmeniä. Kalastuslupia osakaskuntien ulkopuolisille myydään vuosittain n. 1 800 (uistelu-, verkko- ja koskikalastusluvut). Etelä-Konnevedellä on hyvin suuri potentiaali mm. ammattimaisen muikunkalastuksen lisäämiseen. Vuonna 2013 alueella toimi kolme ammattikalastajaa.						
Arvio kalastuspaineesta alueella	☐	Suuri	☒	Keskinkertainen	☐	Pieni	Tarkennus
Alueella on ammattikalastusta	☒	Kalastusopastustoimintaa		☒			
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	-		Kuvaus				
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus	Kielletty	☐	Lisätieto	Sallittu pois lukien lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikat.			
	Sallittu osittain	☒					
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)			Lisätietoja				
MH:n lupakalastusalueita	-						
MH:n vuokra-alueita	-						
Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä			Lisätietoja				
MH:n hallinnoima kalastuskäytön ulkopuolella oleva alue	-						
YSA-alueiden kalastuskieltoalueet							
Kalastusrajoitukset							
Paikalliset erityisoikeudet							
Kalasto	Merkittävimmät saaliskalat: muikku, siika, taimen, ahven, hauki ja made (Pyykkönen 2007, Jokivirta 2007)		Istutukset	Viime vuosina ei istutuksia Metsähallituksen toimesta. Muuten viimeisen 10 vuoden aikana on istutettu 2-vuotiaita järvitaimenia keskimäärin n. 3 500 kpl/v.			

Kuva 8. Etelä-Konneveden kansallispuiston sopimusmetsästysalueet.

Etelä-Konneveden kansallispuistossa on voimassa 11 metsästysvuokrasopimusta kymmenen eri metsästysseuran tai seurueen kanssa. Luvat koskevat sopimuksesta riippuen hirven, hirvieläinten ja / tai pienriistan metsästystä. Metsästysoikeutta käyttää yhteensä 278 metsästäjää.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

9 Tutkimus

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.		
Alueella tehty tutkimus			
<p>Etelä-Konneveden vesialue on ollut monipuolisen kalasto- ja vesistötutkimuksen kohteena vuosikymmeniä. Järven ja Rautalammin reitin kalakantoja on seurattu yhtäjaksoisesti vuodesta 1969 (Konneveden kalatutkimus ry). Alueen saarissa on tehty 1980- ja -1990-luvuilla mm. lintuekologisia tutkimuksia ja pitkäaikaista myyrätutkimusta, joka jatkuu edelleen (Ylönen 2012). Konnevesi on vesitutkimuksen referenssijärvi, sillä se on harvoja eteläisen Suomen säännöstelemättömiä, lähes luonnontilaisia suurjärviä (Vuori ym. 2006, Marjomäki 2012).</p>			
Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys			
<p>Siikakoskella sijaitsevalla Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen Konneveden tutkimusasemalla on Etelä-Konneveden vesi- ja maa-alueilla säännöllistä tutkimustoimintaa. Asema on valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin merkittävä kokeellisen ja akvaattisen ekologisen tutkimuksen alalla. Pääasiallisia tutkimuskohteita ovat mm. pitkäaikainen myyrä- ja jyräjätutkimus, joka laajenee tulevaisuudessa mahdollisesti päästäisiin, sekä akvaattinen tauti- ja loistutkimus vesialueella. Saaria hyödynnetään tutkimusaseman kurssitoiminnassa ekologian kenttäkursseilla, jolloin lyhytaikaisissa tutkimusprojekteissa tarkastellaan esim. kasveja, lintuja, pikkunisäkkäitä tai hyönteisiä.</p> <p>Etelä-Konneveden kalasto on yksi maan tutkituimpia. Tutkimuksen kohteena ovat erityisesti muikkukannat ja uhanalainen Siikakoskesta Etelä-Konnevedeen vaeltava järvi-taimen. Muikkukantaa seurataan vuosittain arvioimalla poikasmäärää, kaikuluotaamalla ulappakalatiheyttä ja arvioimalla muikun ikärakennetta ja kutukannan runsautta. (Marjomäki 2012). Järvitaimenkantojen tilan kehitystä seurataan säännöllisesti (Valkeajärvi ym. 2012).</p> <p>Pitkäaikaisseurannassa Etelä-Konnevedellä ovat veden korkeus ja lämpötila sekä jään paksuus.</p> <p>Kansallispuistossa ja sen ympäristössä harjoitetaan säännöllistä tutkimustoimintaa, ja sen merkitys tutkimusalueena on suuri.</p>			
Tutkimustahot			
Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitos ja Konneveden tutkimusasema, ELY-keskukset, RKTL, METLA, EVIRA, Konneveden kalatutkimus ry.			
☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon	☒	Alueella on koealoja
☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon	Lisätietoja	Konneveden tutkimusasemalla on useissa saarissa tutkimusaloja. Vesialueelle arvotaan vuosittain 30 muikunpoikastutkimuksen koealaa ja ulappakalatiheyttä tutkitaan koealoilla Savolaiselällä sekä vakiolinjoilla koko Etelä-Konneveden alueella (n. 40 km). Pintavesien tilan seurannan seurantapisteen sijaitsevat Siikakoskessa ja Etelä-Konnevedellä.

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.	
Marjastus ja sienestys		
☒	Sallittu koko alueella	☐ Kielletty koko alueella
☐	Sallittu osittain	
Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)		
☐	Merkittävä luontaiselinkeinojen harjoittamisen alue	Kuvaus
		Kansallispuiston alue on paikallisille kotitarvekäyttäjille merkittävä metsästys-, kalastus-, sienestys- ja marjastuskohde. Etelä-Konnevedellä toimii ammattikalastajia.
Kaivostoiminta ja valtaukset		
-		
Kaivosvaltaukset	Lkm	-
Kaivospiirit	Lkm	-
Maa-ainesten otto	Kielletty	
Polttopuun otto	Kielletty	
Pohjaveden otto	-	Alueella ei ole pohjavedenottoa.
Metsätalous		
MH:n alueet	Kielletty	Mt-käytössä (ha) - Raj. Käytössä ha - Kuvaus
Yksityiset maat	-	
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset		
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	11
	Kuvaus	Metsästysalueiden vuokrasopimuksia pienriistalle ja hirvenmetsästykselle (ks. lomake 8). Kosken kalastuskunnalla on lupa rakentaa ja ylläpitää keittokatos polttopuusuojineen Konnekosken rannalla. Keittokatos on yleisessä käytössä.
Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Kansallispuistoon kuuluvista kiinteistöistä 13:lla on kiinteistöön kohdistuvia rasitteita, joista suurin osa on tie- tai talvitieoikeuksia. Kiertokalajaa rasittaa yhden ja Kituvuorta kolmen kiinteistön venevalkamaoikeus. Kahdella kiinteistöllä (Kypärisaari, Pikku-Räystä) on luonnonmuistomerkki.	

KESKEISET ARVOT JA UHAT

11 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot sekä uhkat									
Vastuuprosessi		Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää							
Selite		Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksen sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.							
Nro	Arvoluokka- ja tyyppi	Arvon kuvaus	Uhkaluokka ja -kuvaus	Merkittävyys	Uhkan kesto	Kohdistuminen	Laajuus	Mahdollisuus vaikuttaa suunnittelussa	
	Taulukossa käytettyjen lyhenteiden selitykset: Merkittävyys: P = pieni, K = keskisuuri, S = suuri, Uhkan kesto: A = aiempi, N = nykyinen, T = tuleva, Kohdistuminen: S = suunnittelualue, U = ulkopuolinen alue, M = molemmat, Laajuus: arvio uhkan kohdentumisen alueellisesta laajuudesta suhteessa uhattuun arvoon								
1	Luontoarvot: Luontodirektiivin luontotyypit Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit	Borealiset luonnonmetsät ja lehdot Borealiset luonnonmetsät ja lehdot ovat alueen keskeisimmät luontodirektiivin luontotyypit. Alueen borealiset luonnonmetsät ovat valtakunnallisesti merkittäviä, ja lehtoja esiintyy alueella huomattavia pinta-aloja. Luontotyypit tarjoavat elinympäristön kahdelle luontodirektiivin lajille (liito-orava, mustatattiainen) sekä 17 lintudirektiivin lajille. Muita uhanalaisia ja silmälläpidettäviä metsälajeja (pois lukien haapalajit) on tavattu yhteensä 42. Niistä merkittävimpiä ovat männyllä elävät hiilikääpä ja erityisesti suojeltava karvakukkajäärä.	Perinteisen karjanhoidon (laidunnuksen) lopetus: Laidunnuksen loppuminen saarissa on lisännyt lehtojen ja lehmusmetsiköiden kuusettumista. Metsätalous: Aiempi metsätalous on vähentänyt vanhan metsän määrää ja metsäalueiden kytkeytyneisyyttä. Lehtoihin on monin paikoin istutettu kuusia. Mosaiikkimaisen kansallispuiston välialueilla tehtävät hakkuut voivat vähentää kytkeytyneisyyttä. Kulutus, kaskeaminen (myös toiminnan puuttuminen): Tehostunut palontorjunta on vähentänyt luontaisia metsäpaloja ja vaikuttanut palolajiston taantumiseen ja metsien rakentamiseen kansallispuistossa ja sen ulkopuolella. Luontaisen lehti-puuston määrä on vähentynyt. Ilmastonmuutos: Lyhyellä aikavälillä merkittäviä vaikutuksia ei juuri ole. Pitkällä aikavälillä vaikutukset muuttuvat erittäin merkittäviksi mm. lajiston muuttuessa.	K	A	S	4 %	Kyllä	
				S	A, (N, T)	S	50 %	Kyllä	
				K	A, N, T	M	100 %	Kyllä, osittain	
				S	T	M	100 %	Ei	

2	<p>Luontoarvot:</p> <p>Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit</p>	<p>Haapalajisto Kansallispuisto on valtakunnallisesti merkittävä kohde haavasta riippuvaiselle lajistolle (23 lajia). Kolme lajeista on erityisesti suojeltavia: aarnipuukärpänen, jalavanlahokärsäkäs ja suomenpuukärpänen. Haapalajiston kannalta tärkeimpiä elinympäristöjä ovat järeät haavikot Kala-janvuoren ja Kituvuoren alueilla, muualla Enonniemessä on haapajatkumon ylläpitämisen kannalta merkittäviä nuoria haavikoita. Haavan uudistuminen vanhoissa metsissä on heikkoa, eikä riittävän järeää seuraavan sukupolven haapapuustoa esiinny tarpeeksi korvaamaan kuolevaa vanhaa puustoa.</p>	<p>Metsätalous: Ks. boreaaliset luonnonmetsät ja lehdot</p>	S	A, N, T	M	90 %	Kyllä, osittain
			<p>Kulutus, kaskeaminen (myös toiminnan puuttuminen): Ks. boreaaliset luonnonmetsät ja lehdot</p>	K	A, N, T	M	100 %	Kyllä, osittain
			<p>Haitalliset luontaiset lajit: Liian tiheä hirvikanta uhkaa estää uhanalaisen haapalajiston kannalta elintärkeän haavan uudistumista ja haapajatkumon ylläpitämistä. Vanha ja järeä haapapuusto alkaa olla elinkaarensa päässä, haapajatkumon ylläpito on välttämätöntä.</p>	S	N, T	M	25 %	Kyllä
			<p>Vieraslajit: Kanadanmajavaa esiintyy ainakin Möllerlammella, Soukonlahdella ja Enonlahdella Enonniemen alueella sekä Saukkolahdella ja Kodanovisenlammella. Toistaiseksi haavalle aiheutuneet tuhot ovat olleet paikallisia ja vähäisiä, mutta mikäli pyynti loppuu, kanta voi kasvaa ja runsastuva populaatio aiheuttaa tuhoa haavikoille. Kannankehitystä tulee seurata.</p>	K	T	S	20 %	Kyllä
			<p>Umpeenkasvu: Kuusen lisääntyminen ja sammalkerroksen paksuuntuminen vähentää lehtipuuston, erityisesti haavan uudistumista.</p>	K	N, T	S	30 %	Kyllä
			<p>Retkeily- ja matkailutoiminta: Tulenteko luvattomille nuotio-paikoille tai metsäpalovaroituksen aikana voi aiheuttaa metsä-palorisikin.</p>	K	N, T	S	100 %	Kyllä, osittain
3	<p>Luontoarvot:</p> <p>Lintudirektiivin lajit</p> <p>Uhanalaiset eläinlajit</p>	<p>Järvilinnusto Lintudirektiivin vesi- ja rantalintulajeja on tavattu 11 ja muita silmälläpidettäviä lintulajeja kolme. Etelä-Konnevesi on merkittävä pesimä- ja levähdysalue vesilinnuille ja alueella on edustava selkävesilinnusto. Alueen kalasääskikanta on Keski-Suomen vahvin.</p>	<p>Rakentaminen: Loma-asuntojen rakentaminen kansallispuistoalueen tuntumaan on vähentänyt rauhallisten alueiden ja rantojen määrää sekä lisännyt moottoriveneilyä ja vesiskootteriajelua alueella.</p>	S	A, N, T	U	20 %	Ei
			<p>Retkeily- ja matkailutoiminta (häirintä): Lisääntyvä virkistyskäyttö voi alkukesällä häiritä pesimälinnustoa. Melonta liian lähellä rantaa, mairinnousu pesien viereen tai mahdollisesti lisääntyvä väylän ulkopuolinen moottoriveneily voivat säikyttää emon pois pesältä.</p>	K	T	S	20 %	Kyllä, osittain
			<p>Vieraslajit (alkuperäislajin häirintä/hävitys): Mikäli vierasperäisten pienpetojen pyynti vähenee, minkki ja supikoira voivat muodostua merkittäväksi uhaksi järvilinnustolle. Tällä hetkellä minkkiä ja supikoiraa pyydetään suunnittelualueen vaikutusalueella yht. n. 400 yksilöä vuosittain (P-S riistakeskus).</p>	K	T	M	80 %	Kyllä, osittain
			<p>Myrskytuhot: Asta- ja Veera-myrskyissä kaatui useita kalasääsken pesäpuita. Paikkauskolliset linnut ovat yrittäneet rakentaa uusia pesiä vanhojen tuntumaan, mutta vankoista pesäpuista on puutetta.</p>	K	A	M	100 %	Ei, ainoastaan teko-pesillä

<p>4</p>	<p>Luontoarvot:</p> <p>Geologiset kohteet</p> <p>Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit</p>	<p>Arvokkaat kallioalueet Geologisesti monimuotoisella kansallispuistoalueella sijaitsee kokonaan tai osittain neljä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokasta kallioaluetta (Mustikkavuori–Ristilamminvuori, Enonniemi–Kalajanvuori, Olkivuori–Ahvenlamminvuori ja Keulatniemi–Haukkaniemi). Kallioalueilla esiintyy yhteensä viisi valtakunnallisesti uhanalaista ja silmälläpidettävää lajia, kaksi alueellisesti uhanalaista sekä useita muita harvinaisia kalliolajeja.</p>	<p>Retkeily- ja matkailutoiminta (kuluminen): Kiipeily kallioalueilla kuluttaa nopeasti herkkää kalliokasvillisuutta sekä saattaa aiheuttaa häiriötä jyrkänteiden pesimälinnustolle.</p>	<p>K</p>	<p>N, T</p>	<p>S</p>	<p>10 %</p>	<p>Kyllä</p>
<p>5</p>	<p>Virkistys- ja elinkeinokäyttö:</p> <p>Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö</p> <p>Luonnon ja kulttuurimaisemat</p> <p>Matkailun yritystoiminta</p>	<p>Virkistyskäyttö ja luontomatkailu Etelä-Konnevesi on tärkeä virkistyskohde paikallisille ja kesäasukkaille sekä maakuntien suurista kaupungeista saapuville retkeilijöille. Se soveltuu erinomaisesti vesiretkelyyn matka- tai pienveneillä sekä meloen ja alueella on useita rantautumispaikkoja saarissa. Kalajanvuori on alueellisesti suosittu virkistys- ja nähtävyysskohde mantereella. Kansallispuiston perustamisen myötä alueen tunnettuus on lisääntynyt ja luontomatkailun yritystoiminta mm. majoitus- ja ohjelmalvelujen osalta kasvanut ja verkostoitunut.</p>	<p>Rakentaminen: Rantarakentaminen on vähentänyt rauhallisten alueiden ja virkistyskäyttöön soveltuvien rantojen määrää.</p>	<p>K</p>	<p>A, N, T</p>	<p>M</p>	<p>50 %</p>	<p>Ei</p>
			<p>Maa-ainesten ottaminen: rakennuskivi, hiekka ja sora: Saukkolamminkankaan 200 m:n päässä suunnittelualueen rajasta sijaitseva maa-aineksen ottoalue aiheuttaa toteutessaan melu- ja maisemavaikutuksia suunnittelualueella. Alueen virkistyskäyttö perustuu hiljaisuuteen ja erämaisyyteen, jota mahdollinen louhostoiminta saattaa vaarantaa.</p>	<p>S</p>	<p>T</p>	<p>U</p>	<p>20 %</p>	<p>Ei</p>
			<p>Ympäristön roskaaminen (kiinteä jäte): Mahdollisesti lisääntyvä kävijämäärä voi aiheuttaa alueen, erityisesti rantautumispaikkojen roskaantumista ja vähentää viihtyisyyttä.</p>	<p>K</p>	<p>T</p>	<p>S</p>	<p>100 %</p>	<p>Kyllä</p>
			<p>Myrskytuhot: Asta- ja Veera-myrskyt tuhosivat rakenteita ja vaikeuttivat joidenkin saarien virkistyskäyttömahdollisuuksia. Laajat tuhoalueet näkyvät maisemassa pitkään. Vastaavanlaajuisten myrskytuhojen osuminen alueelle uudestaan on epätodennäköistä.</p>	<p>K</p>	<p>A</p>	<p>M</p>	<p>100 %</p>	<p>Kyllä, osittain</p>
			<p>Saavutettavuus: Kansallispuistoon tuleminen saatetaan kokea liian hankalaksi (etäisyydet, tiestö). Vesialueen kohteiden saavuttamiseksi tarvitaan kuljetus- ja vuokrauspalveluja. Opastus alueelle ja alueella tulee olla riittävää ja selkää. Luontomatkailun palveluntarjonnan kehittyminen ei ehkä vastaa kysyntää.</p>	<p>K</p>	<p>N, T</p>	<p>M</p>	<p>100 %</p>	<p>Kyllä, osittain</p>
			<p>Yhteistyö: Kansallispuisto muodostaa vain osan Etelä-Konneveden matkailualueesta, ja mm. kaikki kansallispuiston portteina toimivat lähtöpisteet sekä veneväylät sijaitsevat muiden toimijoiden alueilla. On tärkeää saavuttaa yhteinen näkemys ja yhteistyömuodot kokonaisuuden kehittämiseksi. Markkinoinnin tulee olla riittävää, yhtenäistä ja ristiriidatonta.</p>	<p>K</p>	<p>N, T</p>	<p>M</p>	<p>100 %</p>	<p>Kyllä, osittain</p>

6	<p>Tutkimus ja seuranta:</p> <p>Tutkimusmerkitys</p>	<p>Tutkimus ja seuranta Konneveden tutkimusasema Siikakoskella harjoittaa säännöllistä kokeellisen ekologian ja akvaattisen ekologian tutkimustoimintaa Etelä-Konneveden järvi- ja maa-alueilla. Järviältä on pitkäaikaisseuranta mm. veden korkeuden, lämpötilan, jäänpaksuuden ja muikkukantojen osalta. Järvitaimen on merkittävä tutkimuskohde. Konnevesi on vesitutkimuksen referenssijärvi.</p>	<p>Tutkimustoiminnan edellytykset: Kansallispuiston rauhoitussäädökset ja lisääntyvä virkistyskäyttö saattaa vaikuttaa tutkimuskohteisiin ja toimintaan. Tutkimustoiminnan edellytykset tulee säilyttää kansallispuistoalueella.</p>	P	T	S		Kyllä, osittain	
7	<p>Luontoarvot:</p> <p>Ekosysteemit (rakenne, toiminta)</p> <p>Luontodirektiivin luontotyypit</p> <p>Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit</p> <p>Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit</p>	<p>Järviekosysteemi Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon, mutta järvi- ja koskialueet ovat olennainen osa Etelä-Konneveden kokonaisuutta sekä luonnonsuojelun että alueen käyttöarvojen näkökulmasta. Vesialueet kuuluvat Natura-rajaukseen vesialueilla suojeltuna kohteena. Linnuston lisäksi direktiivilajeja esiintyy yksi (saukko). Vedenlaadultaan erinomainen Etelä-Konnevesi on Rautalammin reitin lähes luonnontilaisena säilynyt, säännöstelemätön keskusjärvi. Koko reitillä ei ole merkittäviä kalojen vaellusesteitä, ja se on eteläisen Suomen tärkeimpiä vaeltavan järvitaimenen elinalueita.</p>	<p>Ilmastonmuutos: Lyhyellä aikavälillä merkittäviä vaikutuksia ei juuri ole. Pitkällä aikavälillä vaikutukset muuttuvat erittäin merkittäviksi. Ilmaston lämpeneminen vaikuttaa mm. vesistön lämpenemiseen ja lohikalojen lisääntymisen vaikeutumiseen.</p>	S	T	M	100 %	Ei	
Lisätietoja									

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Uhkatekijöiden torjuminen								
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää							
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.							
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide (ja toteutuslomake)	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen vaik.	Riskien torjunta	Toteutuksen seuranta	Vaikutavuuden seuranta
1. Natura-alueiden metsäisten luontotyyppien pinta-ala kasvaa ja edustavuus paranee.	1.1. Lehtojen edustavuutta parannetaan poistamalla niistä istutuskuusikoita. Lehtipuille, erityisesti metsälehmuksille ja haavalle luodaan kasvutilaa.	1.1.1. Luonnonhoito / ennallistaminen (14)	X			X	X	
	1.2. Ennallistamispoltoilla luodaan sopiville myrskytuhoalueille uutta, nuorta boreaalista luonnonmetsää. Samalla syntyy elintilaa palaneesta puusta riippuvaiselle lajistolle.	1.2.1. Ennallistaminen (14)	X	X		X	X	X
	1.3. Kosteiden lehtojen ja puustoisten soiden vesitaloutta ja edustavuutta parannetaan oja täyttämällä.	1.3.1. Ennallistaminen (14)	X			X	X	
2. Alueen haapajatkumo on turvattu ja elinvoimaiset haavikot tarjoavat elinympäristön lukuisille uhanalaisille lajeille.	2.1. Nuorten haapojen järeytyminen ja uusien haavikoiden syntyminen turvataan estämällä hirvituhot ja poistamalla haavan kasvua haittaavia kuusia.	2.1.1. Luonnonhoito (14) 2.1.2. Haitallisen lajin poisto (14) 2.1.3. Käytön ohjaaminen	X			X	X	X
	2.2. Enonniemen kanadanmajavien kannankehitystä seurataan. Toistaiseksi niiden aiheuttama vaikutus haavikoille on ollut paikallista ja vähäistä.	2.2.1. Ei aktiivisia toimenpiteitä / haitallisen lajin poisto (14)	X					

3. Alueen lintukantojen pesimätulokset paranevat ja lintukannat säilyvät elinvoimaisina.	3.1. Järvilinnuston keskeiset pesimäalueet, mm. lokiolonoiden sijainti tunnetaan riittävän hyvin koko järvioltaalla.	3.1.1. Inventointi: lajit (14)	X					X	X
	3.2. Lintujen, mm. selkälokin, kuikan ja kalasääsken pesimärauha turvataan ohjaamalla mairinnousua linnuston kannalta kestäville alueille ja rajoittamalla pesimäaikaista mairinnousua linnustolle tärkeillä valtion omistamilla luodoilla.	3.2.1. Käytön ohjaus / käytön rajoittaminen (vyöhykkeistäminen) (13C, 17)	X	X		X		X	
	3.3. Yhteistyössä lintuharrastajien kanssa seurataan kalasääsken pesimätuloksia ja tarvittaessa myrskyissä tuhoutuneiden pesien tilalle rakennetaan tekopesiä.	3.3.1. Lajiston hoito (14)	X					X	
	3.4. Linnustoa uhkaavien vierasperäisten pienpetojen supikoiran ja minkin pyyntiä alueella jatketaan.	3.4.1. Haitallisen lajin poisto (14) 3.4.2. Yhteistyö metsästäjien kanssa (14)	X					X	
	3.5. Metsähallitus suhtautuu myönteisesti kansallispuiston täydentämiseen tärkeiden lintuluotojen ja ranta-alueiden osalta.	3.5.1. Maanhankinta (18)	X	X				X	
4. Kallioalueet tarjoavat turvatuksen elinympäristön useille harvinaisille lajeille.	4.1. Kallioalueiden lajisto ja kulutukselle herkkimmät alueet tunnetaan entistä paremmin.	4.1.1. Inventointi (14)	X					X	X
	4.2. Kiipeily / laskeutuminen ei kuluta herkkää kalliolajistoa eikä häiritse kallioalueilla pesivää linnustoa (mm. korppi, huuhkaja). Tarvittaessa harrastajille osoitetaan paremmin kulutusta kestävä kohde kansallispuistosta tai sen ulkopuolelta.	4.2.1. Käytön ohjaaminen (17)	X	X		X			
5. Virkistyskäyttö ja matkailu- tai muu yritystoiminta ovat sopusoinnussa alueen luontoarvojen ja maisemakokonaisuuden kanssa.	5.1. Etelä-Konnevedellä ja sen lähiympäristössä harjoitettava yritystoiminta on ympäristön kannalta kestävä eikä vaaranna alueen luontoarvoja, aiheuta vesistön pilaantumista tai heikennä kallioalueiden edustavuutta ja arvoluokkia.	5.1.1. Edunvalvonta (17) 5.1.2. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen (18)	X	X	X	X		X	X
	5.2. Huolletuilla palvelurakenteilla ja reiteillä ohjataan lisääntyvä virkistyskäyttö pois kulutukselle herkkimiltä alueilta. Alueelle suunniteltavat virkistyskäytön rakenteet mitoitetaan käytön mukaan ja sovitetaan maisemaan. Virkistyskäytön aiheuttamaa kulumista seurataan vilkkaimmilla ja herkkimillä kohteilla maastokäyntien yhteydessä.	Sisältyy muihin virkistyskäytön toimenpiteisiin	X	X		X			
	5.3. Roskattoman retkeilyn periaatteet tuodaan näkyvästi esille alueen opastusaineistossa.	5.3.1. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15)	X	X		X		X	

<p>6. Etelä-Konnevesi on paikallisille asukkaille ja matkailijoille vetovoimainen ja helposti saavutettava retki- ja veneilykohde, jossa yhdistyvät mahdollisuudet virkistäytyä niin järvioltaan kuin mantereenkin luontokohteissa.</p> <p>Kansallispuisto muodostaa arvokkaan voimavaran ja toimintaympäristön kestäväää luontomatkailutoimintaa harjoittaville yrittäjille.</p>	<p>6.1. Kävijöiden ohjaus alueelle tapahtuu kuntien kanssa sovittujen, selkeästi opastettujen lähtöpisteiden kautta. Eri tavoin liikkuville kävijöille on eri puolilla järvaluetta riittävästi lähtöpisteitä paikoitusalueineen.</p> <p>6.2. Etelä-Konnevedellä on pienveneilyä ja veneilyä sekä talviaikaisista retkeilyä (mm. hiihto, lumikenkäily, retkiluistelu) palveleva huollettujen rantautumis- ja levähdyspaikkojen verkosto.</p> <p>6.3. Enonniemen alueella on käyttöön nähden riittävästi turvallisia, huollettuja, selvästi opastettuja patikointireittejä, joilla kävijät pääsevät ihailemaan pohjoissavolaisen vuorimaan tarjoamia komeita maisemia.</p> <p>6.4. Maisemakohteiden saavutettavuutta vesiltä käsin parannetaan uusien rantautumispaikkojen ja reittiytteyksien avulla.</p> <p>6.5. Alueen kulttuuriperintökohteet välittävät kävijöille tietoa paikallishistoriasta ja entisaikojen hautautavoista.</p> <p>6.6. Kansallispuiston ulkopuolelle syntyy puistoa hyödyntävää ja puiston kävijöitä palvelevaa luontomatkailun yritystoimintaa, jolla on merkittävät paikallistaloudelliset vaikutukset.</p> <p>6.7. Kansallispuiston viestinnän kokonaisuus toimii (verkkoviestintä, sosiaalinen media, mobiiliviestintä ym.), ja potentiaalinen kävijä löytää helposti ajantasaista tietoa alueen luontoarvoista, retkeilymahdollisuuksista ja palveluista. Kansallispuiston viestintä täydentää ja toimii osana Etelä-Konneveden matkailualueen viestinnän kokonaisuutta.</p>	<p>6.1.1. Yhteistyö kuntien kanssa (18)</p> <p>6.1.2. Palveluvarustuksen rakentaminen (15)</p> <p>6.1.3. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15)</p> <p>6.2.1. Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito (15)</p> <p>6.3.1. Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito (15)</p> <p>6.3.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15)</p> <p>6.4.1. Palveluvarustuksen rakentaminen (15)</p> <p>6.5.1. Palveluvarustuksen rakentaminen (15)</p> <p>6.5.2. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15)</p> <p>6.6.1. Luontomatkailun tuotekehittäminen (15)</p> <p>6.6.2. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen (15)</p> <p>6.7.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut) (15)</p>									
<p>7. Etelä-Konneveden tarjoamat mahdollisuudet monipuoliselle tutkimustoiminnalle säilyvät vähintään nykyisen kaltaisina.</p>	<p>7.1. Lisääntyvä virkistyskäyttö tai kansallispuiston muut tavoitteet eivät heikennä Etelä-Konneveden tutkimuskäytön mahdollisuuksia.</p>	<p>7.1.1. Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta (17)</p>									

<p>8. Kansallispuiston keskeiset suojeluarvot on tunnistettu ja niiden säilyminen on turvattu.</p>	<p>8.1. Kansallispuistosta muodostetaan suojelualuekiinteistö ja sen rajat merkataan maastoon. Kansallispuistolle laaditaan järjestyssääntö, jolla turvataan alueen kestävä käyttö.</p>	<p>8.1.1. Järjestyssäännön laatiminen (18) 8.1.2. Suojelualuekiinteistön muodostaminen (18) 8.1.3. Rajojen merkitseminen (18)</p>																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 9	
Selite	Suunnittelualueen yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.				
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.				
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Ohje		Pinta-ala	
Kalajanvuori- Majaniemi	Retkeily- ja luontomatkailukäyttö	Enonniemen alueen virkistyskäytön painopiste on alueen eteläosissa Kalajanvuoren ja Majaniemen välisellä alueella. Alueen reitistöä ja palveluvarustusta lisätään. Enonniemen eteläiselle rannalle rakennetaan uusi rantautumiskohde, joka palvelee myös vesitse saapuvia matkailuyrittäjien ryhmiä. Polkuverkostoa laajennetaan siten, että sekä Kalajanvuoren alueelle että Enonniemen rantautumispaikan ja Loukkuvuoren välille muodostuu ympyräreittikokonaisuus. Nämä reitit yhdistetään siten, että alueella on mahdollista patikoida myös pitempi ympyräreitti esim. viikonloppuvaelluksena. Kalajanjärven Kiertolahdesta osoitetaan pienveneilijöille polkuyhteys Kalajanvuorelle.		290	
	Kävijämääräennuste				
	15 000/v				
Järvalue: Pyysalo, Lapinsalo, Pohjois- Lanstu, Kodanovinen	Veneily, retkeily- ja luontomatkailukäyttö, kulttuuriperintö	Lapinsalossa ja Pyysalossa olevia rantautumispaikkoja kehitetään. Pohjois-Lanstun karsikkokohteeseen tutustumista helpotetaan rakenteilla ja kohdeopasteilla. Kodanovisenselälle rakennetaan melontaa ja pienveneilyä palveleva rantautumispaikka.		18	
	Kävijämääräennuste				
	15 000/v				
Konnekoski ja Kellarilahdenniemi	Virkistyskalastus, retkeily- ja luontomatkailukäyttö	Konnekoski on virkistyskalastuskohde, jonka kalastusjärjestelyistä vastaavat Kosken ja Lassilan kalastuskunnat. Ne ylläpitävät myös kosken rannalla kansallispuiston alueella sijaitsevaa keittokatosta puuvajoineen. Kosken ylittävän tien yhteydessä on tiehallinnon ylläpitämä parkkipaikka. Kohteen varustusta täydennetään rakentamalla palveluvarustusta Kellarilahdenniemen pohjoiskärkeen.		5	
	Kävijämääräennuste				
	2000/v				
		Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)		313	20
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet					

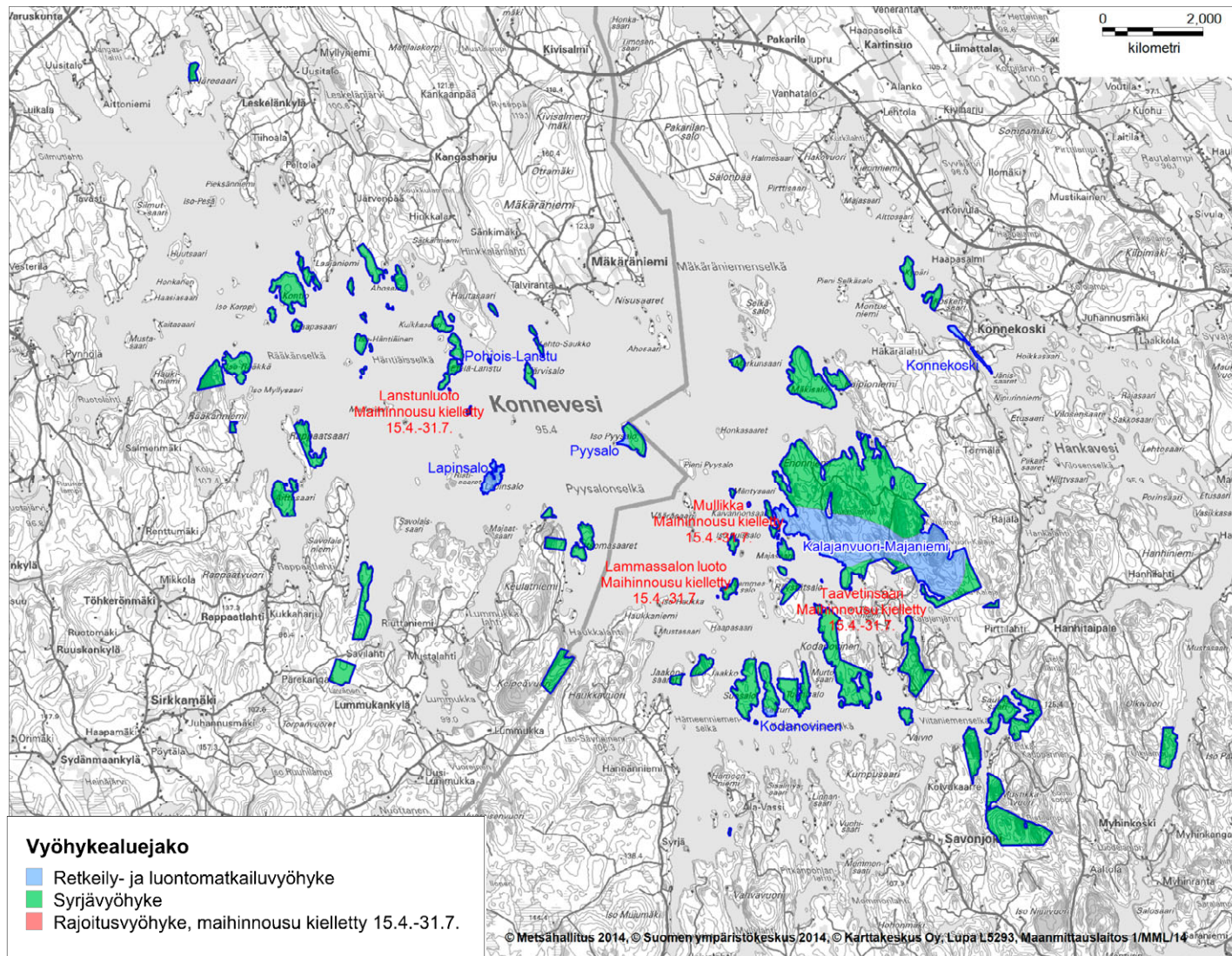
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 9
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.			
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti			
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Ohje		Pinta-ala
Enonniemen pohjoisosa	Alue pyritään säilyttämään mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena.	Vyöhykkeelle ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä lukuun ottamatta pitempää, Enonniemen kiertävää retkeilyreittiä. Reitin varteen niemen pohjoisrannalle voidaan tarvittaessa varustaa tauko-/nuotiopaikka. Enonniemen erämaisuuutta lisätään sulkemalla Loukkuvuoren metsäautotie moottoriliikenteeltä. Tie soveltuu patikoinnin ohella esim. ratsastukseen tai pyöräilyyn.		n. 350 ha
Muut saaret ja rannat	Alue pyritään säilyttämään mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena.	Kansallispuiston saarille (pl. lomakkeella 13A mainitut) ja mantereen pienille maapalstoille ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä.		n. 700 ha
Toussunlinna	Alue pyritään säilyttämään mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena.	Alueella sijaitseva kalliomaalaus on katsottavissa ainoastaan vesiltä käsin. Erittäisiä rakenteita tai maasto-opasteita ei lisätä kohteelle. Vesiltä käsin tapahtuvaa tutustumista helpottavia poijuja tms. voidaan tarvittaessa rakentaa.		20
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)		
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuu-prosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 9
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaista. Perustettujen suojelu-alueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määrittellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määrittellä suosituksia liikkumisen tai mairinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.			
Rajoitus-vyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoitus päätöksellä. Luonnonsuojeluyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke.”			
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueita, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai mairinnousua suositellaan vältettävän tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.”			
Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika	Pinta-ala	Peruste	
Mullikka	15.4.–31.7.	0,3 ha	Linnuston pesinnän turvaaminen luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 §:n nojalla.	
Lanstunluoto	15.4.–31.7.	0,1 ha	Linnuston pesinnän turvaaminen luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 §:n nojalla.	
Lammasalon luoto	15.4.–31.7.	0,07 ha	Linnuston pesinnän turvaaminen luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 §:n nojalla.	
Taavetinsaari	15.4.–31.7.	0,05 ha	Linnuston pesinnän turvaaminen luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 §:n nojalla.	
Pinta-ala yhteensä		0,5	Osuus suunnittelualueesta (%)	0
Luonnonarvovyöhyke				
-				
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				

Kuva 9. Etelä-Konneveden kansallispuiston vyöhykejako.

Retkeily- ja luontomatkatiluvyöhyke jakautuu erillisiin osiin järvaltaalle ja mantereelle. Mantereella virkistyskäytön ydin sijoittuu Enonniemen alueen eteläosiin Kalajavuoren–Majaniemen alueelle. Järvaltaalla veneretkeily ohjataan olemassa oleville rantautumispaikoille järven keskiosissa (Lapinsalo, Pysysalo), minkä lisäksi Enonniemen etelärannalle varustetaan uusi rantautumispaikka. Järven kaakkoisosaa, Kodanovisen selän aluetta, kehitetään melontaan ja pienveneilyyn soveltuvana kokonaisuutena. Myös Konnekosken alue sisältyy vyöhykkeeseen, joka kattaa n. 20 % kansallispuiston pinta-alasta.

Neljälle linnuston pesinnän kannalta tärkeälle luodolle esitetään maiminnousurajoitusta ajalle 15.4.–31.7.

80 % suunnittelualueesta on syrjävyöhykettä, jolle ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä alueiden säilyttämiseksi mahdollisimman luonnontilaisina. Enonniemen luonnonrauhaa lisätään sulkemalla Loukkuvuorentien perälenkki moottoriliikenteeltä.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet				
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu		Kartta	☒ Kuva 10: Ennallistamisen ja luonnonhoidon tavoitteet
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.			
Luonnonsuojelu				
Toimenpide	Kiireellisyysaste ³	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Kuvaus
1.1.1. Luonnonhoito / ennallistaminen	Suuri	35 ha	☒ valmis	Istutuskuusien määrää vähennetään lehdossa mm. Enonniemessä, Lammassalossa ja Kypärissä. Pinta-alaan sisältyvät lehmuskohteet. Kypärissä luonnonhoitotoimet palvelevat myös kaskimiljöön säilymistä.
1.2.1. Ennallistaminen	Pieni	11 ha	☒ valmis	Ennallistamispoltoja voidaan toteuttaa Etelä-Lanstussa ja Pienessä-Kontiossa laaditun suunnitelman mukaisesti (Penttinen 2011). Ratkaisu tehdään tapauskohtaisesti mm. olosuhteiden mukaan.
1.3.1. Ennallistaminen	Pieni	24 ha	☒ laaditaan	Ojia täytetään kosteissa lehdossa ja soilla. Kohteet sijaitsevat pääasiassa Enonniemessä.
2.1.1. Luonnonhoito	Suuri	35 ha	☒ laaditaan	Nuorten haapojen kasvuolosuhteita parannetaan poistamalla varjostavaa kuusikkoa haavikoista.
Luonnonhoito	Pieni	37 ha	☒ laaditaan	Aikaisemman metsätaloukskäytön vaikutuksesta lisääntynyttä havupuustoa poistetaan mm. lehtomaisilta kankailta, jotta alueen nuoret metsät kehittyvät lehtipuuvaltaisemmiksi.
2.1.2. Haitallisen lajin poisto	Jatkuva	680 ha	☐ Ei tarvita	Hirvien aiheuttamaa haittaa nuorille haavikoille vähennetään yhteistyössä alueen metsästysseurojen kanssa kansallispuiston rauhoitussäädösten mukaisesti.
2.2.1. Ei aktiivisia toimenpiteitä / haitallisen lajin poisto	Pieni	Enonniemi, Saukkolahti	☐ Ei tarvita	Kanadanmajavan kannankehitystä seurataan Enonniemen pienvesistöissä ja Saukkolahdella. Mikäli kanta kasvaa voimakkaasti ja haavalle aiheutuneet tuhot lisääntyvät merkittävästi, ryhdytään toimenpiteisiin kannan pienentämiseksi.
3.1.1. Inventointi: lajit	Pieni	Järvialue	☐ Ei tarvita	Tehdään tarvittaessa linnuston lisäinventointeja ja seurantaa.
3.3.1. Lajiston hoito	Tarvittaessa	Järvialue	☐ Ei tarvita	Yhteistyössä lintuharrastajien kanssa tehdään tarvittaessa kalasääskelle pesäalustoja.

³ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

3.4.1. Haitallisen lajin poisto 3.4.2. Yhteistyö metsästäjien kanssa	Jatkuva		☐ Ei tarvita	Supikoiran ja minkin kannansäätelyä jatketaan yhteistyössä paikallisten metsästäjien kanssa.
5.1.1. Inventointi	Jatkuva	n. 15–20 ha	☐ Ei tarvita	Kallioalueilla suoritetaan tarpeen mukaan lajiston lisäinventointeja, erityisesti Kalajanjyrkällä, Kirkkokuorella ja Ristilamminvuorella. Kallioilla kiipeilyn mahdollisesti aiheuttamaa kulumisen seuranta tehdään silmämääräisesti kansallispuiston muiden toimintojen yhteydessä sekä kallioilla esiintyvien lajiesiintymien seurannan yhteydessä.
Yksityiset maat ja YSA-alueet				Lisätietoja
Kulttuuriperinnön suojelu				
Rakennusperintö	Kiireellisyysaste	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Kuvaus
-			☐	
Arkeologiset kohteet	Kiireellisyysaste	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Kuvaus
Arkeologisen kohteen hoito	Pieni	< 1 ha	☐ Ei tarvita omaa, sisältyy kohdan 1.1.1. suunnitelmaan	Istutuskuusikko poistetaan luonnonhoitotoimien yhteydessä metsurityönä Lammassalon savupirtin jäännösten päältä.
Arkeologisen kohteen hoito	Pieni	< 1 ha	☐ Ei tarvita	Pohjois-Lanstun karsikkokohde pyritään säilyttämään näytteenä karsikkokulttuurista. Kaatuneita karsikkopuita ei siirretä pois saaresta, vaan niiden annetaan jäädä paikoilleen. Yksi karsikkopuu on siirretty paikalta aiemmin Konneveden kotiseutumuseoon.
Inventointi: arkeologiset kohteet	Suuri	< 1 ha, Toussunlinna	☐ Ei tarvita	Toussunlinnan kalliomaalauksen inventointi.
Yksityiset maat ja YSA-alueet				Lisätietoja

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

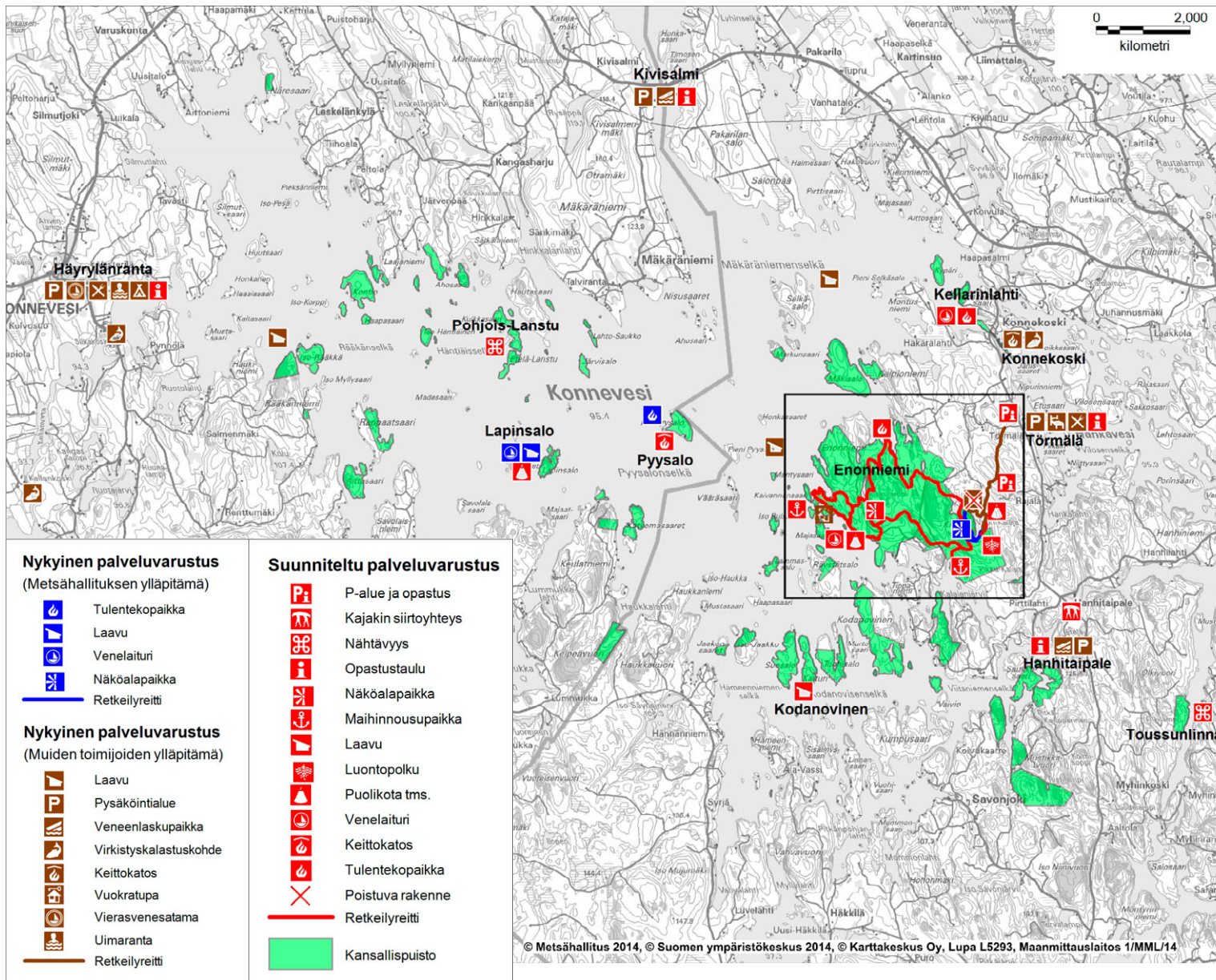
Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö		
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.		
Käyntimääräennuste	25 000	vuosi	2029
Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan			
Käynnissä olevien luontomatkailun kehittämistoimien ja kansallispuiston perustamisen myötä on odotettavissa, että alueen kävijämäärä nousee lähivuosina merkittävästi. Alueen luontomatkailuyritysten määrä ja verkostoituminen on jo lisääntynyt. Pitkän aikavälin käyntimääräkehitys on sidoksissa koko matkailualueetta koskevien kehittämistoimien onnistumiseen ja matkailun yritystoiminnan ja infrastruktuurin kehittymiseen alueella.			
Rakennus, rakennelma, reitti			
Toimenpide	Kuvaus	kiireellisyys	kustannus
6.1.2. Palveluvarustuksen rakentaminen	Pysäköintialueen rakentaminen Törmälän yhteyteen sekä Kalajan pysäköintipaikan laajentaminen. Törmälän paikoitusalueen rakentaminen edellyttää yhteistyötä Törmälän loma- ja kurssikeskuksen kanssa.	Suuri	Perustamistyöt, sorastus ym. (sisältää vain välttämättömimmät kustannukset kansallispuiston osalta): 50 000 €
6.2.1. Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito	Pyysalon rantautumispaikka kunnostetaan ja rakenteita täydennetään. Lapinsalon rantautumispaikka varustetaan ottaen huomioon liikuntaesteisten tarpeita. Pyysalon ja Lapinsalon ylläpitoa jatketaan. Kodanovisen saaristoon (Suosalu, Kaituri, Tuohisalo, Kodanovinen) varustetaan uusi melojille ja pienveneille soveltuva rantautumispaikka, jonka yhteydessä on myös telttailumahdollisuus. Majasaareen osoitetaan rantautumis-/levähdyspaikka (ei nuotiopaikkaa). Kellarilahden niemeen rakennetaan Konnekosken kalastuskohdetta täydentävä nuotiopaikka sekä risteilyveneiden rantautumiseen soveltuva laituri. Investointi tukee matkailualueen yritystoiminnan kehittymistä.	Suuri/Pieni (Kellarilahti)	Pyysalo (kotalaavu tms., nuotiopaikka, liiteri-käymälä): 20 000 € Lapinsalo (laituri, kotalaavu, liiteri-käymälä): 50 000 € Kodanovisen saariston laavu, liiteri-käymälä + tulikehä: 20 000 € Majasaaren pöytä-penkki 2 000 € Kellarilahdenniemen laituri ja nuotiopaikan varustus: 40 000 €

<p>6.3.1. Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito</p>	<p>Enonniemen retkeilyreitistöä laajennetaan. Ympyräreittejä muodostetaan Kalajanvuoren ja Loukkuvuoren–Majaniemen alueille. Näitä yhdistää pitempi, viikonlopun vaellukseen sopiva Enonniemen kiertävä reitti, joka ulottuu Enonniemen pohjoisrannalle. Reitistöä täydentää moottoriliikenteeltä suljettava Loukkuvuorentien perälenkki, jota voidaan hyödyntää patikoinnin lisäksi pyöräilyyn ja ratsastukseen. Kalajanvuoren kierroksen nykyinen reitti linjataan uudelleen niin, että laen maisemat avautuvat polulle ja turvallisuus paranee. Reittimerkinnot Törmälästä Vuori-Kalajan kautta Kalajanvuorelle ja takaisin kulkevalla reitillä uusitaan ja yhtenäistetään. Reitti kulkee osin yksityismaalla. Reitit toteutetaan eritasoisina niiden luonteen ja käyttöpaineen mukaisesti. Pitempi Enonniemen pohjoisrannalle ulottuva reitti toteutetaan eräreittitasoisena eli niukemmin varustettuna ja kulkukelpoisuudeltaan haastavampana kuin lyhyemmät rengasreitit. Enonniemen alueen kaakkoiskulmassa varaudutaan yhdistämään kyläyhteisön Hankalahden suunnalle suunnittelema reitistö Kalajanvuorelle.</p> <p>Vuori-Kalajan taukopaikan palveluvarustus uusitaan palvelemaan ryhmiä ja mahdollisuuksien mukaan myös liikuntaesteisiä. Maaston profiilista johtuen kohdetta ei voida nimetä virallisesti esteettömäksi kohteeksi. Enonniemen pohjoisrannalle pitkän kiertävän reitin varteen rakennetaan taukopaikka melontalaitureineen.</p>	<p>Suuri/Pieni (Enonniemen pohjoisranta)</p>	<p>Uutta reitistöä n. 15 km, pitkokset, viitat, köysi- ym. rakenteet: 60 000 € Vuori-Kalajan tien kunnostus, kotalaavu, inva-käymälä, liiteri, laiturit, nuotiopaikka, pöytäpenkki: 45 000 € Enonniemen pohjoisrannan taukopaikka (nuotiopaikka, melontalaituri): 10 000 €</p>
<p>6.4.1. Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito</p>	<p>Enonniemen etelärannalle rakennetaan uusi rantautumispaikka tulentekopaikkoineen. Rantautumispaikka rakenteineen soveltuu ryhmille ja esim. risteily-yrittäjien tarpeisiin. Rantautumispaikalta linjataan reittiyhteys Loukkuvuoren uudelle näköalapaikalle ja yhdys- tai rengasreitti Kalajanvuorelle.</p>	<p>Suuri</p>	<p>Grillikatot tms., liiteri-käymälä, matkaveneille soveltuva laiturit: 45 000 €</p>
<p>6.5.1. Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito</p>	<p>Pohjois-Lanstun karsikko varustetaan yleisökohteeksi. Tarvittaessa rantaan sijoitetaan kevyt, rantautumista helpottava laiturirakenne. Kohde varustetaan karsikkokulttuurista kertovalla kohdeopasteella.</p>	<p>Suuri</p>	<p>Rantautumisrakenne: 2 000 €</p>

9.1.1. Palveluvarustuksen rakentaminen	<p>Kalajanjärven Kiertolahteen osoitetaan melojille tarkoitettu rantautumispaikka, josta linjataan reittiyhteys Kalajanvuorelle. Rantautumispaikalle ei sijoiteta tulentekopaikkaa.</p> <p>Pyritään saamaan kanootinsiirtoyhteys Hanhitaipaleesta Hankavedelle Enonniemen kiertävän melontareitin kehittämiseksi. Tämä edellyttää yhteistyötä matkailualueen muiden toimijoiden kanssa.</p>	Suuri	Kiertolahden rantautumispaikka + reitti: 2 000 €
12.1.1. Kävijäseuranta	Kävijälaskentaa suoritetaan laskureiden avulla tarkoituksenmukaisilla kohteilla. Tehdään kävijätutkimus Metsähallituksen ohjeistuksen mukaisesti ja uusitaan se tarvittavin aikavälein (vähintään kerran hks-kauden aikana). Matkailualueelle voidaan toteuttaa myös ns. kevyt luontomatkaileusuunnitelma (esim. osana laajempaa kokonaisuutta).	Suuri / Pieni	Kävijälaskurit, 2 kpl: 8 000 € Kävijätutkimus ja luontomatkaileusuunnitelma: 50 000 €.
Viestinnän ja opastuksen toimenpiteet			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys	Kustannus
6.1.1 Yhteistyö kuntien kanssa 6.1.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	<p>Kävijät ohjataan alueelle kansallispuiston portteina toimivien eri lähtöpisteiden kautta. Päälähtöpisteinä ja matkailupalveluiden keskittyminä toimivat Häyrylänranta ja Törmälä (& Kalajan parkkipaikka). Melojien lähtöpiste osoitetaan Hanhitaipaleen Kalasatamaan. Kivisalmi toimii porttina pohjoisesta vesistöjä pitkin saavuttaessa. Lähtöpisteisiin laaditaan kohdeopasteet.</p> <p>Matkailualueen kehittämistavoitteena voidaan nostaa lähtöpisteiden opastustasoa toteuttamalla niihin infopisteet (valokuvaseinäkkeet, kosketusnäytöt ym.). Infopisteitä voidaan sijoittaa myös muihin matkailualueen kohteisiin. Infopisteiden toteutus edellyttää yhteistyötä alueen kuntien ja yrittäjien kanssa sekä ulkopuolista rahoitusta.</p>	Suuri	Tielaitoksen lähestymisopasteet: 35 000 € Lähtöpisteiden opastaulut, elementit, sisältö: 25 000 €
6.3.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Maasto-opasteiden määrä mitoitetaan huomioiden muut opastuskanavat (mm. verkko- ja mobiiliopastus). Kohdeopasteita sijoitetaan maastoon tarpeen mukaan. Tärkeimpiä kohteita ovat Kalajanvuoren luontopolku sekä rantautumispaikat.	Suuri	Kalajanvuoren luontopolun opasteet: 5 000 € Muut kohdeopasteet: 10 000 €
6.5.2. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Tuotetaan tietoa Pohjois-Lanstun karsikosta ja Toussunlinnan kalliomaalauksesta luontoon.fi-sivuille sekä muihin opastuskanaviin. Laaditaan tarvittaessa kohdeopaste Pohjois-Lanstun karsikkoon.	Pieni / Suuri	Pohjois-Lanstun kohdeopaste: 250 €

<p>6.7.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)</p>	<p>Kansallispuistolla on omat Luontoon.fi-sivut ja Facebook-sivut sekä painettu esite ja Luontoon.fi-sivuilta tulostettava pdf-esite.</p> <p>Matkailualueen toimijoiden yhteistyönä pyritään tuottamaan alueen maastopalveluista (kaikki reitit, taukopaikat, muut palvelut) myytävä ulkoilukartta Karttakeskuksen toteuttamana. Kehittämistavoitteena yhteistyössä matkailualueen kanssa on toteuttaa e-kansallispuisto eli yhteinen verkkosivusto, joka on linkitetty luontoon.fi:hin ja toimii myös mobiilina.</p>	<p>Suuri/Pieni (pitemmän aikajänteen kehittämistavoitteet ulkoilukartta, e-kansallispuisto)</p>	
---	---	---	--

Kuva 11 A. Etelä-Konneveden kansallispuiston nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus.

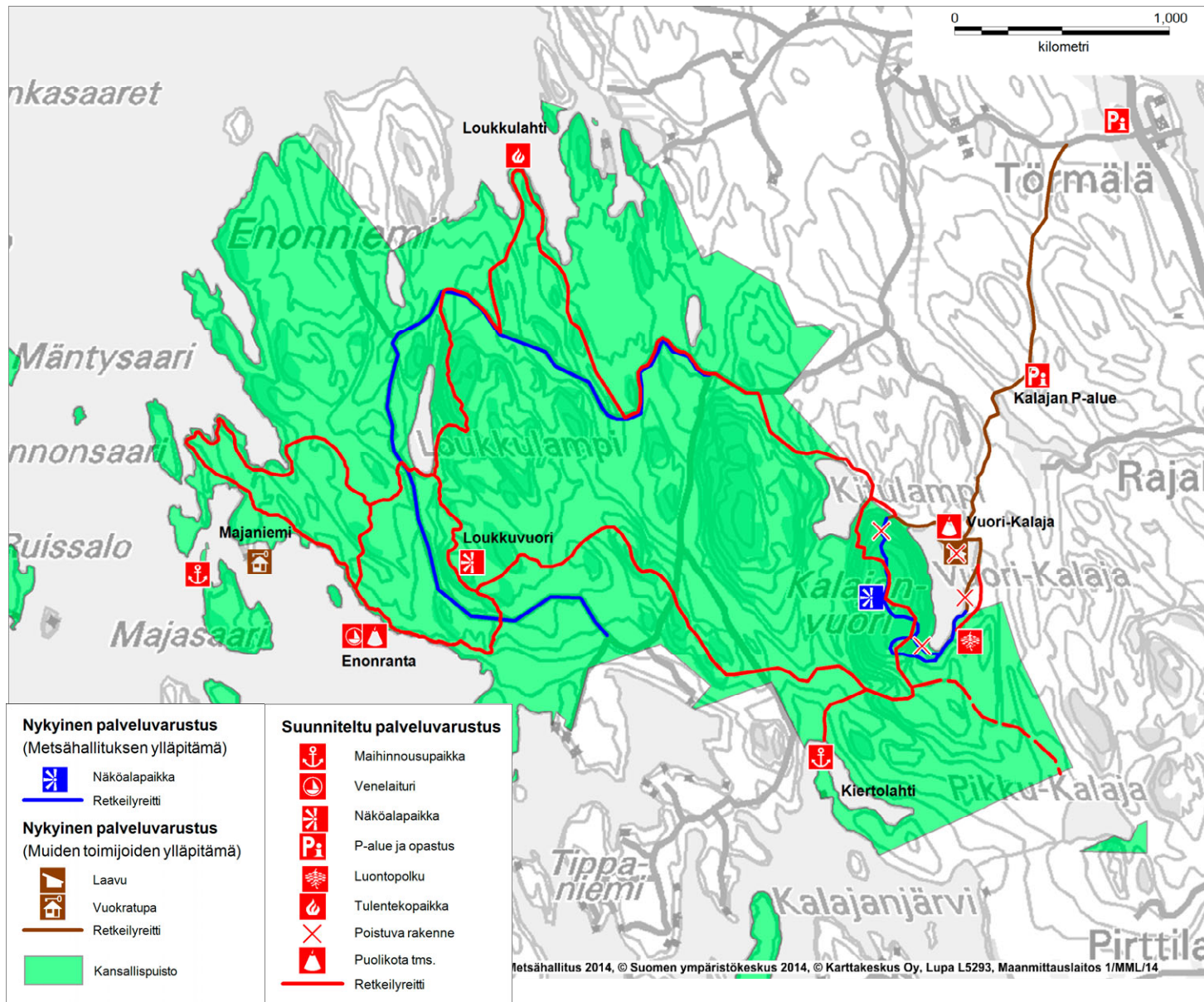
Kansallispuiston virkistyskäyttö jakautuu vesialueella ja mantereella tapahtuvaan retkeilyyn. Mantereen puolella virkistyskäyttö suuntautuu Enonniemen alueelle. Palvelurakenteita on tuottanut useampi eri toimija. Metsähallitus ylläpitää rantautumispaikkoja Lapinsalossa ja Pyysalossa. Konnekosken valtion maalla sijaitsevia rakenteita ylläpitää Kosken ja Lassilan kalastuskunta. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla on kuntien ylläpitämiä rantautumispaikkoja. Häyrylänrantaa ja koskireittiä Siikakoskelta Kellanvirralle hallinnoi ja kehittää Konneveden kunta.

Kansallispuiston tulijat opastetaan ensisijaisesti Häyrylänrantaan ja Törmälään. Muita puiston portteja ovat Hanhitaipaleen kalasatama (melojat yms.) ja Kivisalmi (vesiyhteys pohjoisesta).

Nykyistä palveluvarustusta kohennetaan ja uudistetaan. Enonniemen retkeilyreitistöä laajennetaan, ja eteläosan ja Kalamajärven Kiertolahden uudet rantautumispaikat tuovat mantereen kohteet myös vesillä liikkujien ulottuville. Pohjois-Lanstun karsikko varustetaan nähtävyyksikohteeksi. Järviältäan kaakkoisosassa parannetaan melonnan ja pienveneilyn edellytyksiä perustamalla uusi rantautumispaikka Kodanovisen saariston sekä edistämällä Hankavedelle ulottuvan, Enonniemen kiertävän melontareittikokonaisuuden aikaansaamista.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 11 B. Enonniemen alueen nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus.

Kansallispuiston maa-alueilla tapahtuvan retkeily- ja matkailukäytön lähtöpisteinä toimivat Törmälä ja Kalajan pysäköintipaikka. Loukkuvuorentien kautta kulkeva tieyhteys jää huolto-käyttöön.

Kunnan hoidossa ollut Vuori-Kalajan retkeilykohde liitetään maanhankinnan myötä kansallispuistoon ja sen palveluvarustus uudistetaan palvelemaan paremmin myös yrittäjien asiakasryhmiä. Enonniemen etelärannalle varustetaan rantautumispaikka venelaitureineen. Konneveden seurakunnan hallinnassa olevassa Majaniemessä on yritys- ja vuokrauskäytössä oleva entinen kalamaja, joka palvelee myös kansallispuiston kävijöitä.

Kalajanvuoren nykyinen reittilinjaus uudistetaan ja Enonniemen retkeilyreitistöä laajennetaan merkittävästi. Enonrannan rantautumispaikalta Loukkuvuorelle ja Majaniemen suuntaan rakennetaan ympyräreitit. Nämä yhdistetään Kalajanvuoren kierrokseen siten, että muodostuu viikonloppuvaelluksen mahdollistava pitempi ympyräreitti. Enonniemen pohjoisrannalle rakennetaan uusi nuotiopaikka, joka palvelee myös melojia. Reitistöä monipuolistaa moottori liikenteeltä suljettava Loukkuvuorentien perälenkki, jota voi hyödyntää paitsi vaihtoehtoisina patikkareitteinä, myös pyöräilyyn ja ratsastukseen. Alueen kaakkoiskulmaan ulottuva katkoviiva kuvastaa yhteyttä Hankalahden suunnalle suunnitellaan olevaan reitistöön.

Kiertolahteen osoitetaan uusi rantautumispaikka melojille ja pienveneilijöille, ja sieltä linjataan yhdyspolku Kalajanvuoren reitille.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Lupa L5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/16.

16 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐	Metsästys
			☐	Kalastus
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta	Kansallispuiston perustamisen myötä alueen hirven ja pienriistan metsästys aiemmassa muodossaan päättyi lakiin kirjatun siirtymäajan mukaisesti eli 31.1.2015. Tämän jälkeen alueella voidaan ajaa hirveä sitä metsästettäessä sekä vähentää vierasperäisten sekä liian runsaslukuisiksi tai muutoin vahingolliseksi käyneiden lajien yksilöiden lukumäärää. Alueella harjoitettua vierasperäisten pienpetojen pyyntiä voidaan siis edelleen jatkaa. Hirvikannan ja pienpetojen sekä tarvittaessa kanadanmajavan kannansäätelylle on tarvetta myös jatkossa (ks. luonnonsuojelun toimenpiteet, lomake 14).			
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu	Sopimusmetsästysalueen vuokralaisen vastuulla.			
Riistanhoitotyöt ja rakenteet sekä valvonta	Nuolukivet on poistettava valtion maalta hirvituhojen ehkäisemiseksi.			
Muutos metsästyksen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
MH:n pienriistan lupametsästysalue	-			
MH:n hirvieläinten lupametsästysalue	Vain hirven ajo	Kansallispuiston perustaminen	1 410 ha / 91 %	Kansallispuiston perustamisen myötä alueella astuvat voimaan LsL:ssä esitetyt kansallispuiston rauhoitussäännökset.
MH:n pienriistan sopimusmetsästysalue	Loppuu	Kansallispuiston perustaminen	1 367 ha / 89 %	Kansallispuiston perustamisen myötä alueella astuvat voimaan LsL:ssä esitetyt kansallispuiston rauhoitussäännökset.
MH:n hirvieläinten sopimusmetsästysalue	-			
Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
MH:n metsästyskäytön ulkop. oleva alue	Ei muutosta		120 ha / 8 %	
MH:n paikalliset / ajalliset rajoitukset				
Erätalouden toimenpiteet				
Toimenpide	Kuvaus		Pinta-ala (ha)	Kiireellisyys
2.1.3. Käytön ohjaaminen, Lupien myöntäminen	Hirven ajoalueiden tarkoituksenmukainen järjestely yhdessä metsästyseurojen kanssa. Vuokrasopimusten uusiminen ajoalueiksi. Seuroja ohjeistetaan poikkeuslupahakemus-käytäntöjen osalta.		1 410 ha	Suuri
Muut alueet (YSA ja yksityisalueet), mahdolliset suositukset :	-			

Kalastus						
Kalaveden ja kalakantojen hoito	-					
Alueen kalastuskäytön muutos	-					
Muutos kalastukseen KL:n perusteella yleisillä vesialueilla ja muutokset yleiseen kalastusoikeuteen (pilkkiminen, onkiminen...)						
	Muutos	Syy	Ala	kuvaus		
Yleisen vesialueen muutos KL:n alue						
Yleinen kalastusoikeus						
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)						
MH:n lupakalastusalue						
MH:n vuokra-alue						
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla						
MH:n kalastuskäytön ulkop. oleva alue						
Kalastusrajoitukset						
Muutostarve YSA-alueiden kalastuskäytössä						
Paikalliset erityisoikeudet						
Erätalouden toimenpiteet						
Toimenpide	Kuvaus			Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö	Kiireellisyys
Muut alueet (YSA- ja yksityisalueet), mahdolliset suositukset :						

17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.	
Marjastus ja sienestys		
☒	Sallittu ☐	Rajoitettu (Peruste: Luonnonsuojelulakiin perustuva liikkumisrajoitus)
Perustelu	Marjastus ja sienestys on sallittu jokamiehenoikeudella.	
Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)		
Kuvaus		
Maastoliikenne ja muu liikenne	Ohjaus	Kuvaus
Maastoliikenne	Käytön ohjaaminen, lupien myöntäminen, valvonta	Kansallispuistoon ei myönnetä maastoliikennelupia virkistyskäyttötarkoituksiin. Maastoliikenteen säätelyssä noudatetaan Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteita. Tapauskohtaisesti lupia voidaan myöntää lähinnä huoltotarkoituksiin. Maastoliikennettä valvotaan Metsähallituksen erätarkastajien toimesta sekä Metsähallituksen työntekijöiden toimesta muun työn ohessa.
Muu liikenne	Käytön ohjaaminen, palveluvarustuksen rakentaminen	Kansallispuistoon tulijat ohjataan kahteen pääopastuspaikkaan, Häyrylänrannan satamaan ja Törmälään, jotka varustetaan asianmukaisilla kansallispuiston kohdeopasteilla. Törmälästä opastetaan edelleen lähemmäksi puiston alueita Kalajan pysäköintipaikalle, jonne on mahdollista jättää henkilöauto. Bussien paikoitus on Törmälän yhteydessä, mutta busseille varustetaan lähelle Kalajan pysäköintipaikkaa kääntöpaikka, johon voi jättää Kalajalle menossa olevat asiakkaat. Melojille ja pienveneilijöille osoitetaan vesilähtöpai- kaksi Rautalammin kunnan puolella Hanhitaipaleen kalasatama. Enonniemen Loukkuvuorentielle ei ohjata yleisökäyttöä. Loukkuvuorentien kautta Vuori-Kalajalle kulkeva tieyhteyttä voidaan hyödyntää huoltoliikenteessä ja liikuntaesteisten tarpeisiin. Loukkuvuoren metsäautotien perälenkki suljetaan moottoriliikenteeltä. Metsäautotietä voidaan kuitenkin tarvittaessa käyttää kulkemisessa rasiitteen omaaville tiloille, hirven metsästyksessä sekä ennallistamis- ja luonnonhoitotöiden toteutuksessa. Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon, mutta puiston alueelle ja kohteisiin saavutaan usein vesitse. Kivisalmi toimii kansallispuiston porttina pohjoisen suunnasta saapuville veneilijöille, ja se varustetaan kohdeopastein. Enonniemen etelärannan rantautumispaikalle pyritään samaan veneväylä, joka yhdistäisi kohteen nykyiseen väylästään.

Liikkuminen		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maastopyöräily	Käytön ohjaaminen	Maastopyöräily on sallittua kansallispuistossa teillä ja poluilla. Muilla alueilla maastopyöräily on kielletty. Kasvillisuuden ja maaston kulumisen sekä häiriöiden ja turvallisuuskysymysten tilannetta seurataan, ja tarvittaessa järjestyssääntöä muuttamalla rajataan maastopyöräilyä puistossa edelleen.
Ratsastus	Käytön ohjaaminen	Ratsastus on sallittua kansallispuiston alueella entisillä metsäautoteillä. Rakennettavilla retkeilypoluilla ratsastusta ei sallita, koska polut "rikkoontuvat" herkästi ja kohtaamistilanteet kapeilla ja mutkittelevilla poluilla saattavat aiheuttaa riskejä. Ratsastusta ohjataan kansallispuiston järjestyssääntöön sisällytettävällä määräyksellä.
Koiravaljakko	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Koiravaljakko-ajo on mahdollista jokamiehenoikeudella. Kansallispuistossa ei ole koiravaljakkoiteitä.
Porovaljakko	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Ei harjoiteta alueella.
Kiipeily	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kiipeily ja laskeutuminen on sallittu jokamiehenoikeudella. Kallioiden harjaaminen kasvillisuuden poistamiseksi sekä pysyvien pulttien, hakojen tms. kiinnittäminen on kielletty. Metsähallitus ei ylläpidä kohteita, vaan kiipeilyä harrastetaan omatoimisesti. Toiminnan mahdollisesti aiheuttamia vaikutuksia ja kulumista seurataan silmämääräisesti kansallispuiston muiden toimintojen yhteydessä sekä kallioilla esiintyvien lajiesiintymien seurannan yhteydessä. Kiipeilyä voidaan tarvittaessa ohjata järjestyssäännöllä asetettavilla liikkumisrajoitusosilla, mikäli lajiston suojeleminen sitä edellyttää.

Leiriytyminen ja tulenteko		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Leiriytyminen	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Sallittua jokamiehenoikeudella lukuun ottamatta mairinnousrajoitettuja saarikohteita lintujen pesimäaikaan. Opastuksella ohjataan leiriytymistä nuotiopaikkojen yhteyteen ym. tarkoituksenmukaisiin kohteisiin. Toiminnan mahdollisesti aiheuttamia vaikutuksia ja kulumista seurataan silmämääräisesti kansallispuiston muiden toimintojen yhteydessä. Leiriytymistä voidaan tarvittaessa ohjata järjestyssäännöllä asetettavilla liikkumisrajoitusosilla, mikäli lajiston suojeleminen sitä edellyttää.
Tulenteko	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Avotulenteko on sallittua vain osoitetuilla tulipaikoilla käyttäen ainoastaan paikalle tarkoitusta varten erikseen tuotua polttopuuta. Pelastusviranomaisen antaman metsäpalovaroituksen aikana avotulenteko on kielletty myös rakennetuilla tulipaikoilla. Nuotiota tai muuta avotulta ei saa sytyttää, jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen. (Pelastuslaki 379/2011: 1.luku, 6 §)

Urheilutapahtumat ja järjestetty seuratoiminta sekä partio tai muu vastaava toiminta			
Toiminto	Ohjaus	Peruste	
Maastotapahtumat, leiritoiminta ym. muu järjestetty toiminta maastossa	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kansallispuistossa järjestettävät kokoontumislain (530/1999) mukaiset yleisötilaisuudet edellyttävät Metsähallituksen suostumusta tai lupaa. Sitä edellyttävät myös sellaiset valtion alueilla järjestettävät tilaisuudet, joista voidaan olettaa aiheutuvan vähäistä suurempaa haittaa esimerkiksi kasvillisuudelle tai muulle lajistolle. Tällaisia tapahtumia voivat olla esim. urheilu-, suunnistus- ja muut maastotapahtumat sekä partio- tai muut leirit. Tapahtuman soveltuvuutta kansallispuistoon arvioitaessa otetaan huomioon mm. tapahtuman kohdistuminen alueelle ja kyseisen alueen luontoarvot, tapahtuman ajankohta ja koko sekä alueen muu käyttö. Käytettävät alueet määritellään tarvittaessa tarkemmin luvassa.	
Muu toiminta maastossa			
Maa-ainesten otto ja muu käyttö/otto			
Toiminto	Ohjaus	Peruste	
Maa-ainesten otto		Kansallispuistossa maa-ainesten ottaminen on kielletty.	
Polttopuun otto		Kansallispuistossa polttopuun otto on kielletty. Metsähallitus vastaa kansallispuiston tulentekopaikkojen polttopuuhuollosta.	
Pohjaveden otto		Kansallispuiston alueelta ei oteta pohjavettä.	
Muu käyttö			
Metsätalous			
Tavoitteet (metsätalous)	Kansallispuistossa ei harjoiteta metsätaloutta.		
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)	-		
Metsätalousmaan muutos	Mt-käytössä	Rajoitetussa mt-käytössä	Kuvaus
Ei muutosta	-	-	

18 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	Laajennusalueet
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.			
Suunnittelualueesta vastaavat tahot				
Metsähallitus	Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalvelut vastaa Etelä-Konneveden kansallispuiston hallinnosta ja hoidosta.			
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta				
Toimenpide	Kuvaus			
8.1.1. Järjestyssäännön laatiminen	Kansallispuistolle laaditaan järjestyssääntö, joka tulee voimaan Metsähallituksen päätöksellä sen jälkeen, kun ympäristöministeriö on vahvistanut suunnitelman. Järjestyssäännöllä voidaan antaa kävijää sitovia määräyksiä mm. liikkumisen ohjaamiseksi tietyille alueille ja reiteille. Järjestyssäännön valmistelussa noudatetaan tämän hoito- ja käyttösuunnitelman linjauksia. Luonnos järjestyssäännöksi on suunnitelman liitteenä 4.			
8.1.2. Suojelualuekiinteistön muodostaminen	Kansallispuistoon perustetaan suojelualuekiinteistöt Maanmittauslaitoksen johdolla tapahtuvissa kiinteistötoimituksissa. Toimituksessa kansallispuistoon kuuluvat kiinteistöt yhdistetään kummassakin kunnassa yhdeksi kiinteistöksi, joka merkitään kiinteistörekisterissä ns. suojelualuekyliään (tunnus 891). Puiston rajojen sijainti ja rasitteet selvitetään.			
8.1.3. Rajojen merkitseminen	Kansallispuiston rajat merkitään maastoon sekä kiinteistönmuodostamislain mukaisesti rajapyykein että luonnonsuojelualueiden merkinnästä annetun asetuksen mukaisesti kilvin ja maalimerkein.			
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Toimenpide	Kuvaus			
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kansallispuiston alueita koskevat rasitteet eivät aiheuta merkittävää haittaa alueen hoidolle ja käytölle. Rasitteet ja mahdollisuus niiden poistamiseen tarkastetaan kiinteistönmuodostuksen yhteydessä.			
Sopimusten laatiminen	Konnekoskella sijaitsevien retkeilyrakenteiden ylläpidosta tehdään kirjallinen sopimus Kosken ja Lassilan kalastuskuntien kanssa. Samoin sovitaan yksityismaalla sijaitsevan Kalajanvuorelle johtavan reitinosan ylläpidosta maanomistajan kanssa.			
6.1.2. ja 11.2.1. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen	Laaditaan alueella toimivien luontomatkailuyritysten kanssa kestävän luontomatkailun yhteistyösopimukset.			
Turvallisuus ja valvonta				
Toimenpide	Kuvaus			
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kansallispuiston valvonnasta vastaavat Metsähallituksen erätarkastajat ja muu henkilöstö mm. huoltokäyntien yhteydessä.			

Valmiudet	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma	Ei tarvita.	
	☐	Metsäpalontorjuntasuunnitelma	Ei laadita erikseen.	
Palvelurakenteiden turvallisuus	☐	Rakennusten pelastussuunnitelma	Ei tarvita.	
	☐	Rakennusten palotarkastus	Ei tarvita.	
	☒	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot	Lisätään retkeilyrakenteiden yhteyteen rakennustöiden yhteydessä.	
	☒	Pelastusyhteistyö	Tehdään tarvittaessa alueellisten pelastusviranomaisten ja Konneveden Järvipelastajien kanssa.	
Yhteistyö				
Toimenpide		Kuvaus		
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö		Metsähallitus hoitaa kansallispuistoa tiiviissä yhteistyössä puiston lähialueen asukkaiden, alueella toimivien yhdistysten, kuntien ja ympäristöhallinnon viranomaisten sekä muiden intressiryhmien kanssa. Keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat mm. ELY-keskukset, maakuntaliitot, Konneveden ja Rautalammin kunnat, metsästysseurat, luontomatkailuyritykset, Konneveden Järvipelastajat, Jyväskylän yliopiston biotieteiden laitoksen Konneveden tutkimusasema ja Törmälän loma- ja kurssikeskus.		
Kansainvälinen yhteistyö				
Muu rakennuskanta (ei retkeily / virkistyskäytössä oleva)				
Toimenpide	Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Rakennuskannan hallinta	Vuori-Kalajan eli ns. Tarasoffin mökki	Suomen valtio / Metsähallitus	1	Säilytetään alueen metsienkäytön historiasta kertovana muistomerkinä ja tuodaan esille opastusmateriaalissa. Ylläpidetään mahdollisuuksien mukaan.
Rakennuskannan hallinta	Markunsaaren lautamökki	Suomen valtio / Metsähallitus	1	Ei toimenpiteitä.
YSA-alueet ja muu yksityisessä omistuksessa oleva alue				
-				

19 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat		2015	
	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset		-	
Rakennelmat	15 000	286 000	Törmälän pysäköintialue, Pyysalon, Lapinsalon ja Vuori-Kalajan kohteiden kunnostaminen/uusiminen, Enonniemen etelä- ja pohjoisrannan, Kodanovisen ja Kellarilahdenniemen uudet rantautumispaikat ja Majasaaren, Pohjois-Lanstun ja kiertolahden rakenteet. Sisältää kohteita, joiden toteuttaminen edellyttää ulkopuolista hankerahoitusta.
Reitit	5 000	60 000	Uutta reitistöä ja reittien kunnostusta Enonniemen alueella n. 15 km.
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	10 000	75 000 (+e-kansallispuisto)	e-kansallispuiston kustannus riippuu toteutuksen laajuudesta, tehdään yhdessä matkailualueen muiden toimijoiden kanssa ja edellyttää ulkopuolista hankerahoitusta. Muun opastuksen kokonaissummasta (75 000 €) tienvarsioasteiden kustannus on 35 000 €.
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset	2 000	58 000	Kaksi uutta kävijälaskuria ja kävijätutkimus, kevyt luontomatkailusuunnitelma.
Virkistyskäyttö yhteensä	32 000	421 000 (+ e-kansallispuisto)	
Ennallistaminen		5 000	Soiden ennallistaminen. Kohdekohtainen menoarvio tehdään toimenpidesuunnittelun yhteydessä.
Lajistonhoito		10 000	Haapalajisto. Kohdekohtainen menoarvio tehdään toimenpidesuunnittelun yhteydessä.
		1 000	Kalasaäski. Tekopesien rakentaminen.
Muu luonnonhoito		15 000	Lehtojen hoito. Kohdekohtainen menoarvio tehdään toimenpidesuunnittelun yhteydessä.
Luonnonsuojelun seurannat		14 000	Inventoinnit (linnusto, kallioalueet)
Luonnonsuojelu yhteensä		45 000	

Rakennusperintö				
Arkeologiset kohteet	-	1 000	Kuusen poisto Lammassalon raunion päältä ja Kypäristä. Toteutetaan muun luonnonhoidon yhteydessä.	
Muu kulttuuriperinnön hoito	-	1 000	Inventoinnit: Toussunlinna.	
Kulttuuriperintö yhteensä	-	2000		
Hallinto- ja muut kulut	8 000	110 000	Kiinteistönmuodostus, suojelualueen rajojen merkitseminen.	
Kaikki yhteensä	40 000	578 000 (+ e-kp)	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €	1 178 000 (+ e-kansallispuisto)

20 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.	
Osallistetut tahot	Nimetty edustaja	Tapa
Hallinto ja viranomaistahot		
Keski-Suomen ELY-keskus	Johanna Viljanen	Yhteistyöryhmä
Pohjois-Savon ELY-keskus	Kimmo Haapanen	Yhteistyöryhmä
Keski-Suomen liitto	Reima Väливаara	Yhteistyöryhmä
Pohjois-Savon liitto	Paula Qvick	Yhteistyöryhmä
Konneveden kunta	Markus Tiihanoff	Yhteistyöryhmä
Rautalammin kunta	Risto Niemelä	Yhteistyöryhmä
Riistakeskus Pohjois-Savo / Keski-Suomi	Teemu Lamberg/Jouni Tanskanen	Yhteistyöryhmä
Järjestöt ja ryhmät		
Suomen luonnonsuojeluliitto, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon piirit / Sisä-Savon luonnonystävät ry	Jorma Knuutinen	Yhteistyöryhmä
Master Plan -suunnitteluhanke	Ulla Anttila	Yhteistyöryhmä
Yritykset		
Rautalammin Yrittäjät ry	Sami Räsänen	Yhteistyöryhmä
Konneveden Yrittäjät ry	Olli-Pekka Jalkanen	Yhteistyöryhmä
Lisätietoja		
Keskeisimmistä sidosryhmistä koottu yhteistyöryhmä kokoontui suunnittelun aikana 4 kertaa, minkä lisäksi tiedonvaihtoa yhteistyöryhmän jäsenten kanssa käytiin tarpeen mukaan kahdenvälisesti.		

Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			
Kansallispuiston läheisyydessä sijaitsevia yksityisiä suojelualueita ja Natura-alueiden näkökulmia käsiteltiin Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelmassa, joka valmistui v. 2013. Siinä yhteydessä osallistettiin laajasti maanomistajia. Tässä suunnitelmassa keskitytään valtion maille perustettuun kansallispuistoon ja päivitetään em. suunnitelmaa siltä osin. Yksityisten alueiden maanomistajia ei ole lähdetty uudelleen osallistamaan lukuun ottamatta yleisiä yleisötilaisuuksia, joihin kaikki kiinnostuneet ovat voineet osallistua.			
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Kansallispuiston avajaiset Rautalammin pestuumarkkinoilla. Kerättiin paikalla olijoiden ajatuksia kansallispuistosta ja vastailtiin asiaan liittyviin kysymyksiin.	Rautalampi, tori	13.9.2014	Ei kirjanpitoa
Yleisötilaisuus suunnittelun aloittamisesta. Kerrottiin kansallispuiston perustamisesta ja sen suunnittelusta. Kerättiin paikallaolijoiden ajatuksia ja näkemyksiä alueen kehittämisestä mm. pienryhmätyöskentelynä karttojen ääressä. Tilaisuus järjestettiin yhdessä matkailukokonaisuuden Master Plan -suunnitteluhankkeen kanssa.	Konnevesi, Häyrylän-ranta, satamakahvila	16.9.2014	33
Yleisötilaisuus suunnittelun aloittamisesta. Kerrottiin kansallispuiston perustamisesta ja sen suunnittelusta. Kerättiin paikallaolijoiden ajatuksia ja näkemyksiä alueen kehittämisestä mm. pienryhmätyöskentelynä karttojen ääressä. Tilaisuus järjestettiin yhdessä matkailukokonaisuuden Master Plan -suunnitteluhankkeen kanssa.	Rautalampi, kunnantalo	17.9.2014	24
Yleisötilaisuus Rautalammissa. Esiteltiin suunnitelmaluonnoksen linjauksia ja keskusteltiin ratkaisusta.	Rautalampi, Hub	16.4.2015	15
Yleisötilaisuus Konnevedellä. Esiteltiin suunnitelmaluonnoksen linjauksia ja keskusteltiin ratkaisusta.	Konnevesi, kunnantalo	16.4.2015	36
Yhteenveto osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan			
<p>Parin edellisen vuoden aikana ennen tämän Etelä-Konneveden kansallispuiston hoidon ja käytön suunnittelun käynnistämistä samaa aluetta koskien oli jo tehty runsaasti osallistavaa suunnittelu- ja selvitystyötä. Konnevesi-järven ja Enonniemen alueen Natura-alueille laadittiin Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma osana alueen kuntien vetämää Etelä-Konneveden ympäristön kehittämishanketta. Suunnittelutyössä osallistettiin laajasti paikallisia asukkaita ja maanomistajia, ja sen tukena toimi keskeisistä sidosryhmistä koostunut yhteistyöryhmä. Tämän jälkeen Metsähallitus teki ympäristöministeriölle selvityksen Etelä-Konneveden kansallispuiston perustamisedellytyksistä. Selvitys valmistui vuoden 2013 lopussa, ja sen yhteydessä kuultiin laajasti paikallisyhteisöä, alueen käyttäjiä ja sidosryhmiä. Osallistamiskeinoina käytettiin kahdenvälisiä keskusteluja, yleisötilaisuuksia, matkailuyrittäjille suunnattuja keskustelutilaisuuksia, verkkokeskustelua sekä lausuntokierrosta. Kaikkia näiden aiempien suunnitelmien ja selvitysten yhteydessä saatuja osallistamispalautteita on voitu hyödyntää myös tämän suunnitelman laadinnan yhteydessä.</p> <p>Tätä suunnitelmaa on tehty tiiviissä yhteistyössä Rautalammin kunnan hallinnoiman Master Plan -suunnitteluhankkeen kanssa, jossa on tarkasteltu Rautalammin-Konneveden matkailualueen kokonaisuutta ja kansallispuiston ulkopuolista matkailun edellytysten ja infrastruktuurin kehittämistä. Suunnittelun aluksi järjestettiin yhdessä Master Plan -hankkeen kanssa yleisötilaisuudet sekä Rautalammin että Konneveden kunnissa. Suunnittelun etenemisestä ja osallistumismahdollisuuksista tiedotettiin metsä.fi-verkkosivuilla ja kansallispuiston facebook-sivuilla sekä mediatiedotteilla, jotka saivat hyvin näkyvyyttä mm. paikallislehdissä. Suunnitelmaluonnoksen valmistuttua linjauksia esiteltiin vielä yleisötilaisuuksissa sekä Rautalammissa että Konnevedellä. Suunnittelun tukena on toiminut keskeisistä sidosryhmistä koottu yhteistyöryhmä, joka kokoontui suunnittelun aikana neljä kertaa. Rautalammin kunnan edustajien kanssa järjestettiin vielä heidän toivomuksestaan erillinen keskustelutilaisuus suunnitelmaluonnoksen pohjalta ennen lausuntokierrosta.</p> <p>Kansallispuiston perustaminen ja suunnittelu on kiinnostanut laajasti alueella sekä yleisöä, yrittäjiä, viranomaistahoja, luonnonsuojelujärjestöjä että toimijoita. Alueen kehittämisen eri vaiheissa suojelualuekokonaisuuden hoidon ja käytön suunnittelusta kansallispuistonselvityksen kautta kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan on saatu runsaasti näkemyksiä ja paikkaan sidottua tietoa suunnitelmassa hyödynnettäväksi. Kuntien kehittämishankkeiden myötä entistä verkostoituneemmilta alueen matkailuyrittäjiltä on saatu palautetta ja ideoita palveluvarustuksen ja kohteiden kehittämiseen palvelemaan paremmin yritystoimintaa ja matkailun tuotteistamista. Tämä on otettu huomioon mm. suunnitelman palveluvarustuksen mitoitusratkaisussa ja sijoittumisessa.</p>			

Lausunnot ja palaute

Pyydetyt lausunnot (kpl)	32	Saadut lausunnot (kpl)	13
--------------------------	----	------------------------	----

Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille: Konneveden kunta, Rautalammin kunta, Keski-Suomen liitto, Pohjois-Savon liitto, Keski-Suomen ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Keski-Suomen riistakeskus, Pohjois-Savon riistakeskus, Museovirasto, Suomen luonnonsuojeluliitto Keski-Suomi ja Pohjois-Savo, Sisä-Savon luonnonystävät ry, Jyväskylän yliopiston Konneveden tutkimusasema, Konneveden Järvipelastajat, Master Plan -suunnitteluhanke, MTK, Hinkkalan metsästysyhdistys ry, Konneveden eräpojat ry, Kuikkavuoren Erä ry, Matti Häyrisen hirviseurue, Nipurin Erä ry, Saukon Erä ry, Sirkkamäen metsästysseura ry, Metsästysseura Rantin rämpijät ry, Niemelän Erä ry, Konnevesi–Kuusvesi kalastusalue, Koskelo–Konnevesi kalastusalue, Kosken osakaskunta, Lassilan osakaskunta, Siikakoski–Puteron osakaskunta, Rautalammin seurakunta, Konneveden seurakunta, Törmälän loma- ja kurssikeskus, Konneveden luontoretkelijät ry.

Kooste saapuneista lausunnoista ja niiden vaikutuksista suunnitelmaan on esitetty liitteessä 5.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

21 Ympäristövaikutusten arviointi						
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; muiden prosessien osallistuminen on tärkeää					
Selite	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvilisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualueen ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualueita koskevien päämäärien saavuttamista.					
Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Toimenpide	Vaikutusten arviointi	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen vaik.	Riskien torjunta
1. Natura-alueiden metsäisten luontotyyppien pinta-ala kasvaa ja edustavuus paranee.	1.1.1. Luonnonhoito / ennallistaminen	Istutuskuusten poisto parantaa lehtojen edustavuutta ja tuo lehtipuille kasvutilaa. Toimenpiteen tuottama tuore kuusilahopuu voi aiheuttaa riskin kirjanpainajatuhoille, jos järeää kuusipuuta jää huomattavia määriä lajille otollisille lämpimille paikoille. Hakkuutähde voi varjostaa ja happamoittaa lehtolajien elinympäristöjä. Lintujen pesintä voi häiriintyä konetyöstä. Kypä-rissä ja Lammassalossa on arkeologisia kohteita, jotka voivat kärsiä konetyöstä.	X			Toimet ajoitetaan lintujen pesimäajan ulkopuolelle. Suuria määriä kuusilahopuuta ei jätetä hoitokohteille. Hakkuutähteet poistetaan tarpeen mukaan. Arkeologisilla kohteilla ei liikuta koneella.
	1.2.1. Ennallistaminen	Ennallistamispolto luovat elinympäristöjä lahoppuusta riippuvaiselle lajistolle ja lehtipuille sekä nopeuttavat myrskytuhoosarten palautumista kulkukelpoisiksi. Haittavaikutuksena keväällä toteutettavissa poltoissa tuhoutuu lintujen pesiä. Poltto lisää ravinteiden huuhtoutumista humuskerroksesta vesistöön, sillä valunta lisääntyy palaneella alueella. Poltoilla on lisäksi maisemavaikutuksia, jotka voivat häiritä osaa alueen käyttäjästä. Erityisesti Lanstunsalmen kulttuurihistoriallisella karsikkoalueella tulee kiinnittää huomiota maisemavaikutuksiin.	X	X		Poltoista tiedotetaan hyvin. Ajankohta pyritään valitsemaan niin, että poltossa pesänsä menettävät linnut ehtivät tehdä pesimäkaudella uuden pesän. Poltoissa suojataan rantapuustoa, jotta ravinne- ja kiintoainestilavuus sekä maisemavaikutus järvelle päin ovat mahdollisimman vähäisiä.

	1.3.1. Ennallistaminen	Kosteiden lehtojen ja soiden vesitalous ja edustavuus paranevat, kun ojia täytetään. Koneellisesti toteutettavat ennallistamistyöt voivat aiheuttaa tilapäisiä haittoja, kuten kasvillisuuden vahingoittumista, jälkiä maastoon, melua ja päästöjä. Lintujen pesintä voi häiriintyä konetyöstä.	X			Haitat maastolle ja lajistolle ovat vähäisiä ja tilapäisiä. Toimet ajoitetaan lintujen pesimääjan ulkopuolelle.
2. Alueen haapajatkumo on turvattu ja elinvoimaiset haavikot tarjoavat elinympäristön lukuisille uhanalaisille lajeille.	2.1.1. Luonnonhoito 2.1.2. Haitallisen lajin poisto	Nuoren haavan kasvuolosuhteet turvataan keskeisillä haapa-alueilla poistamalla varjostavaa havupuustoa. Toimenpiteen tuottama tuore kuusilaho-puu voi aiheuttaa riskin kirjanpainajatuhoille, jos järeää kuusipuuta jää huomattavia määriä lajille otollisille lämpimille paikoille. Lintujen pesintä voi häiriintyä konetyöstä. Nuoria haapoja ravinнокseen käyttävän hirvikannan pitäminen alhaisena edesauttaa haapojen selviytymistä taimesta täysikokoiseksi ja parantaa näin haavasta riippuvaisen lajiston elinolosuhteita.	X			Toimet ajoitetaan lintujen pesimääjan ulkopuolelle. Suuria määriä kuusilaho-puuta ei jätetä hoitokohteille.
	2.2.1. Ei aktiivisia toimenpiteitä / haitallisen lajin poisto	Kanadanmajavien kannankehityksen seuranta ja tarvittaessa kannan pienentäminen parantavat haapojen elinolosuhteita.	X			-
3. Alueen lintukantojen pesimätulokset paranevat ja lintukannat säilyvät elinvoimaisina.	3.1.1. Inventointi: lajit	Lisäinventointien myötä tieto suunnittelualueen tärkeistä pesimä- ja levähdysalueista kasvaa ja virkistyskäyttöä pystytään ohjaamaan pois häiriö- alttiilta alueilta.	X			-
	3.2.1. Käytön ohjaus / käytön rajoittaminen	Mahdollisimman häiriötön pesimäkausi parantaa lintujen pesimätuloksia. Virkistyskäyttöä ohjataan arvokkaiden pesimäalueiden ulkopuolelle hyvän palveluverkoston, opastuksen, tiedottamisen ja mairinnousuositusten ja -rajoitusten avulla. Toimenpiteet eivät merkittävästi heikennä virkistyskäytön mahdollisuuksia alueella, sillä rajoitukset koskevat lähinnä pieniä saaria ja luotoja.	X	X		Suosituksen ja rajoitusten tulee olla selkeästi esitettyinä maastossa ja alueen opastusaineistossa.
	3.3.1. Lajiston hoito	Sääksien pesimäpaikat ja pesimämenestys on tiedossa seurannan ansiosta. Sääksen tekopesät lisäävät lajin lisääntymismenestystä.	X			-
	3.4.1. Haitallisen lajin poisto 3.4.2. Yhteistyö metsästäjien kanssa	Minkin ja supikoiran kannan pitäminen alhaisena parantaa linnuston pesimätuloksia.	X	X		-
	3.5.1. Maanhankinta	Lintuluotojen ja -saarien vapaaehtoinen siirtyminen valtiolle mahdollistaa pesimäaikaisten mairinnousurajoitusten asettamisen tärkeimmille kohteille ja parantaa näin linnuston pesimätuloksia.	X	X		-
4. Kallioalueet tarjoavat turvatun elinympäristön useille harvinaisille lajeille.	4.1.1. Inventointi	Inventointien myötä lajiston kannalta arvokkaat kallioalueet tunnistetaan entistä paremmin ja uhanalaisen lajiston esiintymisalueita pystytään suojaamaan tehokkaammin.	X			-
	4.2.1. Käytön ohjaaminen	Kallioalueiden herkat elinympäristöt säilyvät mahdollisimman häiriöttöminä, kun kallioalueisiin kohdistuva virkistyskäyttö ohjataan herkkien alueiden ulkopuolelle opastuksen ja tiedottamisen avulla.	X	X		Suosituksen ja rajoitusten tulee olla perusteluineen selkeästi esitettyinä alueen opastusaineistossa.

5. Virkistyskäyttö ja matkailu- tai muu yritystoiminta ovat sopu- soinnussa alueen luon- toarvojen ja maisema- kokonaisuuden kans- sa.	5.1.1. Edunvalvonta 5.1.2. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen	Onnistuneen edunvalvonnan seurauksena alueen ulkopuolinen toiminta ei vaaranna suunnittelualueen luonto- ja maisema-arvojen säilymistä ja niiden tila voi esim. ekologisten käytävien myötä kohentua. Luontomatkailun yhteis- työsopimuksen solmineet yritykset sitoutuvat kestävän luontomatkailun peri- aatteisiin, eikä yritysten toiminta aiheuta vaaraa luontoarvojen säilymiselle.	X	X	X	Edunvalvonnassa epäonnistu- minen voi johtaa alueen luonto- arvojen heikkenemiseen.
	5.2.1. Palveluvarustuk- sen rakentaminen ja ylläpito	Hyvin suunnitelluilla ja laadukkailla rakenteilla pystytään minimoimaan virkis- tyskäytön aiheuttamaa kulutusta viikkailla kohteilla. Maisemaan hyvin istuvat ja toimivat rakenteet luovat viihtyisyyttä. Käytönohjauksen epäonnistuminen herkillä kohteilla voi aiheuttaa maaston kulumista ja vahinkoa lajistolle.	X	X		Virkistyskäytön vaikutusta viik- kailla kohteilla seurataan.
	5.3.1. Maasto-opastus- aineiston laatiminen ja ylläpito	Roskattoman retkeilyn periaatteiden näkyvä esilläolo alueella lisää kävijöiden tietoisuutta vastuullisesta retkeilystä. Roskien jättäminen maastoon vähenee. Riittämätön opastusaineisto lisää roskaantumisen riskiä.	X	X		Opasteiden sisältö, määrä ja sijoittelu suunnitellaan hyvin.
6. Etelä-Konnevesi on paikallisille asukkaille ja matkailijoille vetovoimai- nen, helposti saavutet- tava retki- ja veneily- kohde, jossa yhdistyvät mahdollisuudet virkistäy- tyä niin järvioltaan kuin mantereenkin luonto- kohteissa.	6.1.1. Yhteistyö kuntien kanssa 6.1.2. Maasto-opastus- aineiston laatiminen ja ylläpito	Kävijöiden selkeä ohjaus tiettyihin lähtöpisteisiin vähentää yksityisteiden käyt- töä ja muuta häiriötä yksityisillä alueilla. Kävijämäärä osoitetuissa lähtöpis- teissä kasvaa, mikä tuo niiden lähellä sijaitseville yrityksille lisää potentiaalisia asiakkaita mutta voi lisätä kohteiden kulumista ja roskaantumista. Kävijäytyy- väisyys lisääntyy selkeän opastuksen myötä. Rautalammin kunnan hallinnoi- man Hanhitaipaleen Kalasataman käyttö lähtöpisteenä tuo melojille ja pien- veneilijöille mahdollisuuden lähteä liikkeelle järven eteläosasta. Kävijöiden ja liikenteen määrä Kalasatamassa lisääntyy, mutta ohjattu lähtöpiste vähentää muiden yksityisten alueiden epävirallista käyttöä.		X	X	Mahdollista kulumista ja roskaan- tumista seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin niiden ehkäisemiseksi.
	6.2.1. Palveluvarustuksen ylläpito	Siistit ja huolletut rantautumis- ja tulentekopaikat, reitit ja rakenteet lisäävät viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Uudet rantautumiskohteet voivat lisätä liikkumista ja häiriötä lintujen pesimäaikaan.		X		Uudet kohteet sijoitetaan ja suunnitellaan siten, että niistä koituu mahdollisimman vähän häiriötä lintujen pesimäalueille.
	Kansallispuisto muodos- taa arvokkaan voimava- ran ja toimintaympäris- tön kestävää luontomat- kailutoimintaa harjoitta- ville yrittäjille.	6.3.1. Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito 6.3.2. Maasto-opastus- aineiston laatiminen ja ylläpito	Kalajanvuoren reitin turvallisuus paranee huolellisen suunnittelun ja kestävien ja kulkua ohjaavien rakenteiden ansiosta. Vanhassa metsässä riski puiden kaatumiseen reitille on suurempi kuin muualla. Jyrkässä maastossa kulkeva reitit on vaativa. Enonniemen uusi retkeilyreitistö parantaa mahdollisuuksia tutustua alueen luontoon. Se myös ohjaa kulkemista ja vähentää maaston kulumista polkuver- koston ulkopuolella. Toisaalta uudet reitit ja kävijöiden lisääntyminen kuluttavat maastoa ja voivat aiheuttaa häiriötä. Haastavassa maastossa voi sattua louk- kaantumisia ja avun saaminen paikalle voi olla hankalaa. Uudet tulentekopaikat voivat kasvattaa metsäpaloriskiä.	X	X	

<p>6.4.1. Palveluvarustuksen rakentaminen</p>	<p>Uusi rantautumis- ja tulentekopaikka Enonniemen etelärannalla tuo mantereen kohteet myös veneilijöiden ulottuville ja lisää Enonniemen kiinnostavuutta mantereen puolelta tulevien patikoiden keskuudessa. Rantautumispaikalta Loukkuvuoren eteläpään linjattava reitti antaa veneilijöille mahdollisuuden parin kilometrin kävelyretkeen ja maisemien katseluun. Rantautumispaikan tulee soveltua sekä matkaveneille että melojille. Uudet, ryhmille soveltuvat kohteet parantavat myös matkailun yritystoiminnan harjoittamisen edellytyksiä alueella. Hyvin suunniteltu ja huollettu tulentekopaikka pienentää villien tulipaikkojen tekotarvetta lähiympäristössä ja vähentää näin metsäpaloriskiä ja luvaton puun ottoa. Toisaalta uudet reitit ja kävijöiden lisääntyminen kuluttavat maastoa ja voivat aiheuttaa häiriötä. Veneilyn lisääntyminen voi aiheuttaa häiriötä linnustolle.</p>	<p>X</p>	<p>X</p>	<p>X</p>	<p>Rantautumispaikka valitaan huolellisesti kulutuksen ja häiriöiden minimoimiseksi. Loukkuvuoren näköalakohteella kulkua ohjataan rakenteilla siten, että kalliokasvillisuuden kulutus jää mahdollisimman vähäiseksi. Reitit linjataan niin, että arvokasta lajistoa sisältäville kohteille ei ohjata kävijöitä.</p>
<p>6.5.1. Palveluvarustuksen rakentaminen 6.5.2. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito</p>	<p>Pohjois-Lanstun karsikon varustaminen yleisökohteeksi lisää alueen käyntikohdetarjontaa ja kävijöiden tietoisuutta alueen kulttuurihistoriasta. Karsikon sijoittuminen jyrkälle ja eroosioherkälle kalliorannalle aiheuttaa turvallisuus- ja kulumisriskin, mikäli kohdetta ei suunnitella huolella.</p>	<p>X</p>	<p>X</p>		<p>Huolellisella käytön ohjauksella minimoidaan haastavasta topografiasta aiheutuvat riskit.</p>
<p>6.6.1. Luontomatkailun tuotekehittäminen 6.6.2 Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen</p>	<p>Luontomatkailun yritystoiminnan määrän ja laadun lisääntyminen parantaa matkailijoiden mahdollisuuksia tutustua kansallispuistoon. Kestävän luontomatkailun periaatteisiin sitoutuneet ja kansallispuiston luontoarvoja kunnioittavat yrittäjät välittävät asiakkailleen tietoa alueen luonnosta ja lisäävät luonnon arvostusta. Yhteistyösopimukseen sisältyvä yrittäjien palveluiden näkyvyys kansallispuiston viestintäkanavissa tarjoaa yrittäjille mahdollisuuden tuoda tuotteitaan esille puistosta kiinnostuneille asiakkaille. Lisääntyvä matkailijamäärä saattaa lisätä häiriötä.</p>		<p>X</p>	<p>X</p>	<p>Kansallispuiston toimintojen sijoituksella ja käytön ohjauksella sekä säännöllisellä yhteistyöllä yrittäjien kanssa minimoidaan lisääntyvän kävijämäärän aiheuttamat häiriöt.</p>
<p>6.7.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)</p>	<p>Kansallispuiston viestintäkokonaisuus (verkkoviestintä, sosiaalinen media, mobiiliviestintä ym.) parantaa merkittävästi kansalaisten mahdollisuuksia saada tietoa alueen luonnosta ja retkeilymahdollisuuksista ja innostaa ihmisiä tutustumaan alueeseen retkeillen. Yritykset, joiden kanssa solmitaan luontomatkailun yhteistyösopimus, saavat näkyvyyttä kansallispuiston viestimien kautta. Lisääntyneen näkyvyyden myötä kävijämäärä voi lisääntyä nopeammin kuin puiston palveluvarustusta ehditään rakentaa riittävästi ottamaan sitä vastaan.</p>		<p>X</p>	<p>X</p>	<p>Puiston viestinnässä jaetaan ajantasaista tietoa. Rakentamisessa priorisoidaan kiireisimmät kohteet.</p>

7. Etelä-Konneveden tarjoamat mahdollisuudet monipuoliselle tutkimustoiminnalle säilyvät vähintään nykyisen kaltaisina.	7.1.1. Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Laadukkaan ja monipuolisen tutkimustoiminnan ja pitkäaikaisseurantojen jatkuminen tuo uutta tietoa mm. ekologiasta, alueesta ja sen lajistosta.			X	-	
8. Valtion alueiden keskeiset suojeluarvot on tunnistettu ja niiden säilyminen on turvattu.	8.1.1. Järjestyssäännön laatiminen 8.1.2. Suojelualuekiinteistön muodostaminen 8.1.3. Rajojen merkitseminen	Kansallispuiston järjestyssäännöllä ohjataan alueen käyttäjien toimintaa alueella. Kiinteistönmuodostamisen jälkeen suojelualueen rajat on mahdollista merkitä maastoon. Näkyvät rajat kertovat alueelle tulijalle kansallispuistoon saapumisesta ja veloitteesta noudattaa puiston rauhoitussäännöksiä. Alueen selkeä merkintä ehkäisee rauhoitussäännösten tahatonta rikkomista ja on siten tärkeää kansalaisen oikeusturvan kannalta.			X	-	
9. Kodanovisen saaristosta ja Enonniemen alueesta muodostuu valtakunnallisesti merkittävä ja ulkomaisiakin harrastajia houkutteleva melonta- ja pienveneilykohde.	9.1.1. Palveluvarustuksen rakentaminen	Melojille soveltuvan rantautumispaikan sijoittaminen Kodanovisen saaristoon parantaa Etelä-Konneveden eteläosan palveluvarustusta ja lisää alueen houkuttelevuutta pienveneilijöiden ja melojien keskuudessa. Hyvin suunniteltu ja huollettu tulentekopaikka pienentää villien tulipaikkojen käyttöä lähiympäristössä ja vähentää näin metsäpaloriskiä ja luvatonta puunottoa. Huollettu rantautumispaikka vähentää myös rantautumispainetta pesimälinnuston kannalta häiriöaltille pienille luodoille ja saarille. Yhteys Hankaveteen ja Enonniemen kiertävän reitin mahdollisuus siihen kytkeytyvine palveluineen lisää merkittävästi alueen monipuolisuutta ja kiinnostavuutta melontakohteena. Lisääntyvä melontakäyttö voi aiheuttaa häiriöitä linnustolle.	X	X			Rantautumispaikan sijainti suunnitellaan siten, että häiriö linnustolle ja maaston kulumisen on mahdollisimman vähäistä. Melontaa ohjataan opastuksella ja ohjeellisilla reitistöillä siten, että häiriö linnustolle on mahdollisimman vähäinen.
10. Etelä-Konnevesi luontokohteinen ja virkistyskalastusmahdollisuuksineen on kansainvälisestikin merkittävä luontomatkailualue. Kansallispuisto on sen vetovoimainen ydin.	10.1.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Kansallispuiston palveluvarustuksen parantaminen ja opastuksen kehittäminen lisäävät alueen houkuttelevuutta matkailijoiden keskuudessa. Nykyistä suurempi käyntimäärä lisää potentiaalisten asiakkaiden määrää paikallisissa yrityksissä. Käyntimäärän kehityksen ennustaminen on vaikeaa ja saattaa poiketa arviosta, johon alueen palveluiden mitoitus perustuu.		X	X		Alueen käyntimääriä seurataan ja palvelut mitoitetaan kysynnän mukaisesti.
	10.2.1. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen	Luontomatkailun yhteistyösopimuksen solmineet yritykset sitoutuvat kestävän luontomatkailun periaatteisiin, mikä edesauttaa alueen luonnon säilymistä vetovoimaisena kasvavista matkailijamääristä huolimatta. Yhteistyöyritykset saavat näkyvyyttä Metsähallituksen tuottamassa opastusaineistossa ja mahdollisuuden hyödyntää yritystoiminnassaan Metsähallituksen ylläpitämiä tulentekopaikkoja.		X	X	-	

Vaikutukset suunnittelualueen Natura 2000 -suojeluperusteisiin	
Luontotyypit	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä säilytetään ja parannetaan luontodirektiivin luontotyyppien edustavuutta.</p> <p>Suunnitelmassa esitetyt ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteet lisäävät boreaalisen luonnonmetsän ja jalopuumetsien pinta-alaa ja parantavat Natura-luontotyyppien lehdot, puustoiset suot, jalopuumetsät, pikkujoet ja -purot sekä humuspitoiset järvet ja lammet edustavuutta. Hoitotoimet suunnitellaan siten, ettei niillä ole haitallisia vaikutuksia Natura 2000 -luontotyyppihin.</p> <p>Kansallispuiston lisääntyvä virkistyskäyttö voi aiheuttaa kulumista ja luvatonta polttopuun ottoa. Näitä haitallisia vaikutuksia Natura 2000 -luontotyyppihin estetään virkistyskäytön ohjauksella, reittien linjauksella ja huolletuilla tulipaikoilla.</p> <p>Alueen direktiiviluontotyypit on esitelty Natura-alueittain liitteessä 3.</p>
Lajisto	<p>Suunnitelmassa esitetyt luonnonhoitotoimet turvaavat luontodirektiivin lajeista liito-oravan elinympäristöä (haapajatkumon ylläpitäminen). Lintudirektiivin lajeista ennallistamistoimet parantavat metson, teeren ja pyyn poikue-elinympäristöjä (ojien täyttäminen). Virkistyskäytön aiheuttamaa häiriötä lintudirektiivin linnuille torjutaan vyöhykkeistämisen, palvelurakenteiden sijoittamisen ja pesimäaikaisten mairinnoisurajoitusten avulla.</p> <p>Suunnitelmalla ei ole merkittävää vaikutusta mustatattaiasen, saukon, ilveksen ja karhun elinoloihin. Alueen lajisto on esitelty tarkemmin liitteessä 4.</p>
Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta	<p>Suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppihin ja lajeihin sekä vaikutukset lintudirektiivin lajeihin on arvioitu suunnitelmaa laadittaessa. Esitetyt toimenpiteet edistävät luontotyyppien ja -lajien säilymistä ja estävät niiden heikkenemistä sekä niihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Toimenpiteet eivät merkittävästi heikennä niitä suojeluarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, eikä luonnonsuojelulain 65–66 §:ien mukaista Natura-vaikutusten arviointia tarvitse suorittaa.</p>

SEURANTA

22A Suunnitelman toteutuksen seuranta					
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta				
Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.				
Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Toimenpide	Mittari	Nykytaso	Tavoitetaso	Tavoitevuosi
1. Natura-alueiden metsäisten luontotyyppien pinta-ala kasvaa ja edustavuus paranee	1.1.1. Luonnonhoito / ennallistaminen	Ennallistettujen ja hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat	-	50 ha (v. 2013 alkaen)	2018
	1.2.1. Ennallistaminen	Ennallistettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat	3,5 ha (Iso Häntiäinen)	11 ha (v. 2013 alkaen)	2030
	1.3.1. Ennallistaminen	Ennallistettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat	0 ha	25 ha	2030
2. Alueen haapajatkumo on turvattu ja elinvoimaiset haavikot tarjoavat elinympäristön lukuisille uhanalaisille lajeille	2.1.1. Luonnonhoito, 2.1.2. Haitallisen lajin poisto	Hoitokohteiden toteutuneet pinta-alat ja haitallisen lajin poiston toteutunut pinta-ala.	Luonnonhoito 0 ha Haitallisen lajin poisto 680 ha	Luonnonhoito: 35 ha Haitallisen lajin poisto: jatkuu koko 680 ha:n alueella	2018 Jatkuva
3. Alueen lintukantojen pesimätulokset paranevat ja lintukannat säilyvät elinvoimaisina	3.1.1. Inventointi (lajit)	Toteutettujen inventointien määrä	Linjalaskennat vuosittain 2012–2015	Ei määritellä	Ei määritellä
	3.2.1. Käytön ohjaus / käytön rajoittaminen	Rajoitusalueiden pinta-ala (ha)	0,57 ha	0,57 ha	2015
	3.3.1. Lajiston hoito	Rakennettujen tekopesien määrä	0 kpl (MH)	1–3	2020
	3.4.1. Haitallisen lajin poisto, 3.4.2. Yhteistyö metsästäjien kanssa	Poistettujen yksilöiden määrä	N. 400 minkkiä ja supikoiraa vuosittain	N. 400 minkkiä ja supikoiraa vuosittain	Jatkuva
	3.5.1. Maanhankinta	Valtiolle ostettujen alueiden pinta-ala (ha)	-	-	Ei määritellä

4. Kallioalueet tarjoavat turvatun elinympäristön useille harvinaisille lajeille.	4.1.1. Inventointi	Inventoitujen alueiden pinta-ala (ha)	-	15–20 ha Kulutukselle alttiiden kohteiden osalta jatkuva seuranta	2030
5. Virkistyskäyttö ja matkailu- tai muu yritystoiminta ovat sopusoinnussa alueen luontoarvojen ja maisemakokonaisuuden kanssa.	5.1.1. Edunvalvonta, 5.1.2. Luontomatka- luv yhteistyösopimus- ten solmiminen	Edunvalvontaan liittyvien lausuntojen lukumäärä, laadittujen yhteistyösopimusten lukumäärä	Edunvalvonta: - Yhteistyösopimukset: 16 kpl	20–25 kpl	Jatkuva
	5.3.1. Maasto- opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Laadittujen maasto-opasteiden lukumäärä (Roskaton retkeily)	6 kpl	60 kpl	2018
6. Etelä-Konnevesi on paikallisille asukkaille ja matkailijoille vetovoimainen, helposti saavutettava retki- ja veneilykohde, jossa yhdistyvät mahdollisuudet virkistäytyä niin järvioltaan kuin mantee- reenkin luontokohteissa. Kansallispuisto muodostaa arvokkaan voimava- ran ja toimintaympäristön kestäväää luontomatka- luv toimintaa harjoittaville yrittäjille.	6.1.1. Yhteistyö kun- tien kanssa 6.1.2. Maasto-opastus- aineiston laatiminen ja ylläpito	Laadittujen maasto-opasteiden lukumäärä (ohjaus alueelle)	0 kpl	12 kpl	2018
	6.2.1. Palveluvarus- tuksen rakentaminen ja ylläpito	Palvelurakenteiden määrä	Pyysalo, Lapinsalo, Vuori-Kalaja Ylläpito jatkuvaa	Suunnitelman mukaiset rakenteet Ylläpito jatkuvaa	2020 Jatkuva
	6.3.1. Palveluvarus- tuksen rakentaminen ja ylläpito, 6.3.2. Maasto-opastus- aineiston laatiminen ja ylläpito	Palvelurakenteiden rakentaminen, ylläpi- dettävien reittien määrä, laadittujen maasto-opastekokonaisuuksien lukumäärä (Reiska)	Ylläpidetyt reitit: 1,5 km	Ylläpidetyt reitit: 15 km Uudet kohteet: 1 kpl (Enonniemen pohj. ranta) Maasto-opasteet: reiteille	2018
	6.4.1. Palveluvarus- tuksen rakentaminen	Uusien kohteiden lukumäärä, investointien määrä ja laatu	-	Kohteet: 1 kpl (Enon- niemi)	2018
	6.5.1. Palveluvarus- tuksen rakentaminen, 6.5.2. Opastusaineis- ton laatiminen ja yllä- pito	Uusien kohteiden lukumäärä, luontoon.fi:ssä kuvattujen kohteiden luku- määrä kieliversioittain	-	Kohteet maastossa: 1 kpl (Pohjois-Lanstu) Kohteet luontoon.fi:ssä: 2 kpl (Pohjois-Lanstu, Toussunlinna)	2018
	6.6.2 Luontomatka- luv yhteistyösopimus- ten solmiminen	Laadittujen yhteistyösopimusten lukumäärä	16 kpl	20–25	Jatkuva
	6.7.1. Opastusaineis- ton laatiminen ja yllä- pito (ml. verkkosivut)	Luontoon.fi:hin toteutetut aluesivut kieliver- sioittain	21 kpl	32 kpl	2016

<p>8. Valtion alueiden keskeiset suojeluarvot on tunnistettu ja niiden säilyminen on turvattu</p>	<p>8.1.1. Järjestys-säännön laatiminen 8.1.2. Suojelu-aluekiinteistön muodostaminen 8.1.3. Rajojen merkitseminen</p>	<p>Suojelualuekiinteistö muodostettu Järjestyssääntö annettu Merkityn rajan määrä</p>	<p>Merkityn rajan määrä 35 km</p>	<p>Suojelualuekiinteistö on muodostettu. Järjestys-sääntö on laadittu. Rajat on merkitty maastoon.</p>	<p>2016</p>
<p>9. Kodanovisen saaris-tosta ja Enonniemen alueesta muodostuu valtakunnallisesti merkit-tävä ja ulkomaisiakin harrastajia houkutteleva melonta- ja pienveneily-kohde.</p>	<p>9.1.1. Palveluva-rustuksen raken-taminen</p>	<p>Uusien kohteiden lukumäärä</p>	<p>-</p>	<p>Kohteet: 2 kpl (Kodanovi-sen saaristo, Kierto-lahti)</p>	<p>2018</p>

22B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.			
Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Vaikuttavuusmittari	Nykytaso	Tavoitetaso	Tavoitevuosi
1. Natura-alueiden metsäisten luontotyyppien pinta-ala kasvaa ja edustavuus paranee	Natura-luontotyyppien edustavuus alueella, ennallistamisen ja luonnonhoidon onnistuminen - Mittausta suoritetaan luontotyyppi-inventointien yhteydessä	Metsäisten direktiiviluontotyyppien edustavuus on valtaosin merkittävä	Metsäisten direktiiviluontotyyppien edustavuus säilynyt vähintään ennallaan	2030
2. Alueen haapajatkumo on turvattu ja elinvoimaiset haavikot tarjoavat elinympäristön lukuisille uhanalaisille lajeille	Haavan eri ikäluokkien esiintyminen alueella - Mittausta suoritetaan luontotyyppi-inventointien yhteydessä Suojeltavien lajien esiintymien määrä alueella	Ks. Natura-alueiden tilanarvioinnit (Nata)	Säilyy ennallaan / paranee	2030
3. Alueen lintukantojen pesimätulokset paranevat ja lintukannat säilyvät elinvoimaisina	Virkistyskäytölle herkän lajin tai lajien kannan kehitys (kalasääski)	n. 15 reviiriä	Säilyy ennallaan	2030
	Lintudirektiivin lajien pesimäkanta ja muuttavien lajien keskimääräinen runsaus	Ks. Natura-alueiden tilanarvioinnit (Nata)	Säilyy ennallaan / paranee (selkälokki)	2030
4. Kallioalueet tarjoavat turvatun elinympäristön useille harvinaisille lajeille.	Lajiston inventointitilanne: Kallioalueet		15–20 ha	2030
	Suojeltavien lajien esiintymien määrä alueella	Ks. Natura-alueiden tilanarvioinnit (Nata)	Säilyy ennallaan	2030
5. Virkistyskäyttö ja matkailu- tai muu yritystoiminta ovat sopusoinnussa alueen luontoarvojen ja maisemakokonaisuuden kanssa.	Kävijävaikutuksen häiritsevyys (kuluneisuus, roskaantuneisuus, liiallinen kävijämäärä, muiden kävijöiden käyttäytyminen) - Asiantuntija-arvio, kävijätutkimus	Asiantuntija-arvio, ei tehtyä kävijätutkimusta	Säilyy ennallaan / paranee	2030
	Virkistyskäytölle herkän lajin tai lajien kannan kehitys (kalasääski)	n. 15 reviiriä	Säilyy ennallaan	2030

6. Etelä-Konnevesi on paikallisille asukkaille ja matkailijoille vetovoimainen, helposti saavutettava retki- ja veneilykohde, jossa yhdistyvät mahdollisuudet virkistäytyä niin järvioltaan kuin mantereekin luontokohteissa. Kansallispuisto muodostaa arvokkaan voimavaran ja toimintaympäristön kestäväää luontomatkailemista harjoittaville yrittäjille.	Palvelurakenteiden kuntoluokan muutos - Reiska-tietojärjestelmä	Vaihtelee	Hyvä	2018
	Kansallispuiston käyntimäärä - Kävijälaskenta, kävijätutkimus	n. 9 700	n. 25 000	2030
7. Etelä-Konneveden tarjoamat mahdollisuudet monipuoliselle tutkimustoiminnalle säilyvät vähintään nykyisen kaltaisina.	Asiantuntija-arvio, yhteistyö sidosryhmien kanssa	Hyvä	Säilyy ennallaan	
8. Valtion alueiden keskeiset suojeluarvot on tunnistettu ja niiden säilyminen on turvattu	Kiinteistönmuodostustilanne	Ei ole aloitettu	Valmis	2015
	Rajojen merkintätilanne	Ei ole aloitettu	Valmis	2016
9. Kodanovisen saaristosta ja Enonniemen alueesta muodostuu valtakunnallisesti merkittävä ja ulkomaisiakin harrastajia houkutteleva melonta- ja pienveneilykohde.	Palvelurakenteiden määrä - Reiska-tietojärjestelmä	-	Kalasadama, Kodanovisen saaristo, Enonniemi, Kiertolahti, Kellarinlahti	2030
	Kävijätyytyväisyys alueella - Kävijätutkimus	Ei tietoa	Erittäin hyvä	2030
10. Etelä-Konnevesi luontokohteineen ja virkistyskalastusmahdollisuuksiineen on kansainvälisesti merkittävä luontomatkailemista alue. Kansallispuisto on sen vetovoimainen ydin.	Virkistyskäytön paikallistaloudelliset vaikutukset - Kävijätutkimus	Ei toteutettua kävijätutkimusta	Ei määritellä	2030

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisu vuosi
Lomake 1	Anttila Ulla	Enonniemi–Etelä-Konnevesi luontomatkailun esiselvityshanke 1.6.2011–31.10.2011. Hankkeen loppuraportti.	Rautalammin kunta, Konneveden kunta, Pohjois-Savon liitto, Keski-Suomen liitto ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto.	2011
”	Husa Jukka, Teeriaho Jari, Kontula Tytti, Fagerstén Reino	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa	Suomen ympäristökeskus. Alueelliset ympäristöjulkaisut 214.	2001
”	Kunttu Panu	Kalajanvuoren–Enonniemen käävät	Metsähallitus. Etelä-Suomen luontopalvelut. Julkaisematon raportti	2006
”	Kunttu Panu, Halme Panu	Keski-Suomen valtion maiden käävät	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 173.	2008
”	Kuukkanen Pekka, Viljanen Johanna	Etelä-Konneveden luontomatkailun kehittämisen suuntaviivat. Etelä-Konneveden luontomatkailun kehittämishankkeen (ARCHIKON) loppuraportti.	Keski-Suomen ympäristökeskus. Jyväskylä.	2001
”	Lyytikäinen Ari, Väliavaara Reima	Etelä-Konneveden luonto- ja maisemaselvitys	Pohjois-Savon liitto, Keski-Suomen liitto	1991
”	Metsähallitus	Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 128.	2014
”	Metsähallitus	Metsähallituksen selvitys Etelä-Konneveden kansallispuiston perustamisedellytyksistä	Metsähallitus. http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Muut/konnevesikpselvitys.pdf	2013
”	Penttinen Jouni	Konneveden saarten ennallistamissuunnitelma	Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. Julkaisematon suunnitelma. MH/505/42/2011.	2011
”	Siitonen Mikko, Suikki Anneli	Valkoselkätikan elinympäristöjen hoitosuunnitelma Keski-Suomessa	Metsähallitus. Julkaisematon suunnitelma 4198/42/2007 (EI JULKINEN)	2007
”	Valtion ympäristöhallinto	Konnevesi–Kalaja–Niinivuori Natura 2000 -alueen kuvaus	http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=27825&lan=fi , viitattu 4.2.2013	2008
”	Valtion ympäristöhallinto	Vuori-Kalajan letto Natura 2000 -alueen kuvaus	http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=40941&lan=fi , viitattu 4.2.2013	2011
”	Valtion ympäristöhallinto	Toussunlinna Natura 2000 -alueen kuvaus	http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=40940&lan=fi , viitattu 4.2.2013	2011
”	Vuori Kari-Matti, Bäck Saara, Hellsten Seppo, Karjalainen Satu Maaria, Kauppila Pirkko, Lax Hans-Göran, Lepistö Liisa, Londesborough Susan, Mitikka Sari, Niemelä Pirjo, Niemi Jorma, Perus Jens, Pietiläinen Olli-Pekka, Pilke Ansa, Riihimäki Juha, Rissanen Jouko, Tammi Jouni, Tolonen Kimmo, Vehanen Teppo, Vuoristo Heidi, Westberg Vincent	Suomen pintavesien tyypittely ja ekologisen luokittelujärjestelmän perusteet.	Suomen ympäristö 807. Suomen ympäristökeskus.	2006

”	Ylönen Hannu	Suullinen tiedonanto, sähköpostikeskustelu 23.10.2012.		
”	Ympäristöministeriö	Valtioneuvoston päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä. Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotus.	Suomen ympäristö 299. Ympäristöministeriö, Alueidenkäytön osasto. Helsinki.	1999
Lomake 2	Ympäristöministeriö	Natura 2000 -verkoston tavoitteet, oikeusvaikutukset ja toteuttaminen.	Ympäristöministeriö, Alueidenkäytön osasto. Helsinki. http://www.ymparistokeskus.fi/download.asp?contentid=23493&lan=fi , viitattu 21.12.2012	2004
”	Ympäristöministeriö	Ympäristöministeriön selvitys 97/1991: Rantojen-suojeluohjelman alueet.	Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto, Helsinki.	1991
”	Ympäristöministeriö	Työryhmämietintö 70/1992: Vanhojen metsien suojele valtion mailla Etelä-Suomessa.	Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto, Helsinki.	1992
”	Ympäristöministeriö	Työryhmän raportti 2/1994: Vanhojen metsien suojeleohjelman täydennys Etelä-Suomessa. Vanhojen metsien suojeleutyöryhmän osamietintö II.	Ympäristöministeriö, Alueidenkäytön osasto, Helsinki.	1994
Lomake 4	Husa Jukka, Teeriaho Jari, Kontula Tytti, Fagerstén Reino	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa	Suomen ympäristökeskus. Alueelliset ympäristöjulkaisut 214.	2001
”	Husa Jukka, Teeriaho Jari, Kontula Tytti	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Keski-Suomessa, päivitetty aineisto.	Suomen ympäristökeskus. http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=325548&lan=fi&clan=fi , viitattu 17.10.2012	2009
”	Jokivirta Jani	Konneveden–Kuusveden kalastusalueen kalataloudellinen käyttö- ja hoitosuunnitelma	Keski-Suomen Kalatalouskeskus ry	2007
”	Karonen Mauri, Nylander Esko, Mäntykoski Antti, Kinnunen Timo (toim.)	Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015	Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalue, 192 s. http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=111612&lan=fi , viitattu 19.10.2012	2009
”	Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2010–2015	Keski-Suomen ympäristökeskus. http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=117731&lan=fi , viitattu 19.10.2012	2010
”	Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri	Rautalammin reitti–Kansallisvesi. Kehittämissuunnitelma.	Vesi- ja ympäristöhallitus. Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri. Helsinki.	1992
”	Lyytikäinen Ari, Väliavaara Reima	Etelä-Konneveden luonto- ja maisemaselvitys	Pohjois-Savon liitto, Keski-Suomen liitto	1991
”	Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2010–2015	Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 01/2010	2010
”	Pyykkönen Ari	Koskelo–Konneveden kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2008–2018	Pohjois-Savon kalatalouskeskus	2007
”	Valkeajärvi Pentti, Syrjänen Jukka, Eloranta Anssi, Kivinen Jouni, Sivonen Kimmo, Vesik-	Järvitaimenkantojen tilan kehitys Keski-Suomessa	RKTL:n työraportteja 4/2012. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Helsinki.	2012

	ko Ilkka			
"	Valtion ympäristöhallinto	Konnevesi-alueen kuvaus	Keski-Suomen ympäristökeskus http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=182267&lan=fi , viitattu 4.2.2013	2008
Lomake 5	Kunttu Panu, Panu Halme	Keski-Suomen valtionmaiden käävät	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 173. Metsähallitus.	2008
"	Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Lehtiniemi, T., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E.	Suomen tärkeät lintualueet FINIBA.	Suomen ympäristökeskus. BirdLife Suomi: http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/finiba/finiba-johdanto.shtml	2001
"	Pennanen Jorma	Kalajanvuoren–Enonniemen kääväksinventointi 2012.	Raportti (diaarinumero 2316/2013/04.01). Metsähallitus, Etelä-Suomien luontopalvelut. 17 s.	2013
"	Rajasärkkä, A. & Kuokkanen, P.	Suojelualueiden linnustolaskennat	Julkaisematon raportti. Metsähallitus.	2012-14
"	Rassi, P., Lindholm, T., Salminen, P. & Tanninen, T.	Vanhojen metsien suojeluohjelman täydennys Etelä-Suomessa.	Vanhojen metsien suojelutyöryhmän osamietintö II. Liiteosa., Ympäristöministeriö. Työryhmän raportti., 2: 1-334	1994
"	Toivanen Tero	Rautalammin kunnan Etelä-Konneveden valtionmaiden linnusto	Julkaisematon raportti. Metsähallitus.	2012
"	Viljanen Johanna	Konneveden linnustoselvitys.	Raportti. Keski-Suomen ympäristökeskus.	1999
Lomake 6	Anon.	Muinaisjäännösrekisteri	Museovirasto.	
"	Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri	Rautalammin reitti–Kansallisvesi. Kehittämissuunnitelma.	Vesi- ja ympäristöhallitus. Kuopion vesi- ja ympäristöpiiri. Helsinki.	1992
"	Pohjois-Savon museot	Hankaveden Toussunlinnan kalliomaalaus.	http://www.pohjois-savonmuisti.fi/historia/esihistoria/muinajsaannokset_pohjois_savossa/kohteet_kunnittain/rautalampi/toussunlinna/	2012
"	Valkeajärvi Pentti, Pauli Bagge, Lasse Hakkarinen, Ilkka Janhonen, Kimmo Olkio	Konneveden nuotta-apajat	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kalatutkimuksia – Fiskundersökningar No 34. Helsinki.	1991
"	Ympäristöministeriö	Maisemanhoito. Maisema-aluetyöryhmän mietintö I.	Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto; mietintö 66/1992. Helsinki.	1992
Lomake 7A	Anttila Ulla	Enonniemi–Etelä-Konnevesi luontomatkailun esiselvityshanke 1.6.2011–31.10.2011. Hankkeen loppuraportti.	Rautalammin kunta, Konneveden kunta, Pohjois-Savon liitto, Keski-Suomen liitto ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto.	2011
"	Koskinen Janne	Konneveden biologinen tutkimusasema, suullinen tiedonanto, sähköpostikeskustelu 21.1.2013		
"	Kuokkanen Pekka, Viljanen Johanna	Etelä-Konneveden luontomatkailun kehittämisen suuntaviivat. Etelä-Konneveden luontomatkailun	Keski-Suomen ympäristökeskus. Jyväskylä.	2001

		kehittämishankkeen (ARCHIKON) loppuraportti.		
Lomake 7B	Anttila Ulla	Enonniemi–Etelä-Konnevesi luontomatkailun esiselvityshanke 1.6.2011–31.10.2011. Hankkeen loppuraportti.	Rautalammin kunta, Konneveden kunta, Pohjois-Savon liitto, Keski-Suomen liitto ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto.	2011
Lomake 8	Jokivirta Jani	Konneveden–Kuusveden kalastusalueen kalataloudellinen käyttö- ja hoitosuunnitelma.	Keski-Suomen Kalatalouskeskus ry	2007
”	Pyykkönen Ari	Koskelon–Konneveden kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2008–2018	Pohjois-Savon kalatalouskeskus	2007
Lomake 9	Konneveden kalatutkimus ry		www.konnevedenkalatutkimus.fi	2012
”	Marjomäki Timo	Suullinen tiedonanto, sähköpostikeskustelu 25.10.2012		
”	Valkeajärvi Pentti, Syrjänen Jukka, Eloranta Anssi, Kivinen Jouni, Sivonen Kimmo, Vesikko Ilkka	Järvitaimenkantojen tilan kehitys Keski-Suomessa	RKTL:n työraportteja 4/2012. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Helsinki.	2012
”	Vuori Kari-Matti, Bäck Saara, Hellsten Seppo, Karjalainen Satu Maaria, Kauppila Pirkko, Lax Hans-Göran, Lepistö Liisa, Londesborough Susan, Mitikka Sari, Niemelä Pirjo, Niemi Jorma, Perus Jens, Pietiläinen Olli-Pekka, Pilke Ansa, Riihimäki Juha, Rissanen Jouko, Tammi Jouni, Tolonen Kimmo, Vehanen Teppo, Vuoristo Heidi, Westberg Vincent	Suomen pintavesien tyypittelyn ja ekologisen luokittelujärjestelmän perusteet.	Suomen ympäristö 807. Suomen ympäristökeskus.	2006
”	Ylönen Hannu	Konneveden biologinen tutkimusasema, suullinen tiedonanto, sähköpostikeskustelu 23.10.2012.		
Lomake 17	Tuunanen Pekka, Tarasti Markus, Rautiainen Anne (toim.)	Jokamiehenoikeudet ja toimiminen toisen alueella. Lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä.	Suomen ympäristö 30/2012, Luonto, s. 141. Ympäristöministeriö	2012

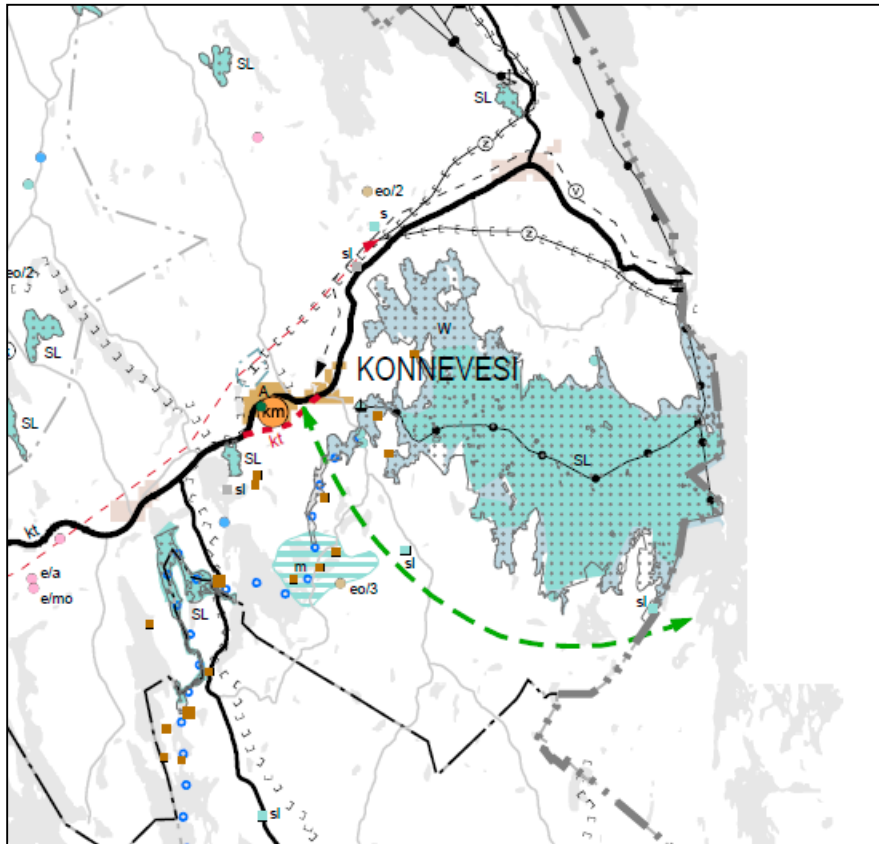
Lainsäädäntö:	
Laki Etelä-Konneveden kansallispuistosta	8.8.2014/661
Kokoontumislaki	22.4.1999/530
Luonnonsuojelulaki	20.12.1996/1096
Maa-aineslaki	24.7.1981/555
Maankäyttö- ja rakennuslaki	5.2.1999/132
Maastoliikennelaki	22.12.1995/1710
Muinaismuistolaki	17.6.1963/295
Pelastuslaki	29.4.2011/379
Vesilaki	27.5.2011/587

Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta

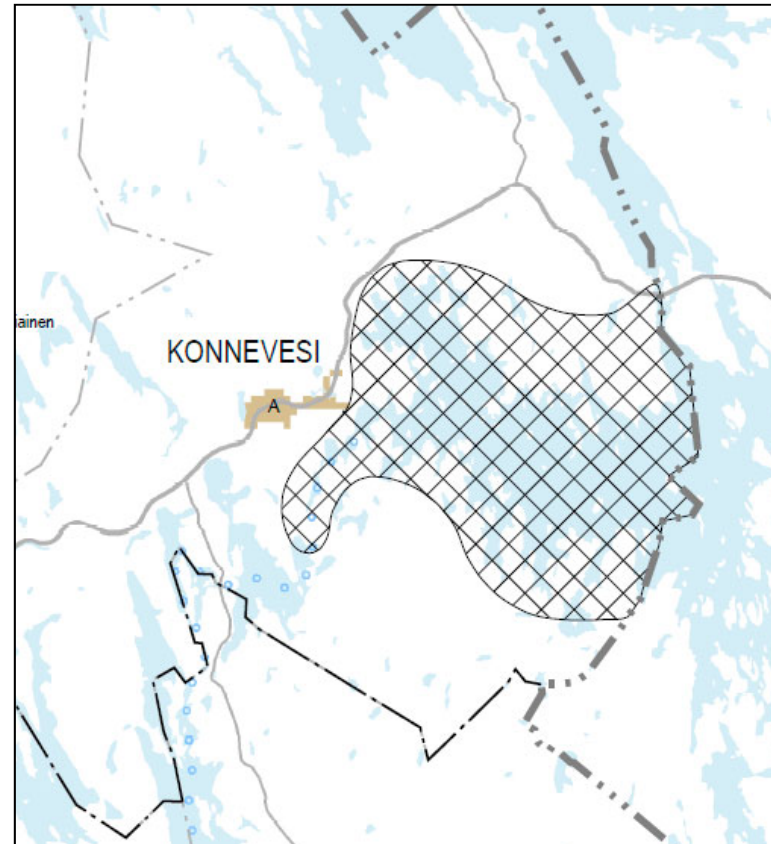
Suunnittelualue sijaitsee kahden maakunnan, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueella.

KESKI-SUOMI:

Kaavaselostus on luettavissa Keski-Suomen maakuntaliiton verkkosivuilla: <http://www.keskisuomi.fi/maakuntakaava>

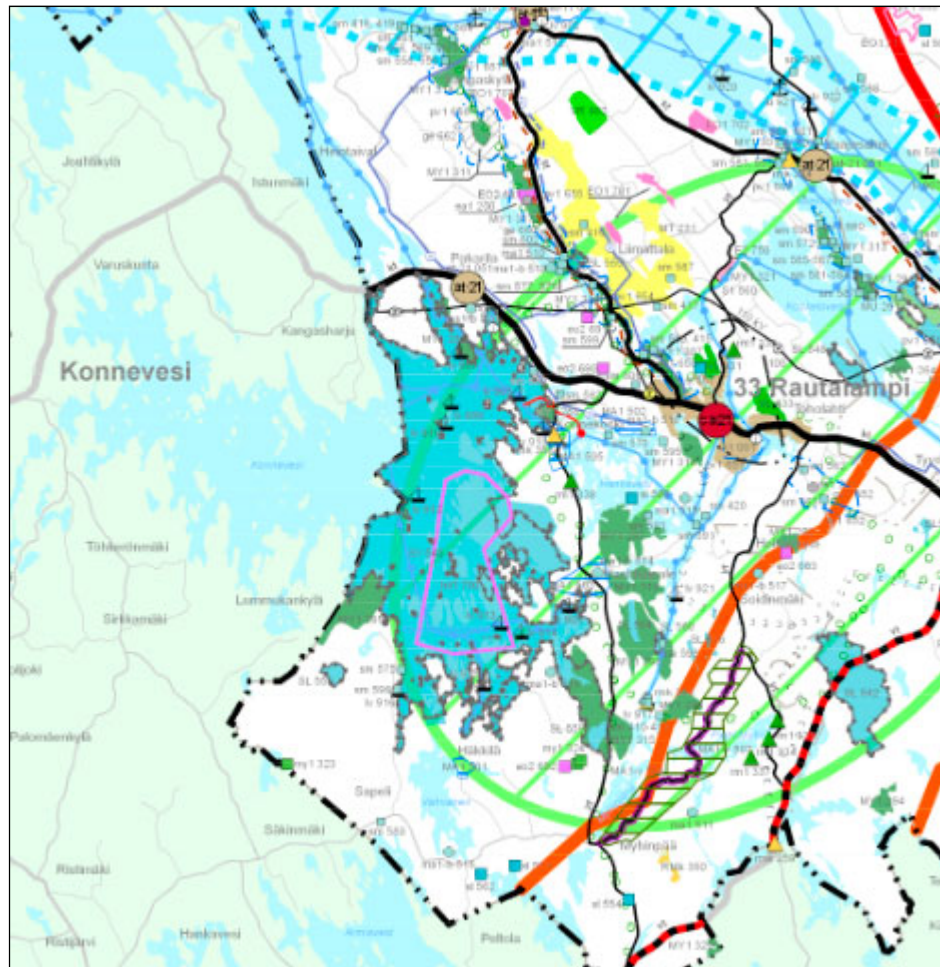
Keski-Suomen maakuntakaava. Ympäristöministeriö vahvistanut 14.4.2009.

Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaava. Ympäristöministeriö vahvistanut 24.9.2014

POHJOIS-SAVO:

Kaavaselostus on luettavissa Pohjois-Savon maakuntaliiton verkkosivuilla: <http://www.pohjois-savo.fi/fi/psl/maakuntakaavoitus/PSMK/index.php>

Pohjois-Savon maakuntakaava. Ympäristöministeriö vahvistanut 7.12.2011.

Liite 2. Natura 2000 -alueittaiset luontotyypit

Sisältö																					
Lomakkeella kuvataan suunnittelualueeseen sisältyvien Natura-alueiden tai muun merkittävän alueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet alueittain. Edustavuus-käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvedoa Natura-tietokantalomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyyppin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.																					
Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Natura-alue: Konnevesi–Kalaja–Niinivuori										Suojelupotentiaali (X = parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P = tilan on mahdollista nousta)	Painopisteluontotyyppi (X = aktiivisten suojelutoimien p-pisteluantotyyppi, M = muu it)	Viimeaikainen kehityssuunta (+ = parantunut, 0 = vakaa, - = heikentynyt, X = ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G = hyvä, M = kohtalainen, P = huono)	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa (FV = suotuisa, U1 = epäsuotuisa-riittämätön, U2 = epäsuotuisa-huono, + = paraneva, - = heikkenevä)
				Kokonais-pinta-ala (ha)	Luontotyyppien esiintymien lkm	Tiedon laatu (G = hyvä, M = kohtalainen, P = huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			12 vuotta			24 vuotta					
							Luokka (A = erinomainen, B = hyvä, C = merkittävä, D = ei merkittävä)	Syy (1 = esiintymän koko tai muoto, 2 = lajiston poikkeavuus)		Ennallistamismahdollisuudet (0 = ei tarvetta, 1 = helppoa, 2 = mahdollista, 3 = vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A = erinomainen, B = hyvä, C = kohtalainen tai heikentynyt)	Syy					Pinta-ala	Laatu	Pinta-ala		
3110	Karut kirkasvetiset järvet		-	12188		G	A		1,02		A		A	X	M	0	0	0	0	G	U1
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet		0,02	0	1	P	D	2	0	2	C	22	C	P	M	0	-	0	-	M	U1
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireiitit		-	0		M	B	2	0	2	B	24	B	P	M	0	+	0	+	G	U1
3260	Pikkujöet ja purot		0,10	0	1	M	D			2	C	22	C	P	M	0	0	0	0	M	U2+
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot		5,49	0	14	G	B	2	0	2	B	22	C	P	M	0	-	0	-	M	U1
8220	Silikaattikalliot		20,76	153	35	M	B	1	0,7	3	A	18	B	X	M	0	0	0	0	G	FV
8230	Kallioiden pioneerikasvillisuus		0,75	153	11	M	B	1	1,02	3	A	10	B	X	M	0	X	0	X	G	FV
9050	Lehdot		103,16	0	161	G	A	2	0	2	C	19	A	P	X	0	-	0	-	M	U1
9010	Borealiset luonnonmetsät	*	528,39	610	410	G	B	2	0,04	2	C	21	B	P	X	0	+	X	X	G	U1
91D0	Puustoiset suot	*	77,48	0	172	G	B	2	0	2	B	22	B	P	X	0	-	0	-	M	U1
7160	Lähteet ja lähdesuot		0,01		1	G	B	2		0	B		C	P	M	X	-	X	-	M	U2+
9020	Jalopuumetsät	*	2,35		3	G	C	2		0	C	19	C	P	X	0	+	0	+	M	U1+

Luontodirektiivin luontotyytit yhteensä	739	13 734	Lisätietoja
Muut luontotyytit yhteensä	988	1 525	
Inventoimaton alue	13 539		Inventointitietojen ja Natura-tietolomakkeen välillä on suuria eroja, joista pääosa johtuu siitä, että Natura-alue on valtaosin inventoimatta. Lisäksi kallioisten luontotyyppien kriteerit ovat olleet erilaisia, ja soita ja lehtoja on löytynyt luontotyyppi-inventoinnissa suurempi pinta-ala. Luontotyyppien esiintymien lkm-sarakkeessa ovat luontotyyppiä edustavien kuvioiden määrät inventoidulla alueella.
Yhteensä (= Natura-alueen pinta-ala)	15 266		
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)	5		
Suojelutoimien painopisteluontotyyppijä (kpl)	4		
Toteutetut suojele-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Hoito- ja ennallistamistoimia on tehty 51 ha:n alalla v. 2001–2012. Jalopuumetsien hoitoa on tehty 2 ha, kuusien poistoa lehdoista 20 ha ja kuusen poistoa lehtipuuvaltaisilta alueilta sekä metsistä että lehdoista lehtipuuvaltaisuuden säilyttämiseksi tai lehtipuiden määrän lisäämiseksi 26 ha. Alueella on tehty yksi 3 ha:n poltto. Jalopuumetsien osalta hoidon vaikuttavuus on ollut hyvä, samoin toteutetun lehtojen hoidon. Kokonaisuutena hoidettujen lehtojen pinta-ala on pieni verrattuna koko hoitotarpeeseen. Lehtipuuvaltaisien metsien hoidon ja metsienpolton lajisto- ja luontotyyppivaikutukset ilmenevät vasta myöhemmin.		
Tarvitavat suojele-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Alueella on hoito- ja ennallistamistarvetta n. 150 hehtaarin alalla. Suurimmat osuudet ovat lehtipuuvaltaisuuden ylläpito tai lisääminen metsissä (n. 70 ha), lehtojen hoito (35 ha), lehmusten hoito (10 ha) ja soiden ennallistaminen (15 ha). Muita toimenpidetarpeita ovat poltot ja metsien rakenteen ennallistaminen. Toimenpiteiden vaikuttavuus alueen suojeluarvoihin on pitkällä aikavälillä hyvä. Alueella voi olla hoito- ja ennallistamistarpeita, jotka eivät ole tulleet selvitettyiksi inventoinneissa.		
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	Vanhan metsän ja erityisesti haapalajiston kytkeytyneisyyden kannalta ympäristön merkittävin suojelualue on n. 10 km:n päässä kaakossa Suonenjoen puolella sijaitseva Keurunmäen–Haavikkolehdon Natura-alue (625 ha), jossa esiintyy runsaasti uhanalaisia ja vanhoille metsille tunnusomaisia kääpiä ja kovakuoriaisia. Alueiden välissä sijaitsee myös Toussunlinnan pieni Natura-verkostoon kuuluva lehtoalue (19 ha). Pienialaisia vanhan metsän kohteita on Ison-Siimarinmäen Natura-alue Etelä-Konneveden eteläpuolella (49 ha) sekä Kytömurransuon Natura-alue järvioltaan luoteispuolella (12 ha). Tarkasteltaessa koko Etelä-Suomen aluetta Enonniemen–Kalajanvuoren vanhat metsät sijoittuvat harvaan, luonnontilaisen kaltaisten metsien ketjuun, joka kulkee Salamajärven seudulta kaakkoon, Pyhä-Häkin kansallispuiston, Kalajanvuoren, Keurunmäen ja Joroisten Kivimäensalon kautta aina Koloveden kansallispuistoon ja Savonlinnan (Savonrannan) Muhamäkeen.		
Yleisarviointi A tai B (kpl)	7		
joista sj-toimien painopisteluontotyypp. (kpl)	3		
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyypp. (kpl)	1		

Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Natura-alue: Toussunlinna										Viimeaikainen kehityssuunta (+ = parantunut, 0 = vakaa, - = heikentynyt, X = ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G = hyvä, M = kohtalainen, P = huono)	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa (FV = suotuisa, U1 = epäsuotuisa-riittämätön, U2 = epäsuotuisa-huono, +=paraneva, -= heikkenevä)		
				Kokonais-pinta-ala (ha)	Luontotyyppin esiintymien lkm	Tiedon laatu (G = hyvä, M = kohtalainen, P = huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			Yleisarviointi (A = erittäin tärkeä, B = tärkeä, C = ei merkitystä)	Suojelupotentiaali (X = parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P = tilan on mahdollista nousta)	Painopisteluontotyyppi (X = aktiivisten suojelutoimien p-pisteluantotyyppi, M = muu lt)	12 vuotta				24 vuotta	
							Luokka (A = erinomainen, B = hyvä, C = merkittävä, D = ei merkittävä)	Syy (1 = esiintymän koko tai muoto, 2 = lajiston poikkeavuus)		Ennallistamismahdollisuudet (0 = ei tarvetta, 1 = helppoa, 2 = mahdollista, 3 = vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A = erinomainen, B = hyvä, C = kohtalainen tai heikentynyt)	Syy				Pinta-ala	Laatu			Pinta-ala	Laatu
8220	Silikaattikalliot		0,14	0,14		G	C	2	C	0	B	20	C	P	M	0	0	0	0	G	FV
9010	Borealiset luonnonmetsät	*	8,2	8,2		G	C	2	C	0	C	20	C	P	M	0	+	0	-	G	U1
9050	Lehdot		4,8	4,8		G	B	2	C	2	B	19	C	P	X	0	0	0	-	M	FV
91D0	Puustoiset suot	*	0,14	0,14		G	B	4	C	0	A	10	C	X	M	0	0	0	0	G	FV
7160	Lähteet ja lähdesuot		0	0	1	G	B	4	C	0	A	10	C	X	M	0	0	0	0	G	FV
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä			13	13																	
Muut luontotyypit yhteensä			6	6	Lisätietoja																
Inventoimaton alue			0																		
Yhteensä (= Natura-alueen pinta-ala)			19																		
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)			68																		
Suojelutoimien painopisteluontotyyppijä (kpl)			1																		
Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus			Ei ole																		
Tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus			Lehtojen hoito 0,9 ha, istutuskuusen poisto lehdestä																		
Yhteenveto ja verkostotarkastelu			Toussunlinnan lehdot ovat edustavia ja yhdessä Kalajanvuoren–Enonniemen lehtokohteiden kanssa ne muodostavat merkittävän kokonaisuuden. Borealiset luonnonmetsät ovat paikallisesti merkittäviä, ja Kalajanvuoren ja muiden vanhan metsän kohteiden läheisyys parantaa niiden lajistollista potentiaalia.																		
Yleisarviointi A tai B (kpl)			0																		
joista sj-toimien painopisteluontotyypp. (kpl)			0																		
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyypp. (kpl)			1																		

Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Natura-alue: Vuori-Kalajan letto											Viimeaikainen kehityssuunta (+ = parantunut, 0 = vakaa, - = heikentynyt, X = ei tietoa)		Tulevaisuuden ennuste (G = hyvä, M = kohtalainen, P = huono)	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa (FV = suotuisa, U1 = epäsuotuisa-riittämätön, U2 = epäsuotuisa-huono, + = paraneva, - = heikkenevä)			
				Kokonaispinta-ala (ha)	Luontotyyppin esiintymien lkm	Tiedon laatu (G = hyvä, M = kohtalainen, P = huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			Yleisarviointi (A = erittäin tärkeä, B = tärkeä, C = ei merkitystä)	Suojelupotentiaali (X = parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P = tilan on mahdollista nousta)	Painopisteluontotyyppi (X = aktiivisten suojelutoimien p-pisteluntuotyyppi, M = muu lt)	12 vuotta			24 vuotta		
							Luokka (A = erinomainen, B = hyvä, C = merkittävä, D = ei merkittävä)	Syy (1 = esiintymän koko tai muoto, 2 = lajiston poikkeavuus)		Ennallistamismahdollisuudet (0 = ei tarvetta, 1 = helppoa, 2 = mahdollista, 3 = vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A = erinomainen, B = hyvä, C = kohtalainen tai heikentynyt)	Syy				Pinta-ala			Laatu	Pinta-ala	Laatu
7230	Letot		0	0	2	G	B	2	0	0	A	0	A	X	X	0	0	0	0	G	U1-
91D0	Puustoiset suot	*	2	2	1	G	B	1	0	0	A	0	A	X	M	0	0	0	0	G	U1
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä			2	2																	
Muut luontotyypit yhteensä			0	0																	
Inventoimaton alue			0	0	Lisätietoja																
Yhteensä (= Natura-alueen pinta-ala)			3		Luontotyyppi-inventoinnin perusteella Natura-luontotyypit eivät kata koko Natura-alueen pinta-alaa, vaan alueella esiintyy pienialaisesti kangasmetsää.																
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)			92,6																		
Suojelutoimien painopisteluontotyyppijä (kpl)			1																		
Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus			Käytännössä koko Natura-alue on suojeltu ja vain pieni alue Natura-alueesta (n. 0,3 ha) leikkaa suojelematonta aluetta. Alueella ei ole tehty ennallistamis- tai luonnonhoitotoimia.																		
Tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus			Alueella ei ole tarvetta ennallistamistoimille. Alueen halki kulkee retkeilyreitti, jonka käytöllä ei ole merkittäviä vaikutuksia luontotyyppiin.																		
Yhteenveto ja verkostotarkastelu			Natura-alueella on alueellista merkitystä rehevien soiden suojelun kannalta. Lähimmät letot sijaitsevat yli 15 kilometrin päässä Suonenjoella. Natura-alue rajautuu laajaan Konneveden–Kalajan–Niinivuoren Natura-alueeseen ja seudun suojelualueverkostoa voidaan pitää merkittävänä ja edustavana.																		
Yleisarviointi A tai B (kpl)			2																		
joista sj-toimien painopisteluontotyypp. (kpl)			1																		
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyypp. (kpl)			0																		

Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset, harvinaiset ja direktiivilajit

Suunnittelualueen lajistotiedot. Lajiryhmä: L = Linnut, M = Muut selkärangaiset, S = Selkärangattomat, P = Putkilokasvit, I = Itiökasvit, Si = Sienet. Uhanalaisuus: E = Erityisesti suojeltava, U = Muu uhanalaiseksi arvioitu, RT = Alueellisesti uhanalainen, EN = Erittäin uhanalainen, VU = Vaarantunut, NT = Silmälläpidettävä, LC = Elinvoimainen, NE = Tiedot puutteelliset. Direktiivi: Lu II = Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV = Luontodirektiivin liitteen IV laji, Li I = Lintudirektiivin liitteen I laji, Li muutt. = Lintudirektiivin laji, muuttolintu. Lisätietoja-kentässä voidaan esittää tarvittaessa tietoja esim. havaintopaikoista tai -ajankohdasta.

Mikäli lähde ei ole erikseen mainittu, lähteenä on Natura-tietolomake.

Lajiluettelo						
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalle Natura-alueelle sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		FI0600032, Konnevesi–Kalaja–Niinivuori				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
M	Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	Lu II, IV		Natura VII kuuleminen & Eliölajit 1.1.2012
S	Mustatattaiainen	<i>Oxyporus mannerheimii</i>	LC	Lu II		Natura VII kuuleminen & Eliölajit 1.1.2012
M	Saukko	<i>Lutra lutra</i>	NT	Lu II, IV		
L	Harmaapäätikka	<i>Picus canus</i>	LC	Li I		Natura VII kuuleminen & Eliölajit 1.1.2012
L	Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	NT	Li I		
L	Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	NT	Li I		
L	Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	NT	Li I		
L	Kehräjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>	LC	Li I		RT-laji 2B-vyöhykkeellä
L	Koskikara	<i>Cinclus cinclus</i>	VU	Li muutt.		
L	Kuikka	<i>Gavia arctica</i>	LC	Li I		
L	Kurki	<i>Grus grus</i>	LC	Li I		
L	Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	Li I		Linnustokartoitus: Toivanen 2012
L	Liro	<i>Tringa glareola</i>	LC	Li I		RT-laji 2B-vyöhykkeellä
L	Mehiläishaukka	<i>Pernis apivorus</i>	VU	Li I		
L	Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	Li I		
L	Metsähänhi	<i>Anser fabalis</i>	NT	Li muutt.		RT-laji 2B-vyöhykkeellä
L	Mustalintu	<i>Melanitta nigra</i>	LC	Li muutt.		
L	Naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	NT	Li muutt.		Linnustokartoitus: Toivanen 2012

L	Nuolihaukka	<i>Falco subbuteo</i>	LC	Li muutt.		
L	Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	LC	Li I		
L	Pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>	LC	Li I		
L	Pikkusieppo	<i>Fidacula parva</i>	LC	Li I		Linnustokartoitus: Toivanen 2012
L	Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>	LC	Li I		
L	Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>	LC	Li I		
L	Selkälökki	<i>Larus fuscus</i>	VU	Li muutt.		Linnustokartoitus: Toivanen 2012
L	Sääksi	<i>Pandion haliaetus</i>	NT	Li I		Natura VII kuuleminen & Eliölajit 1.1.2012
L	Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	Li I		Linnustokartoitus: Toivanen 2012
L	Tuulihaukka	<i>Falco tinnunculus</i>	LC	Li muutt.		
L	Varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>	LC	Li I		
L	Viirupöllö	<i>Strix uralensis</i>	LC	Li I		
S	Aarnipuukärpänen	<i>Xylophagus kowarzi</i>	E (NT)			Eliölajit 1.1.2012
Si	Haapasampi	<i>Radulodon erikssonii</i>	U (VU)			Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013
I	Haapariippusammal	<i>Neckera pennata</i>	U (VU)			Natura VII kuuleminen & Eliölajit 1.1.2012
S	Helojäärä	<i>Obrium cantharinum</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
Si	Hentokesijäkälä	<i>Leptogium subtile</i>	U (VU)			Eliölajit 1.1.2012
Si	Hiilikääpä	<i>Gloeophyllum carbonarium</i>	U (EN)			Kääpäkartoitus: Kunttu 2006
Li	Hiihaukka	<i>Buteo buteo</i>	VU			
M	Ilves	<i>Lynx lynx</i>	VU	Lu IV		
S	Jalavanlahokärsäkäs	<i>Cossonus cylindricus</i>	E (VU)			Eliölajit 1.1.2012
S	Jumiloisikka	<i>Pelecotoma fennica</i>	NT			Kovakuoriaiskartoitus: Mattila 2012
M	Järvitaimen	<i>Salmo trutta m. lacustris</i>	EN			Eliölajit 1.1.2012, RKTL 16.10.2012
Si	Kalliokeuhkojäkäkä	<i>Lobaria scrobiculata</i>	VU			Eliölajit 1.1.2012
M	Karhu	<i>Ursus arctos</i>	VU	Lu IV		
S	Karvakukkajäärä	<i>Pedostrangalia pubescens</i>	E (VU)			Kovakuoriaiskartoitus: Mattila 2008
Si	Kuusenpiilojäkäkä	<i>Arthonia leucopellaea</i>	U (VU)			Eliölajit 1.1.2012
S	Kyrmysepikkä	<i>Eucnemis capucina</i>	U (NT)			Eliölajit 1.1.2012
S	Lehtoliskokuntikas	<i>Quedius microps</i>	NT			Kovakuoriaiskartoitus: Mattila 2012
S	Liekolutiainen	<i>Ceratocombus corticalis</i>	U (VU)			Eliölajit 1.1.2012

P	Metsänemä	<i>Epipogium aphyllum</i>	U (VU)			Natura VII kuuleminen & Eliölajit 1.1.2012, havainnot 2012 (Anna-Riikka Ihantola)
L	Pikkutikka	<i>Dendrocopos minor</i>	LC			
M	Planktonsiika	<i>Coregonus lavaretus f. pallasi</i>	VU			RKTL 16.10.2012
Si	Punakarakääpä	<i>Steccherinum collabens</i>	U (NT)			Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Si	Rustikka	<i>Protomerulius caryae</i>	U (NT)			Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
S	Salokääpiäinen	<i>Cis fissicornis</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
S	Sarvipuuhari	<i>Sphecomyia vespiformis</i>	VU			Eliölajit 1.1.2012
Si	Sirppikääpä	<i>Cinereomyces lenis</i>	U (NT)			Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013
P	Suikeanoidanlukko	<i>Botrychium lanceolatum</i>	U (VU)			Eliölajit 1.1.2012
S	Suomenpuukärpänen	<i>Xylomya czekanovskii</i>	E (VU)			Eliölajit 1.1.2012
Si	Turkkiorakas	<i>Dentipellis fragilis</i>	U (NT)			Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013
Si	Varjojäkälä	<i>Chaenotheca gracilentia</i>	U (VU)			Eliölajit 1.1.2012
Si	Välkyludekääpä	<i>Skeletocutis stellae</i>	U (VU)			Kääpäkartoitus: Kunttu 2006
P	Ahonoidanlukko	<i>Botrychium multifidum</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012, RT-laji 2B-vyöhykkeellä
S	Haaparuskokirsikäs	<i>Limonia badia</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012
M	Harjus	<i>Thymallus thymallus</i>	NT	Lu V		Natura VII kuuleminen, RKTL 16.10.2012
Si	Hytymaljakas	<i>Sarcosoma globosum</i>	NT			Natura VII kuuleminen, Eliölajit 1.1.2012. Suomen vastuulaji, RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Li	Isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	NT			Linnustokartoitus: Toivanen 2012
M	Järvisiika	<i>Coregonus lavaretus f. nilssoni</i>	NT			RKTL 16.10.2012
Si	Karstajäkälä	<i>Parmeliella triptophylla</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012
P	(Aho)kissankäpä	<i>Antennaria dioica</i>	NT			Jyrkänneselvitys: Huttunen 2006
S	Kaarnajäärä	<i>Nothorhina punctata</i>	NT			Kovakuoriaiskartoitus: Mattila 2012
Si	Korkkikerroskääpä	<i>Perenniporia subacida</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013
Si	Korpiluppo	<i>Alectoria sarmentosa</i> subsp. <i>sarmentosa</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012
Si	Kuusenneulajäkälä	<i>Chaenotheca subroscida</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012, RT-laji 2B-vyöhykkeellä
S	Köngäspalkonen	<i>Hydroptila lotensis</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012
Si	Lamokääpä	<i>Skeletocutis chrySELLA</i>	NT			Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013. RT-laji 2B-vyöhykkeellä

I	Munasammal	<i>Diphyscium foliosum</i>	NT		Natura VII kuuleminen. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Si	Nukkamunuaisjäkälä	<i>Nephroma resupinatum</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012
Si	Raidankeuhkojäkälä	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012
Si	Raidantuoksukääpä	<i>Haploporus odorus</i>	NT		Natura VII kuuleminen, Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
L	Rantasipi	<i>Actitis hypoleuca</i>	NT		
L	Riekko	<i>Lagopus lagopus</i>	NT		Hakkari 3.12.2012, viimeisin havainto 2009, RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Si	Riekonkääpä	<i>Antrodia albobrunnea</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
P	Ruskopiirtoheinä	<i>Rhynchospora fusca</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Si	Rusokantokääpä	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012, kääpäkartoitukset: Kunttu 2006, Pennanen 2013. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Si	Ryväsjäkälä	<i>Hertelidea botryosa</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012
Si	Samettikesijäkälä	<i>Leptogium saturninum</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012
P	Sarjatalvikki	<i>Chimaphila umbellata</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Si	Silomunuaisjäkälä	<i>Nephroma bellum</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012
Si	Silonaava	<i>Usnea glabrescens</i>	NT		Eliölajit 1.1.2012
L	Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT		Linnustokartoitus: Toivanen 2012
Si	Sormikesijäkälä	<i>Leptogium teretiusculum</i>	NT		Jäkäläraportti: Hyvärinen 2008
L	Tukkakoskelo	<i>Mergus serrator</i>	NT		Linnustokartoitus: Toivanen 2012
S	Haapajäära	<i>Xylotrechus rusticus</i>	LC		Eliölajit 1.1.2012
P	Haisukurjenpolvi	<i>Geranium robertianum</i>	LC		
S	Isomustakeiju	<i>Melandrya dubia</i>	LC		Eliölajit 1.1.2012
P	Kalliokielo	<i>Polygonatum odoratum</i>	LC		
P	Kalliopikkutervakko	<i>Lychnis alpina</i> var. <i>alpina</i>	LC		Eliölajit 1.1.2012
S	Kalvaskeräpallokas	<i>Agathidium pallidum</i>	LC		Eliölajit 1.1.2012
P	Korpisorsimo	<i>Glyceria lithuanica</i>	LC		Eliölajit 1.1.2012
P	Lapinvesitähti	<i>Callitriche hamulata</i>	LC		Eliölajit 1.1.2012. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
P	Lehtoneidonvaippa	<i>Epipactis helleborine</i>	LC		Eliölajit 1.1.2012
P	Lehtopalsami	<i>Impatiens nolitangere</i>	LC		
P	Metsälehmus	<i>Tilia cordata</i>	LC		

P	Pahtanurmikka	<i>Poa glauca</i>	LC			Natura VII kuuleminen, Eliölajit 1.1.2012. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
P	Pahtarikko	<i>Saxifraga nivalis</i>	LC			Natura VII kuuleminen, Eliölajit 1.1.2012. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
P	Pussikämmekkä	<i>Coeloglossum viride</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012. RT-laji 2B-vyöhykkeellä
Si	Ruostekääpä	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
Si	Silokääpä	<i>Gloeoporus pannocinctus</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
P	Soikkokaksikko	<i>Listera ovata</i>	LC			RT-laji 2B-vyöhykkeellä
I	Tihkusäiläsammal	<i>Blindia acuta</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
P	Vilukko	<i>Parnassia palustris</i>	LC			RT-laji 2B-vyöhykkeellä
S	Haapasyöksykäs	<i>Tomoxia bucephala</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
S	Hippupalkonen	<i>Hydroptila simulans</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
M	Härkäsimppu	<i>Trigloopsis quadricornis</i>	LC			Konneveden kalatutkimus ry
S	Jättikatka	<i>Gammaracanthus lacustris</i>	NE			
P	Kalliohatikka	<i>Spergula morisonii</i>	LC			
L	Kanahaukka	<i>Accipiter gentilis</i>	LC			
M	Kivisimppu	<i>Cottus gobio</i>	LC	(Lu II)		
S	Koskipalkonen	<i>Hydroptila forcipata</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
Si	Kuusenkääpä	<i>Phellinus chrysoloma</i>	LC			Kunttu & Halme 2008: Keski-Suomen valtionmaiden käävät. RT-laji 2B-vyöhykkeellä.
S	Lampisarvekas	<i>Ylodes detruncatus</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
L	Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	LC			Linnustokartoitus: Toivanen 2012. Suomen kansainvälinen vastuulaji.
S	Monipistehaapsanen	<i>Saperda perforata</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
S		<i>Paratanytarsus hyperboreus</i>	LC			
M	Pikkunahkiainen	<i>Lampetra planeri</i>	LC	(Lu II)		
P	Pikkutervakko	<i>Lychnis alpina</i>	NE			
S	Pohjanaarnikaskas	<i>Cixidia lapponica</i>	LC			Hyönteiskartoitus: Mattila 2012
S	Saksinseulakas	<i>Hydropsyche saxonica</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
M	Siika	<i>Coregonus lavaretus</i> (L.)		Lu V		
S	Sirosarvekas	<i>Ylodes simulans</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
L	Tavi	<i>Anas crecca</i>	LC			Suomen kansainvälinen vastuulaji
L	Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>	LC			Linnustokartoitus: Toivanen 2012. Suomen kansainvälinen vastuulaji

S	Toukosammalsirvikäs	<i>Micrasema setiferum</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
P	Tummaraunioinen	<i>Asplenium trichomanes</i>	LC			
P	Varstasara	<i>Carex pseudocyperus</i>	LC			
S	Vaskikuoksanen	<i>Normandia nitens</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
S	Vuolleseulakas	<i>Hydropsyche bulgaromanorum</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
S	Vuopetosarvekas	<i>Oecetis notata</i>	LC			Eliölajit 1.1.2012
P	Äimäsara	<i>Carex dioica</i>	LC			

Alue		FI0600061, Toussunlinna				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
MA	Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	Lu II, IV		Husa, Teeriaho, Kontula & Fagersten 2001: Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa.
LI	Raidankeuhkojäkäälä	<i>Lomaria pulmonaria</i>	NT			Husa, Teeriaho, Kontula & Fagersten 2001: Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa. RT-laji 2B-vyöhykkeellä.
VA	Kaiheorvokki	<i>Viola selkirkii</i>	LC			Husa, Teeriaho, Kontula & Fagersten 2001: Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa. Kansainvälinen vastuulaji.
VA	Pussikämmekkä	<i>Coeloglossum virile</i>	LC			Husa, Teeriaho, Kontula & Fagersten 2001: Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa. RT-laji 2B-vyöhykkeellä.
VA	Metsälehmus	<i>Tilia cordata</i>	LC			Natura VII kuuleminen

Alue		FI0600107, Vuori-Kalajan letto				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
-	-	-	-	-	-	-

Liite 4. Luonnos järjestyssäännöksi

Etelä-Konneveden kansallispuiston järjestyssääntö

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 ja 20 § nojalla Metsähallitus on xx.xx.xxxx antanut seuraavan Konneveden ja Rautalammin kuntien alueella sijaitsevan Etelä-Konneveden kansallispuiston järjestyssäännön. Kansallispuisto on perustettu lailla Etelä-Konneveden kansallispuistosta (661/2014) ja sen rauhoitusmääräykset perustuvat luonnonsuojelulakiin (1096/1996). Järjestyssääntö koskee myös kansallispuistoon sen perustamisen jälkeen liitettyjä ja liitettäviä laajennusosia.

Etelä-Konneveden kansallispuisto on perustettu Rautalammin reittiin kuuluvan Konneveden ranta- ja saaristoluonnon eliöstön, kallioperän ja vesistömaiseman suojelemiseksi ja hoitamiseksi sekä yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä ja ympäristötutkimusta varten.

Kielletyt toimet

(Luonnonsuojelulaki 1096/10096 13 §, jätelaki 646/2011 72 §, muinaismuistolaki 295/1963 § ja 20 §, metsästyslaki 615/1993 53 §, järjestyslaki 612/2003 3 §)

Kansallispuistossa on kielletty:

- 1) selkärankaisten eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen ja niiden pesien hävittäminen sekä selkärangattomien eläinten pyydystäminen ja kerääminen;
- 2) sienien, puiden, pensaiden ja muiden kasvien ja niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen;
- 3) maa-ainesten ottaminen sekä muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen;
- 4) roskaaminen;
- 5) kiinteiden muinaisjäännösten kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen sekä muu niihin kajoaminen;
- 6) koirien ja muiden kotieläinten pitäminen irrallaan. Koiran käyttö hirven ajossa on kuitenkin sallittua;
- 7) muita ihmisiä häiritsevä toiminta;
- 8) muut toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epädullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen;

Sallitut toimet

(Luonnonsuojelulaki 1096/1996 14 ja 18 §, pelastuslaki 379/2011 6 §, kalastuslaki 286/1982 6 §, maastoliikennelaki 1710/1995 4 §, kuluttajaturvallisuuslaki 920/2011 5 §).

Kansallispuistossa on sallittu:

- 1) liikkuminen jokamiehen oikeuksien mukaisesti seuraavin rajoituksin:
  - a. mairinnousu Mullikkaan, Lanstunluodolle, Lammassalon luodolle ja Taavetinsaareen on kiellettyä 15.4. ja 31.7. välisenä aikana linnuston pesimärauhan turvaamiseksi (liitekartta)
  - b. ratsastus on sallittu vain alueen teillä ja erikseen ratsastukseen osoitetuilla reiteillä
  - c. maastopyöräily on sallittu vain selvästi havaittavilla poluilla.
- 2) marjojen ja hyötysienten poimiminen;
- 3) tilapäinen leirytyminen;
- 4) kalastaminen kalastuslain 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien mukaisesti;
- 5) avotulen teko siihen osoitetuilla paikoilla käyttäen ainoastaan tarkoitukseen varattua, paikalle tuotua puuta. Retkikeittimen käyttö on sallittu muuallakin. Metsäpalovaroituksen aikana avotulen teko on kokonaan kielletty;
- 6) moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla ajo liikenteelle avoinna olevilla teillä.

Metsähallituksen luvalla sallitut toimet

(Luonnonsuojelulaki 1096/1996 15 §, kokoontumislaki 530/1999 13 §).

Kansallispuistossa on Metsähallituksen luvalla sallittu:

- 1) tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta tai opetusta varten tapahtuva eläinten pyydystäminen tai tappaminen sekä sienien, kasvien tai niiden osien, eläinten pesien ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen;
- 2) vierasperäisten sekä, jos laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi, muidenkin kasvi- ja eläinlajin yksilöiden lukumäärän vähentäminen;
- 3) alueelle kaatuneen riistaeläimen haltuunotto;
- 4) hirvenajo metsästyksen yhteydessä;
- 5) matkailun yritystoiminta, yleisötapahtumien tai maastokilpailujen järjestäminen ja muu niihin verrattava toiminta. Matkailuun liittyvää toimintaa voidaan harjoittaa kansallispuistossa kuitenkin ilman erillistä sopimusta tai suostumusta, mikäli toiminta perustuu kansallispuistossa sallittuihin jokamiehenoikeuksiin kuten patikointiin, veneilyyn tai hiihtoon, eikä siinä käytetä Metsähallituksen huollettuja taukopaikkoja.

Muut määräykset

(Luonnonsuojelulaki 1096/1996 14 ja 60 §, metsästyslaki 615/1993 53 §)

Kansallispuiston valvojalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily tai muut välineet, joita on käytetty tai ilmeisesti aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös luonnonsuojelualueella luvattomasti pyydystettyjä eläimiä, luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

Liikkumista, tulentekoa, leirytymistä ja maastokulkuneuvojen käyttöä koskevat rajoitukset eivät koske kansallispuiston valvonta- ja hoitotehtävissä liikkuvia eivätkä myöskään poliisi-, pelastuspalvelu ja palontorjuntatehtävissä tai vastaavissa viranomaistehtävissä liikkuvia, eivätkä eläinsuojelun edellyttämiä välttämättömiä toimenpiteitä.

Metsähallitus voi myöntää luvan järjestettyyn pelastuskoirien harjoitustoimintaan kansallispuistossa sekä koirien irtipitämiseen harjoitusten yhteydessä.

Liite 5. Lausuntokooste

Hoito- ja käyttösuunnitelmasta lähetettiin 32 lausuntopyyntöä. Lausuntoja saatiin 13 kpl. Ao. koosteeseen on tiivistäen kirjattu hoito- ja käyttösuunnitelmaan liittyvät lausunnot ja lausunnonosat aihealueittain.

LAUSUNTOKOOSTE		
Hoito- ja käyttösuunnitelman kohta, lausunto ja lausuja	Metsähallituksen kommentti	Aiheutunut toimenpide
YLEISTÄ		
Pohjois-Savon liitto toteaa, ettei sillä ole hoito- ja käyttösuunnitelmasta yleisesti tarkastellen huomautettavaa. Liitto huomauttaa, että vuonna 2014 todettuun 10 000 kävijän määrään nähden suunnitelman käyntimääräennuste, 25 000 vuoteen 2029, on maltillinen. Käyntimäärän kasvu voi olla ennustettua suurempi riippuen valmisteilla olevan Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavan ja Rautalampi-Konnevesi Luontomatkailun Masterplanin toteutumisesta, mikä vaikuttaisi kansallispuiston suunniteltuihin palvelu- ja huoltokustannuksiin.	Mikäli kansallispuiston palveluvarustuksen mitoituksen perustana olevat oletukset eivät toteudu tai olosuhteet merkittävästi muuttuvat, suunnitelmaa tarkistetaan.	Ei muutoksia suunnitelmaan
Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Savon piiri toteaa lausuntonsa lähtökohtana olevan, että Etelä-Konneveden kansallispuisto on ensisijaisesti luonnonsuojelualue, jossa päätavoitteena on luonnonsuojelu ja jonka toimintaa säätelee luonnonsuojelulaki. Tärkeimpänä tavoitteena kansallispuistossa tulee olla alueen luonnonarvojen säilyminen. Alueen luonnontilaisuutta ja luonnon monimuotoisuutta on pyrittävä edistämään erilaisin toimin. Piiri toteaa, että muut käyttömuodot kansallispuistossa on sovittava suojelun vaatimiin rajoihin siten, etteivät keskeiset luonnonarvot vaarannu tai heikenny. Luonnolle koituvat häiriöt pidetään mahdollisimman vähäisinä. Ulkoilu kanavoidaan sitä parhaiten kestäville alueille. Rauhallisia erämaisia osia säilytetään poluttomina ja rakentamattomina. Toiminnot pidetään pienimuotoisina ja pehmeiden arvojen mukaisina. On pidettävä mielessä, että alueen vetovoima virkistysalueena perustuu juuri luonnonarvoihin, jolloin niiden heikentyessä myös alueen vetovoima heikkenee.	Etelä-Konneveden kansallispuiston suunnittelun lähtökohtana on ollut turvata alueen luontoarvot ja pyrkiä säilyttämään kansallispuiston alue mahdollisimman luonnontilaisena ja vetovoimaisena. Kansallispuistoon rakennetaan vain peruspalveluvarustusta, ja sitä hyödyntävä matkailupalvelutarjonta sijoittuu puiston ulkopuolelle.	Ei muutoksia suunnitelmaan
Museovirasto toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa hoito- ja käyttösuunnitelmasta, ja että kulttuuriperintö on hyvin huomioitu.		Ei muutoksia suunnitelmaan
Konneveden kunta katsoo, että hoito- ja käyttösuunnitelma on kattava ja laaja, ja että näkökohdat niin luonnonhoidon kuin virkistyskäytön suhteen on huomioitu monipuolisesti. Kansallispuisto on sikäli poikkeuksellinen, että sen käytettävyydessä ovat suuressa roolissa paikalliset yrittäjät. Portit kansallispuistoon ovat paikallisten yrittäjien hallinnassa ja paikallisen opastuskeskuksen puuttuessa näiden yrittäjien sitouttaminen kansallispuiston tavoitteisiin ja käytettävyyteen on tärkeää.	Metsähallitus pyrkii hoitamaan ja kehittämään kansallispuistoa tiiviissä yhteistyössä ympäristön kanssa. Yhteistyön merkitys alueen eri toimijoiden kesken on tuotu esille useissa eri kohdissa suunnitelmassa.	Ei muutoksia suunnitelmaan

<p>Sisä-Savon luonnonystävät ry toteaa lausuntonsa lähtökohtana olevan, että Etelä-Konneveden kansallispuisto on ensisijaisesti luonnonsuojelualue, jossa pää tavoitteena on luonnonsuojelu ja jonka toimintaa säätelee luonnonsuojelulaki. Tärkeimpänä tavoitteena kansallispuistossa tulee olla alueen luonnonsuojelun säilyminen. Alueen luonnontilaisuutta ja luonnon monimuotoisuutta on pyrittävä edistämään erilaisin toimin.</p> <p>Muut käyttömuodot kansallispuistossa on sovitettava suojelun vaatimiin rajoihin siten, etteivät keskeiset luonnonsuojelun vaarannu tai heikenny. Luonnolle koituvat häiriöt pidetään mahdollisimman vähäisinä. Ulkoilu kanavoidaan sitä parhaiten kestäville alueille. Rauhallisia erämaisia osia säilytetään poluttomina ja rakentamattomina. Toiminnot pidetään pienimuotoisina ja pehmeiden arvojen mukaisina. On pidettävä mielessä, että alueen vetovoima virkistysalueena perustuu juuri luonnonsuojeluun, jolloin niiden heikentyessä myös alueen vetovoima heikenee. Tarvittaessa virkistyskäyttöä pyritään ohjaamaan maanomistajien myötävaikutuksella myös kansallispuiston ja yksityismaiden suojelualueiden ulkopuolelle.</p> <p>Kansallispuiston matkailullisesti keskeisin Enonniemen alue on perinteisesti ollut melko vähäisessä matkailukäytössä. Nyt alueelle ollaan ohjaamassa maitse ja vesitse tuhansia uusia retkeilijöitä, mikä asettaa hks:lle erittäin suuria haasteita, jotta alueen luonnonsuojelun heikentymiseltä säästytäisiin. Vesiretkelyn lisääntyminen muualla puistossa luo erityisesti linnustonsuojelullisia uhkakuvia.</p> <p>Kansallispuiston alueelle kohdistuvaa virkistyskäyttöä voitaisiin hillitä ohjaamalla osa toiminnoista puiston lähialueille, erityisesti kansallispuistoon rajautuvalle, kunnan omistamalle Saukkolamminkankaiden alueelle.</p> <p>Sisä-Savon luonnonystävät ry toteaa, että hks:ssä esitetään lukuisia kannatettavia alkuperäisluonnon säilymiseen ja luonnonsuojelun lisäämiseen tähtäviä toimia. Varsinkin metsä- ja suoluonnon ennallistamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Palveluvarustuksen lisäämisellä on pyritty toisaalta palvelemaan kävijöiden tarpeita ja myös ohjaamaan käyttöä pois luonnonsuojelullisesti aroilta alueilta.</p> <p>Luonnonystävät ry pitää myönteisistä tavoitteista huolimatta hks:n linjauksia käytännön tasolla virkistyskäyttöpainotteisina, mikä ilmenee mm. suhtautumisessa leiriytymiseen, kalliokiipeilyyn ja osin myös polkureittien linjauksiin. Rantautumispaikkojen ja polkureittien suunnittelun pohjaksi sekä mahdollisten rajoitusosien tarpeen selvittämiseksi olisi pitänyt tehdä mm. yksityiskohtaisempia linnustonselvityksiä. Palveluvarustuksen rakentamista ja ylläpitoa pidetään suunnitelmassa kiireellisenä hankkeena, erilaisten lajistoinventointien kiireellisyysastetta sen sijaan pienenä, vaikka erityisesti niille olisi välitöntä tarvetta.</p>	<p>Etelä-Konneveden kansallispuiston suunnittelun lähtökohtana on ollut turvata alueen luontoarvot ja pyrkiä säilyttämään kansallispuiston alue mahdollisimman luonnontilaisena ja vetovoimaisena. Kansallispuistoon rakennetaan vain peruspalveluvarustusta, ja sitä hyödyntävä matkailupalvelutarjonta sijoittuu puiston ulkopuolelle.</p> <p>Kansallispuistolla ei ole suoransaisia vaikutuksia ympäröivään maankäyttöön, mutta sen suunnittelussa otetaan huomioon ympäristön kehittämishankkeet. Suunnitelmaa on tehty tiiviissä yhteistyössä alueen kuntien vetämän Master Plan -suunnitteluhankkeen kanssa. Ko. hankkeessa pyritään kehittämään Etelä-Konneveden matkailualueen kansallispuiston ulkopuolista infrastruktuuria ja matkailun edellytyksiä. Rautalammin kunta on ilmoittanut Saukkolamminkankaiden osalta halukkuutensa hyödyntää alueen kallio- ja sora-alueita osayleiskaavan mukaisesti.</p> <p>Kansallispuisto perustetaan paitsi luonnonsuojelualueeksi myös yleiseksi nähtävyydeksi. Kokemusten perusteella voidaan osoittaa, että kansallispuisto houkuttelee kävijöitä ja tulee lisäämään alueen kävijämääriä. Lisääntyvää kävijäpainetta kanavoidaan kansallispuiston toimintojen vyöhykeistämällä, palveluvarustuksen sijoittelulla ja kävijöiden ohjauksella siten, että alueen suojeluarvot eivät vaarannu. Käytön vaikutuksia seurataan eri tavoin ja, mikäli tarvetta ilmenee, käyttöä voidaan rajoittaa järjestäytyneillä annettavilla liikkumisrajoitusosilla.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa ja sen linnustovaikutuksia arvioitaessa hyödynnetyt lähteet on esitetty lähdeluettelossa. Luettelo on kuitenkin hieman puutteellinen. Suunnitelmasa on käytetty mm. seuraavia lähteitä: Toivanen, Tero 2012: Rautalammin kunnan Etelä-Konneveden valtionmaiden linnusto, Rajasärkkä, Ari & Kuokkanen, Panu: Etelä-Konneveden kansallispuiston linnuston linjalaskennat 2012, 2013 ja 2014, Metsähallitus, julkaisematon aineisto. Linjalaskennat jatkuvat myös 2015. Kalasääskän pesimätietoja on tarkastettu yhdessä Keski-Suomen ELY-keskuksen ja rengastajien kanssa. Tämän lisäksi lintuharrastajat tallentavat tietoja BirdLifen Tiira-lintutietopalveluun. Toimenpiteiden suunnittelussa on ollut tiiviisti mukana Metsähallituksen lintuasiantuntijoita.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p> <p>Täydennetään lähdeluetteloon tietoja suunnitelmassa hyödynnetyistä selvityksistä ja linnuston linjalaskennoista.</p> <p>Tarkennetaan seurannan toteuttamista suunnitelmassa. Muutetaan siltä osin kiireellisyysaste "jatkuvaan".</p>
--	--	--

<p>Sisä-Savon luonnonystävät ry huomauttaa myös, että hks:ssä mainitaan paikkoja, joita kansallispuistoon kuulumattomina ei liene tarpeen tuoda tässä yhteydessä esille, esimerkkinä Iso Niinivuori (s. 16) ja Mustikkavuori (s. 49).</p>		<p>Täsmennetään tekstiä tältä osin.</p>
<p>Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa, että hks:n formaatti mahdollistaa valtavan asiamäärän kokoamisen, mutta tekee samalla tekstistä raskasta luettavaa. Varsinkin suuren yleisön kannalta korostuu tiivistelmän merkitys. Tiivistelmää voisi kehittää lisäämällä siihen kartan alueesta, johon merkittävimmät kohteet ja toimenpiteet on merkitty.</p> <p>Kansallispuiston perustaminen loppukesällä 2014 on lisännyt selvästi kiinnostusta aluetta kohtaan, mikä on näkynyt mm. alueen kävijämäärissä. Perustamistavoitteidensa mukaisesti kansallispuisto on perustettu Konneveden ranta- ja saaristoluonnon eliöstön, kallioperän ja vesistömaiseman suojelemiseksi ja hoitamiseksi sekä yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä ja ympäristötutkimusta varten. ELY-keskus pitää alueen virkistys- ja retkeilykäytön edellytyksenä hyvin suunniteltua palveluvarustusta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tällöin korostuu käytön seuranta ja suunnitelmien sopeuttaminen muuttuviin tilanteisiin ja seurannan tuloksiin. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tärkeitä seurannan kannalta ovat linnustoon ja kallioalueisiin liittyvät inventoinnit sekä luonto- ja virkistyskohteiden kuluneisuuden seuranta.</p> <p>ELY-keskus toteaa, että tärkeä osa kansallispuiston ulkopuolista aluetta ovat Etelä-Konnevesi-järven yksityisessä omistuksessa olevat suojelualueet. Keskeinen osa alueen käytön ohjausta olisi saattaa sekä kansallispuiston että yksityisten suojelualueiden maastomerkinä ajan tasalle. Myös alueesta tuotettavassa opastusmateriaalissa tulee tuoda esiin kattavasti myös kansallispuiston ulkopuoliset luonto- ja virkistyskäyttöä palvelevat kohteet ja rakenteet.</p> <p>ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunnitelman mukaiset toimenpiteet luovat kestävän pohjan alueen hoidon ja käytön järjestämiselle. Vaikka suunnitelman vaikutuksista Natura-kohteiden valinnan perusteena oleville luontoarvoille ei voida tässä vaiheessa antaa kuin karkea arvio, jäänevät haitalliset vaikutukset ELY-keskuksen mukaan alueen laajuuden vuoksi joka tapauksessa todennäköisesti paikallisiksi eivätkä näin ollen muodostu merkittäviksi. Alueen käytön ohjaukseen liittyvien suositusten ja rajoitusten osalta korostuu sähköisen opastusmateriaalin (mm. e-kansallispuisto-järjestelmä) merkitys.</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu lomakemuotoisena, jotta se olisi yhteensopiva uusien ympäristöhallinnon tietojärjestelmien ja tietokantojen kanssa. Näitä uusia järjestelmiä otetaan parhaillaan käyttöön. Karttojen lisääminen tiivistelmäosiin paitsuttaisi sitä ja lisäisi hoito- ja käyttösuunnitelmaraportin ennestäänkin mittavaa kokoa. Kartat löytyvät asianomaisista kappaleista itse raportissa.</p> <p>Suunnitelman vaikutuksia seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimiin käytön rajoittamiseksi tai ohjaamiseksi.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelman Hallinto-osiossa (kpl 18) tuodaan esille kiinteistönmuodostus ja rajojen merkintä. Kiinteistönmuodostus käynnistyy jo kuluvana vuonna (2015). Yksityisten suojelualueiden maastomerkinästä vastaa ELY-keskus. Opastusmateriaalia tuotetaan koko Etelä-Konneveden matkailualueelta yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyön merkitystä on korostettu suunnitelmassa useissa eri asiakohdissa.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p> <p>Tarkennetaan seurannan toteuttamista suunnitelmassa. Muutetaan siltä osin kiireellisyysaste "jatkuvaaksi".</p> <p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri toteaa, että piirin toimialue kattaa selvitysalueen Keski-Suomen maakunnan puoleisen osan, mutta lausuntonsa koskee koko aluetta. HKS perustuu Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hks:aan, jonka luonnoksesta piiri on antanut lausuntonsa 31.8.2013.</p>		<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>

<p>Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan on koottu hyvin ja monipuolisesti tietoa alueen suunnittelualueen nykytilasta, luonto- ja maisema-arvoista, kulttuurihistoriasta sekä virkistyskäytöstä. Suunnitelmassa on myös esitetty tavoitteet ja toimenpiteet alueen hoidolle ja käytölle sekä arvioitu suunnitelman ympäristövaikutuksia.</p> <p>ELY-keskus toteaa, että suunnitelma on rakenteeltaan melko raskas. Asiat ovat suunnitelmassa hajallaan eikä oleellisia asioita ole kovin helppo löytää. Suunnitelman rakennetta olisi hyvä yksinkertaistaa. Suunnitelmasta ei kaikkien osaluoiden osalta käy selvästi ilmi mitä luontokartoituksia suunnitelmaa varten on tehty. Erityisten tärkeää olisi arvioida sitä, miltä osin selvitykset ovat mahdollisesti puutteelliset ja mitä selvityksiä ja minkälaisella aikataululla selvityksiä on tarkoitus täydentää hoidon ja käytön suunnittelun pohjaksi. Lähtökohtaisesti selvitysten tulisi olla riittävät ennen kuin alueen hoidosta ja käytöstä päätetään. Onko esimerkiksi alueen linnustoa selvitetty riittävästi, jotta voidaan arvioida lisääntyvän virkistyskäytön vaikutuksia alueen linnustoon. Suunnitelmasta ei käy ilmi missä harvinaisten ja uhanalaisten lajien esiintymät ovat. Jonkinlainen karttaesitys asiasta olisi tarpeen, jotta suunnitelman vaikutuksia lajistoon voidaan arvioida.</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu lomakemuotoisena, jotta se olisi yhteensopiva uusien ympäristöhallinnon tietojärjestelmien ja tietokantojen kanssa. Näitä uusia järjestelmiä otetaan parhaillaan käyttöön.</p> <p>Suunnitelmaa laadittaessa hyödynnetyt selvitykset esitetään lähdeluettelossa.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa ja sen linnustovaikutuksia arvioidaessa hyödynnetyt lähteet on esitetty lähdeluettelossa. Luettelo on kuitenkin hieman puutteellinen. Suunnitelmassa on käytetty mm. seuraavia lähteitä: Toivanen, Tero 2012: Rautalammin kunnan Etelä-Konneveden valtionmaiden linnusto, Rajasärkkä, Ari & Kuokkanen, Panu: Etelä-Konneveden kansallispuiston linnuston linjalaskennat 2012, 2013 ja 2014, Metsähallitus, julkaisematon aineisto. Linjalaskennat jatkuvat myös 2015. Kalasääsken pesimätietoja on tarkastettu yhdessä Keski-Suomen ELY-keskuksen ja rengastajien kanssa. Tämän lisäksi lintuharrastajat tallentavat tietoja BirdLifen Tiira-lintutietopalveluun. Toimenpiteiden suunnittelussa on ollut tiiviisti mukana Metsähallituksen lintuasiantuntijoita.</p> <p>Suunnitelman vaikutuksia seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimiin käytön rajoittamiseksi tai ohjaamiseksi.</p> <p>Uhanalaisten lajien esiintymätiedot ovat ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmässä. Metsähallitus ei luovuta sijaintitietoja eteenpäin. Tiedossa olevat lajesiintymät on huomioitu palveluvarustuksen sijoittelussa.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p> <p>Täydennetään lähdeluetteloon tietoja suunnitelmassa hyödynnetyistä selvityksistä ja linnuston linjalaskennoista.</p> <p>Tarkennetaan seurannan toteuttamista suunnitelmassa. Muutetaan siltä osin kiireellisyysaste ”jatkuvaksi”.</p>
<p>Keski-Suomen liitto toteaa, että kansallispuiston helppo saavutettavuus ja monipuolinen palveluvarustus ovat koko Etelä-Konneveden alueen virkistys- ja matkailukäytön kehittämisen ydinkysymyksiä. Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttaminen edistää Keski-Suomen maakuntakaavoissa alueen maankäytölle asetettuja tavoitteita.</p>		<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>

<p>Konneveden järvipelastajat ry toteaa, että heillä ei ole yleisesti ottaen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan erityistä mainintaa. Yhdistys haluaa tuoda esille erityisenä asiana kansallispuiston turvallisuuden maa- ja vesialueilla. Kävijämäärän kasvaessa onnettomuuden riskikin kasvaa. Yhdistys pitää tärkeänä monipuolisten ja riittävien opasteiden sijoittamista alueelle. Opasteissa tulisi olla selkeät paikkamerkinnot sekä mahdollisesti myös koordinaatit. Opasteissa voisi olla myös yhdistyksen päivystävä puhelinnumero, josta saa apua kiireettömissä tehtävissä.</p> <p>Yhdistys haluaa tuoda esille myös Trafille käsittelyyn lähetetyn esityksen Konnevesi-järven luotaamisesta, lisäreittien merkitsemisestä ja nopeusrajoituksesta. Tällä on yhdistyksen mukaan huomattava merkitys myös kansallispuiston turvallisuuteen.</p>	<p>Kansallispuiston opasteissa huomioidaan turvallisuusasiat. Koordinaattimerkinnot sijoitetaan rantautumispaikoille.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Siikakoski-Puteron osakaskunta toteaa, että kansallispuistossa liikkumista ohjeistettaessa kohtaan ”kiellettyä” tulisi lisätä ”Muu kalastus kuin onkiminen ja piikkiminen on kiellettyä ilman vesialueen omistajan asianmukaisia lupia”.</p> <p>Osakaskunta katsoo, että kansallispuiston hks tulee laatia siten, että se ei kosketa vesielementtiä nyt eikä tulevaisuudessakaan, koska tällöin vaarannettaisiin yksityistä elinkeinonharjoittamista (ammattimainen ja puoliammattimainen kalastus).</p>	<p>Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon eikä niille osoiteta suunnitelmassa toimenpiteitä tai rajoituksia. Suunnitelmassa ei oteta kantaa opasteiden teksteihin, ne laaditaan myöhemmässä vaiheessa.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei oteta kantaa vesialueiden käyttöön, koska ne eivät kuulu kansallispuistoon. Siinä ei myöskään siten aseteta rajoituksia vesialueiden käytölle.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Suomen Latu pahoittelee, ettei ole työtilanteen vuoksi pystynyt perehtymään yksityiskohtaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmaan mutta pitää yleisellä tasolla Metsähallituksen suunnitelmia alueen retkeilypalvelujen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi hyvinä. Alueen vesistöt ja mm. karsikko ovat merkittäviä virkistyskäytön vetovoimatekijöitä ja alueen kävijämäärät tulevat varmasti kansallispuistostatuksen myötä lisääntymään.</p> <p>Suomen Ladun mielestä on tärkeää, että Metsähallitus pystyy ohjaamaan lisääntyvän kävijämäärän kestävästi vetovoimaisille ja kiinnostaville luontokohteille ja että päiväretkeilyä tukeva infra on riittävää. Omatoimisesti retkeilevien näkökulmasta on tärkeää, että leiriytymistä tai muuta jokamiehenoikeuksiin perustuvaa, haittaa aiheuttamatonta toimintaa syrjävyöhykkeellä ei tarpeettomasti rajoiteta.</p>	<p>Suunnitelmassa on esitetty rajoitusosiksi neljä pientä saarta ja luotoa kalasääsken pesinnän turvaamiseksi. Muutoin suojele-arvoja turvataan käytön ohjaamisella ja rakenteiden sijoittelulla.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>

NYKYTILAN KUVAUS (Lomakkeet 1–10)		
<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri esittää, että lomakkeen Perustamistarkoitus yhteenvetokohtaan tulisi lisätä lause: ”ensisijaisena tavoitteena on alueen luonnonarvojen ja ekologisten toimintojen turvaaminen sekä luonnon- ja kulttuurimaisemien säilyttäminen yhtenäisinä ja maisemaltaan häiriöttöminä”. Asia on painokkaasti ilmaistu yleisperusteluna hallituksen lakiesityksessä kansallispuistosta ja sen vuoksi asian tulisi olla painokkaasti myös hks:n ohjaava perustelu.</p>	<p>Suunnitelmaan on kirjattu perustamissäädöksen teksti, jossa asia tulee pääpiirteissään esille. Tavoitteita täsmennetään suunnitelman myöhemmässä vaiheessa arvojen ja tavoitteiden osiossa.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan</p>
KESKEISET ARVOT JA UHAT (Lomake 11)		
<p>Sisä-Savon luonnonystävät ry toteaa, että uhkatarkastelussa lehtojen osalta puuttuu lisääntyneen virkistyskäytön aiheuttama uhka. Kallioiden ohella lehdot ovat yksi kulutukselle arimmista ympäristöistä. Lehdot ovat Etelä-Konneveden rantamilla erityisen tavallisia kallioiden tyvellä, ja paikoin niitä esiintyy myös lähellä rantaa. Uhkaa lisää se, ettei leiriytymistä tai kalliokiipeilyä ole juuri millään tavoin rajoitettu.</p>	<p>Metsähallitus ei pidä virkistyskäyttöä keskeisenä uhkana kansallispuiston boreaalisille luonnonmetsille ja lehdolle. Suunnitelmassa on katsottu, että käytön ohjauksella ja palveluvarustuksen sijoittelulla pystytään virkistyskäyttöä kanavavoimaan siten, että se ei muodosta niille merkittävää uhkaa. Kansallispuiston arvojen osalta lisääntyvä virkistyskäyttö on suunnitelmassa nostettu uhkana esille linnuston ja kallioiden osalta.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
TAVOITTEEN ASETTELU (Lomakkeet 12–13)		
<p>Keski-Suomen ELY-keskus esittää, että alueen kehittämismahdollisuutena tulisi osoittaa myös mahdollisuus liikkua järvaltaalla meloen itä-länsisuunnassa. Tätä varten tulisi osoittaa luonnon kannalta haitattomat ja hyvin varustellut rantautumismahdollisuudet soveltuviin kohteisiin.</p>	<p>Parhaat edellytykset melonnan kehittämiseksi on suunnitelmassa nähty olevan Konnevesi-järven kaakkoisosissa suojaisten ja erämaisen Kodanovisen saariston alueella. Tämä ei sulje pois melonnan kehittämistä koko Etelä-Konnevedellä, mukaan lukien suurempien selkien alueet puiston länsiosissa sekä koskimelontakohteet. Suunnitelmassa esitetyt rantautumismahdollisuudet Lapinsalossa ja Pyysalossa palvelevat myös melontakäyttöä alueen länsiosissa, samoin kansallispuiston ulkopuoliset palvelukohteet, mm. Haukisaari.</p>	<p>Laajennetaan melontaa käsittelevää kehittämismahdollisuutta tuomalla esiin myös selkävedet ja koskimelontakohteet.</p>
<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri toteaa, että monien tavoitteiden toteuttamisessa käytetty vyöhykejako on suunniteltu hyvin.</p>		<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Keski-Suomen liitto toteaa, että suunnitelmassa esitetty vyöhykejako ja toteutuksen toimenpiteet mahdollistavat puistoalueen luonnonsuojelun ja matkailun yhteensovittamisen ja kestäväen kehittämisen. Alueen matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen kannalta ei ole niinkään tärkeää vyöhykkeiden koko vaan helposti saavutettavien ja toiminnallisesti vetovoimaisten ydinkohteiden rakentaminen. Liitto uskoo, että suunnitelmassa esitettyjen matkailu- ja virkistyskäyttökohdeiden korkeatasoinen toteutus houkuttelee alueelle runsaasti kävijöitä ja tukee aluetaloudellisesti myönteistä kehitystä.</p>		<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>

<p>Sisä-Savon luonnonystävät ry toteaa, että syrjävyöhykkeen yleismääräyksissä todetaan mm. että ”syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta”. Lisäksi ”Enonniemen pohjoisosa pyritään pitämään mahdollisimman erämaisena”. Tästä huolimatta alueelle ohjataan Enonniemen kiertävä retkeilyreitti ja reitin varteen niemen pohjoisrannalle suunnitellaan varustettavaksi tauko-/nuotiopaikka. Syrjävyöhykkeeksi osoitettua aluetta ei tästä huolimatta pidä pienentää. Päinvastoin sitä voisi laajentaa mm. Kalajanjärven Kiertolahden sekä Etelä-Konneveden Louhulahden alueella. La-pinsalossa retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeksi riittäisi saaren pohjoisosa.</p>	<p>Vyöhykejako osoittaa kansallispuiston kehittämisen painopisteet ja alueiden pääasialliset käyttömuodot. Suurin käyttöpaine ja palveluvarustus Enonniemessä on alueen eteläosassa, joka on suunnitelmassa esitetty retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeenä. Syrjävyöhykkeen läpi voi kulkea yksittäinen reitti. Kyseinen reitti on pitempi, kiertävä reitti, jonka käyttöaste ei oletettavasti tule olemaan niin suuri kuin eteläosan lyhyemmillä ympyräreiteillä. Reitti on myös tarkoitus toteuttaa hieman kevyemmin ns. eräreititiasoisena eikä niin rakennettuna kuin alueen muut reitit.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Rautalammin kunta toteaa, että kunnan koko palvelu- ja matkailuyritystoiminnan kehittämisen näkökulmasta Konnevesi-järvi ja kansallispuisto muodostavat yhdessä osakokonaisuuden, joka muodostaa osan Rautalammin kunnan turismin ja matkailun kansallisista ja kansainvälisistä kehittämismahdollisuuksista (esim. tapahtumat, reitit, koskikalastuskohteet ja ratsastusmahdollisuudet). Melonta- ja pienveneilykohde edellyttävät sitä, että maa- ja vesialueiden omistajat suhtautuvat myönteisesti hks:n esitettyihin tavoitteisiin.</p> <p>Kunta huomauttaa, että kansallispuistoalueesta hks:ssa peräti 80 % on esitetty syrjävyöhykkeeksi. Koska esim. Enonniemen alue on vaikeakulkuista vuorimaisema-alueita, pyrkivät matkailijat pääsääntöisesti pysymään viitoitetuilla reiteillä. Todennäköistä on, että reiteiltä poikkeavien luontoretkeilijöiden osuus kävijöistä tulee olemaan varsin pieni, tämän vuoksi olisikin ollut perusteltua pienentää esitettyä syrjävyöhykkeen pinta-alaa ja sallia esim. matkailuyritystoiminnassa vapaampi liikkuminen ja kansallispuistoalueen jo olemassa olevien reittien ja yksityisteiden tehokkaampi hyödyntäminen matkailijoille ja turisteille (pilotoinnille salliva ja mahdollistava lähtökohta).</p>	<p>Metsähallitus pyrkii hoitamaan ja kehittämään kansallispuistoa tiiviissä yhteistyössä ympäristön kanssa. Yhteistyön merkitys alueen eri toimijoiden kesken on tuotu esille useissa eri kohdissa suunnitelmassa.</p> <p>Kansallispuistossa liikkumista rajoitetaan vain neljällä kalasääsken pesimäluodolla, joiden yhteispinta-ala on n. 0,5 ha. Syrjävyöhykkeellä ei rajoiteta jokamiehenoikeuksien nojalla tapahtuvaa liikkumista tai matkailun yritystoimintaa. Rakennetut, ryhmien käyttöön soveltuvat kohteet sijaitsevat retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeellä. Yksityisteillä liikkumista ei suunnitelmassa rajoiteta.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>

TOTEUTUS (Lomakkeet 14–20)		
Luonnonsuojelu		
Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri toteaa, että luonnonsuojelun ja kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet ovat perusteltuja.		Ei muutoksia suunnitelmaan.
Sisä-Savon luonnonystävät ry esittää, että kansallispuiston alueelta on tehtävä ensi tilassa perusteellinen, tiettyjä lajeja koskeva linnustaselvitys. Selvityksestä on apua mm. uusien rantautumispaikkojen ja polkuverkoston suunnittelussa sekä arvioitaessa tarvetta erityisesti eräiden selkävesien pikkusaarten mahdollisiin pesimäaikaisiin mairinnousukieltoihin.	Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa ja sen linnustovaikutuksia arvioitaessa hyödynnetyt lähteet on esitetty lähdeluettelossa. Luettelo on kuitenkin hieman puutteellinen. Suunnitelmasa on käytetty seuraavia mm. lähteitä: Toivanen, Tero 2012: Rautalammin kunnan Etelä-Konneveden valtionmaiden linnusto, Rajasärkkä, Ari & Kuokkanen, Panu: Etelä-Konneveden kansallispuiston linnuston linjalaskennat 2012, 2013 ja 2014, Metsähallitus, julkaisematon aineisto. Linjalaskennat jatkuvat myös 2015. Kalasääsken pesimätietoja on tarkastettu yhdessä Keski-Suomen ELY-keskuksen ja rengastajien kanssa. Tämän lisäksi lintuharrastajat tallentavat tietoja BirdLifen Tiira-lintutietopalveluun. Toimenpiteiden suunnittelussa on ollut tiiviisti mukana Metsähallituksen lintuasiantuntijoita.	Täydennetään lähdeluetteloon tietoja suunnitelmassa hyödynneistä selvityksistä ja linnuston linjalaskennoista.
Yhdistys toteaa, että monissa kansallispuistoissa on rajoitusosia mm. kasvillisuuden ja kasviston suojelemiseksi sekä lintujen pesimärauhan turvaamiseksi. Etelä-Konneveden luonto on hyvin herkkää, ja eräiden uusien rajoitusosien (ainakin Kalajanvuoren jyrkäne ja Vuori-Kalajan vanha metsä sekä eräät selkävesien pikkusaaret) tarve on ilmeinen. Uusien rajoitusosien tarve on selvitetävä.	Jokamiehenoikeuksilla tapahtuvan liikkumisen rajoittaminen kansallispuistossa edellyttää luonnonsuojelulain mukaan selkeät, lajistonsuojellulliset perusteet. Suunnitelmassa on esitetty rajoitusosiksi alueet, joissa rajoittamisen tarve ja perusteet on katsottu olevan olemassa. Muutoin suojeluarvoja turvataan käytön ohjaamisella ja rakenteiden sijoittelulla. Kohteita seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin esim. käytön rajoittamiseksi järjestyssäännön avulla.	Ei muutoksia suunnitelmaan.
Kulttuuriperinnön suojelu		
Museovirasto toteaa, että kulttuuriperintö on hyvin huomioitu suunnitelmassa.		Ei muutoksia suunnitelmaan.
Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu		
Konneveden kunta toteaa, että ehdotetut toimenpiteet virkistyskäytön osalta ovat kattavat. Uudet reitit, laavut ja rantautumispaikat lisäävät alueen käytettävyyttä ja houkuttelevuutta kansallisesti ja kansainvälisestikin. Suunnitelmasta ei kuitenkaan käy ilmi, milloin rakenteita alueelle tulee. Suunnitelman toteutuksen seurannassa tavoitevuodeksi on asetettu 2018. Toimenpiteille tulisi olla selkeä aikataulu, jolla voidaan informoida kävijöitä ja pitää yllä alueen houkuttelevuutta. Kansallispuiston tulevista rakenteista voisi julkistaa myös yleisöversion, jotta retkeilijät saadaan palaamaan Etelä-Konneveden kansallispuistoon yhä uudelleen tutustumaan uusiin reitteihin ja nähtävyyksiin.	Suunnitelmassa esitetään kansallispuiston rakenteiden tavoitella. Rakentamisen toteuttaminen ja aikataulutus riippuu osaltaan resursseista ja mm. hankerahoituksesta. Aikataulu täsmentyy vuosisuunnittelun tasolla, eikä sitä voi sitovasti tässä suunnitelmassa määritellä. Uusista rakenteista tullaan informoimaan kansallispuiston viestintäkanavia, mm. luontoon.fi-sivustoa ja facebook-sivuja hyödyntäen.	Ei muutoksia suunnitelmaan.

<p>Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa, että kalliokiipeilyä ei ole suunnitelman mukaan tarkoitus rajoittaa. Kalliokiipeilyn osalta tulee varmistaa, että kiipeily ei vaaranna kallioluontotyyppien edustavuutta ja kalliolajiston säilymistä. Telttailua varten olisi hyvä osoittaa siihen erityisen hyvin soveltuvia alueita. Tämä helpotaisi retkeilijöitä mutta varmistaisi myös sen, että kulutukseltaan arimmat paikat eivät kulu liikaa.</p>	<p>Suunnitelmassa on esitetty kiellettäväksi kallioiden harjaaminen kasvillisuuden poistamiseksi sekä pysyvien pulttien, hakojen tms. kiinnittäminen. Käytön vaikutuksia seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin esim. käytön rajoittamiseksi järjestyssäännön avulla. Suunnitelmassa on todettu, että leiriytymistä ohjataan opastuksella nuotiopaikkojen yhteyteen ym. tarkoituksenmukaisiin kohteisiin.</p>	<p>Tarkennetaan seurannan toteuttamista suunnitelmassa.</p>
<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri toteaa, että virkistyskäytön ohjaaminen ja palvelurakennesuunnitelma on todennäköisiin resursseihin verrattuna laaja mutta perusteltu ja hyvin suunniteltu. Jokamiehenoikeuksiin perustuvaa kalliokiipeilyä ei tule sallia, jotta turvataan arvokkaat kallioalueet. Vapaa kalliokiipeily vaarantaa kansallispuiston tarkoitusta. Järjestyssäännössä kalliokiipeilyyn tulee osoittaa erikseen alueet kansallispuistosta. Näiden alueiden luonnonarvojen ja ekologisten toimintojen turvaamista sekä luonnon- ja kulttuurimaisemien säilyttämistä yhtenäisinä ja maisemaltaan häiriöttöminä tulee seurata. Tarvittaessa tulee muuttaa näille alueille osoitettua käyttötarkoitusta kalliokiipeilyyn.</p> <p>Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piirin mielestä vapaata leiriytymistä ei tule sallia kansallispuistossa. Vapaa leirintä vaarantaa kansallispuiston tarkoitusta. Alueet leirintään tulee osoittaa järjestyssäännössä. Tällaisiin säännöksiin muiden kansallispuistojen kävijät ovat jo tottuneet. Leirintään osoitettujen alueiden luonnonarvojen ja ekologisten toimintojen turvaamista sekä luonnon- ja kulttuurimaisemien säilyttämistä yhtenäisinä ja maisemaltaan häiriöttöminä tulee seurata.</p>	<p>Jokamiehenoikeuksilla tapahtuvan liikkumisen rajoittaminen kansallispuistossa edellyttää luonnonsuojelulain mukaan selkeät, lajistonsuojelliset perusteet. Suunnitelmassa on esitetty rajotusosiksi alueet, joissa rajoittamisen tarve ja perusteet on katsottu olevan olemassa. Muutoin suojeluarvoja turvataan käytön ohjaamisella ja rakenteiden sijoittelulla. Kohteita seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin esim. käytön rajoittamiseksi järjestyssäännön avulla.</p> <p>Suunnitelmassa on esitetty kiellettäväksi kallioiden harjaaminen kasvillisuuden poistamiseksi sekä pysyvien pulttien, hakojen tms. kiinnittäminen.</p> <p>Suunnitelmassa on todettu, että leiriytymistä ohjataan opastuksella nuotiopaikkojen yhteyteen ym. tarkoituksenmukaisiin kohteisiin.</p>	<p>Tarkennetaan seurannan toteuttamista suunnitelmassa.</p>

<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Savon piiri toteaa, että Kalajanvuorelle kohdistuu tiettävästi huomattavia kiipeilypaineita. Kalliokiipeilyn sopivuutta arvioitaessa on huomattava Kalajanvuoren erityisluonne: jyrkänne on yksi kansallispuiston keskeisimmistä näkymistä. Kalliokiipeilystä mahdollisesti aiheutuvat haitat muistuttavat ei-toivotun leiriytymisen aiheuttamia: ennen kaikkea kasvillisuuden kulumista, luontotyyppille tyypillisen kasvilajiston sekä kasviharvinaisuuksien esiintymien kärsimistä sekä arkojen lintulajien pesimisen häiriintymistä.</p> <p>Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Savon piiri esittää, että rengasreitti Kalajanvuorella voisi säilyä, koska joka tapauksessa osa ihmisistä sen kulkee vaikka ilman virallista reittiä. Rengasreitit ovat houkuttelevampia kuin muut reitit. Piiri ehdottaa, että Kalajanvuoren nykyinen laavu taukopaikkoineen säilytetään, sillä huolto sinne on helppoa aiheuttamatta lisää maaston kulumista.</p> <p>Piiri toteaa myös, että vapaata leiriytymistä kansallispuiston alueella ei tule sallia, vaan se tulee ohjata järjestettyihin paikkoihin siten, että vierailijoille osoitetaan riittävästi eritasoisia houkuttelevia rantautumiskohteita, seinäkiipeilypaikkoja ja rengasreittejä. Nämä tulee olla selkeästi opastettuja. Opastuksissa ja esitteissä tulee painottaa syitä, miksi minne tahansa ei saa rantautua ja miksi missä tahansa ei saa kiipeillä ja osoittaa selvät vaihtoehdot.</p>	<p>Jokamiehenoikeuksilla tapahtuvan liikkumisen rajoittaminen kansallispuistossa edellyttää luonnonsuojelulain mukaan selkeät, lajistonsuojelulliset perusteet. Suunnitelmassa on esitetty rajoitusosiksi alueet, joissa rajoittamisen tarve ja perusteet on katsottu olevan olemassa. Muutoin suojeluarvoja turvataan käytön ohjaamisella ja rakenteiden sijoittelulla. Kohteita seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin esim. käytön rajoittamiseksi järjestyssäännön avulla.</p> <p>Suunnitelmassa on esitetty kiellettäväksi kallioiden harjaaminen kasvillisuuden poistamiseksi sekä pysyvien pulttien, hakojen tms. kiinnittäminen.</p> <p>Kalajanvuoren rengasreitti on suunnitelmassa esitetty säilytettäväksi, sen turvallisuutta ja käytettävyyttä parannetaan uusilla linjauksilla ja rakenteilla. Vuori-Kalajan taukopaikan rakenteita uudistetaan palvelemaan paremmin myös ryhmiä.</p> <p>Suunnitelmassa on todettu, että leiriytymistä ohjataan opastuksella nuotiopaikkojen yhteyteen ym. tarkoituksenmukaisiin kohteisiin. Enonniemen alueelle varustetaan useita rengasreittejä.</p>	<p>Tarkennetaan seurannan toteuttamista suunnitelmassa.</p>
<p>Siikakoski-Puteron osakaskunta toteaa, että hks:ssä tulee varautua riittävän hyvien opasteiden rakentamiseen, jotta kansallispuistoon ja järvaltaalle suunnautuva liikenne ohjautuu sitä varten varatuille paikoille. Liikennöinti ei saa rajoittaa kalastusta tai yksityisten rannanomistajien ranta-alueiden käyttöä. Vesialueella liikkumista ei tule rajoittaa hks:n erilaisilla määräyksillä. Vesialueen omistajalta tulee olla lupa tai suostumus vesialueella järjestettäviin tapahtumiin. Tapahtumien ohjailua vesialueilla ei tule sisällyttää hks:aan. Jäällä tapahtuvaa pienimuotoista harrastustoimintaa, johon osakaskunta voi antaa luvan, ei tule rajoittaa hks:n määräyksillä.</p>	<p>Hoido- ja käyttösuunnitelmassa on todettu, että vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon, eikä siinä ole esitetty toimenpiteitä tai rajoituksia vesialueille.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>

<p>Rautalammin kunta toteaa, että kävijämäärätavoite vuoteen 2029 mennessä 25 000 kävijää kansallispuistoon on varovainen ja poikkeaa siitä tavoitteesta, mitä kunnat ovat esittäneet (30 000–35 000 kävijää) vuoteen 2025 mennessä. Kävijämäärätavoite kuitenkin ohjaa alueen infrastruktuurin rakentamisvolyyymiä tulevina vuosina hidastaen alueen matkailullista kehitystä.</p> <p>Kunta esittää, että suunnitelmaesityksessä maanteitse kansallispuistoon opastaminen on liian hankala ja puutteellinen (kuntakeskukset ja niiden palvelut, kansallispuistoon ja niiden porteille, tiestöt ja niiden opastus). Kunnat ja yrittäjät joutuvat paikkaamaan opastusta omilla opasteilla. Rautalammin kunta tulee arvioimaan Hirvaskankaan alueen, Myhinpään, Mehtiöjärven ja Koskelon alueen lisäopastustarvetta yhdessä yrittäjien kanssa ja lisää opastusta ainakin valtatie 9:lle ja kantatie 69:lle.</p> <p>Kunta toteaa, että Vuori-Kalajan rakennettava taukopaikka tulisi ehdottomasti merkitä liikuntaesteisille esteettömäksi kohteeksi. Maasto ei ole este, koska lähelle taukopaikkaa tulee jo nyt metsäautotie, joten liikuntaesteisille taukopaikka-reitti Vuori-Kalajan lammelle voidaan rakentaa taloudellisesti edullisesti nykyiseltä metsäautotieltä.</p> <p>Kunnan mielestä Loukkuvuoren metsäautotietä ei tulisi sulkea moottoriliikenteeltä, vaan sen osalta tulisi toteuttaa kokeilu, jolla mahdollistetaan opastaen liikkuminen (patikointi, pyöräily, kalliokiipeily, polkujuoksu, koiravaljakko, ratsastus jne.) Alueen metsäautoteiden hyödyntäminen ratsastustarkoituksessa on perusteltua ja palvelisi paremmin yrittäjien ja matkailijoiden tarpeita sekä asiakasnäkökulmaa. Alueen erämaisuus ei lisäännny sillä, että Loukkuvuoren tie suljetaan. Enonniemen etelärannalle tulee rakentaa risteilyalussatama.</p> <p>Kunnan mukaan hks-suunnitelmaan liittyvä käsitys siitä, että kiipeily tulisi sallia kansallispuistoalueella jokamiehen oikeutena, antaa mahdollisuuden kysyä, eikö jokamiehen oikeutena kalliokiipeily turmele enemmän luonto- ja ympäristöarvoja kuin kansallispuiston sisällä ohjattu ja rajattu kalliokiipeilyalue, joka pitäisi ehdottomasti osoittaa Kalajanvuorelle kalliokiipeilijöitä varten.</p> <p>Kunta esittää lisäksi, että kansallispuistoalueella Enonniemessä tulisi retkeilijöitä ja matkailijoita varten merkitä makean veden lähdepaikat.</p>	<p>Suunnitelmassa esitetty kävijämäärä 25 000 ei ole kävijätavoite, vaan arvio kävijämäärä kehityksestä, jota on käytetty mitoitusperusteena alueen palveluvarustuksen rakentamisessa. Mikäli suunnitelman perustana olevat oletukset eivät toteudu tai olosuhteet merkittävästi muuttuvat, suunnitelmaa tarkistetaan.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan kansallispuistoon tulijat opastetaan kahteen pääopastuspaikkaan, lännestä Häyrylänrannan satamaan ja idästä Törmälään. Yksityiskohtaisemman tieopastussuunnitelman käsittelee ja hyväksyy Pirkanmaan ELY-keskus. Opastus pyritään toteuttamaan yhteisiin opasteisiin kohteiden yrittäjien ja Häyrylänrannan osalta myös kunnan kanssa.</p> <p>Vuori-Kalajan taukopaikan varustus on suunnitelmassa todettu uusittavaksi palvelemaan mahdollisuuksien mukaan myös liikuntaesteisiä. Maaston profiilista johtuen kohdetta ei voida nimetä virallisesti esteettömäksi kohteeksi. Se pyritään toteuttamaan vähintään avustajan kanssa toimivaksi. Tässä on tarkoitus hyödyntää juuri lausunnossa mainittua metsäautotietä.</p> <p>Loukkuvuorentien sulkeminen moottoriliikenteeltä vähentää mm. alueen meluhaittoja ja lisää sen erämaisuuutta. Se ei estä lihasvoimin tapahtuvaa liikkumista. Suunnitelmassa onkin todettu tiepohjan soveltuvuus patikoinnin lisäksi mm. pyöräilyyn ja ratsastukseen. Enonniemen etelärannalle on suunnitelmassa todettu rakennettavaksi mm. ryhmille ja risteily-yrittäjien tarpeisiin soveltuva rantautumispaikka.</p> <p>Suunnitelmassa on esitetty kiellettäväksi kallioiden harjaaminen kasvillisuuden poistamiseksi sekä pysyvien pulttien, hakojen tms. kiinnittäminen, minkä on katsottu vaarantavan enemmän alueen luontoarvojen säilymistä kuin jokamiehenoikeuksilla tapahtuva liikkuminen. Jokamiehenoikeuksilla tapahtuvan liikkumisen rajoittaminen edellyttää luonnonsuojelulain mukaan selkeät lajistonsuojelulliset perusteet. Muutoin suojeluarvoja turvataan käytön ohjaamisella ja rakenteiden sijoittelulla. Kohteita seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin esim. käytön rajoittamiseksi järjestyssäännön avulla.</p> <p>Mahdolliset makean veden pisteet käsitellään tarkemman reittisuunnittelun yhteydessä.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
--	--	------------------------------------

<p>Sisä-Savon luonnonystävät ry esittää, että leiriytyminen on luonnonsuojelluisista syistä sallittava vain tarkoitusta varten osoitetuilla paikoilla (laavut, tulente-kopaikat ja niiden välitön ympäristö). Tämä käytäntö on voimassa useimmissa kansallispuistoissa. Kävijät ovat tottuneet tällaisiin rajoituksiin ja ymmärtävät hyvin niiden perusteet.</p> <p>Yhdistys esittää myös, että kalliokiipeily on kiellettävä luonnonsuojellisten syiden perusteella ainakin Kalajan-, Kirkko- ja Ristilamminvuoren jyrkänteillä. Koko Kalajanvuoren jyrkänteestä on luotava rajoitusvyöhyke, jolla liikkuminen on kielletty läpi vuoden. Erikseen olisi selvitettävä, onko Vuori-Kalajan eteläpään vanha metsä liitettävissä rajoitusvyöhykkeeseen. Sen alueella saattaisi olla paikallaan rajoittaa liikkumista polkujen ulkopuolella sulan maan aikaan.</p> <p>Yhdistys toteaa, että hks:ssä yleistetään jossain määrin käyttäjäkunnan näkemykset esim. palveluvarustuksen lisärakentamisen tarpeesta. Joillekin kävijöille tietttömyys ja poluttomuus, rakentamattomuus ja alhainen kävijätiheys ovat erityinen arvo ja vetovoimatekijä. Osa käyttäjäkunnasta saattaa pitää yhtenä uhkana mahdollista yllirakentamista ja seudun erämaisyyden vähenemistä.</p> <p>Sisä-Savon luonnonystävät ry toteaa, että Konnekosken Kellarilahden niemeen suunnitellaan nuotiopaikkaa ja laituria. Tällä hetkellä Konnekosken ympäristö nuotiopaikkoineen, polkuineen, teineen ym. liikennejärjestelyineen on ennestäänkin hyvin sekava. Yhdistys ehdottaa koko Konnekosken aluekokonaisuuden (kansallispuisto, yksityismaat) suunnittelua kokonaisuutena esimerkiksi kaavoituksen avulla.</p>	<p>Jokamiehenoikeuksilla tapahtuvan liikkumisen rajoittaminen kansallispuistossa edellyttää luonnonsuojelulain mukaan selkeät lajistonsuojellulliset perusteet. Suunnitelmassa on esitetty rajoitusosiksi alueet, joissa rajoittamisen tarve ja perusteet on katsottu olevan olemassa. Muutoin suojeluarvoja turvataan käytön ohjaamisella ja rakenteiden sijoittelulla. Kohteita seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin esim. käytön rajoittamiseksi järjestyssäännön avulla.</p> <p>Vanhemmissa kansallispuistossa rauhoitussäädöksiä on annettu puistokohtaisilla asetuksilla, jolloin niissä on saatettu erikseen rajoittaa esim. leiriytymistä. Etelä-Konneveden osalta rauhoitussäännökset on annettu nykykäytännön mukaisesti viittaussäännöksellä luonnonsuojelulakiin.</p> <p>Vyöhykejaolla pyritään varmistamaan että kansallispuistossa on erilaisia osa-alueita, mm. rauhallisempia ja erämaisempia alueita.</p> <p>Suunnitelmassa on esitetty Konnekosken alueen toimintojen järjestely kansallispuiston osalta. Rautalammin kunta vastaa kaa-voitustoiminnasta. Kunnalla on meneillään Etelä-Konneveden rantayleiskaavan päivittäminen, siihen sisältyy osa Konnekosken alueesta.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan</p>
<p>Erätalous</p>		
<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri toteaa, että esitetyt erätalouden toimenpiteet ovat hyväksyttäviä.</p>		<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Rautalammin kunta toteaa, että yksityisillä vesialueilla tulee edelleen sallia paikallisten asukkaiden kalastus, vapaa-ajan kalastus, kalanistutukset ja ammatikalastus. Metsästys on säännelty voimassa olevassa lainsäädännössä.</p>	<p>Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon, eikä suunnitelmassa esitetä niille mitään toimenpiteitä tai rajoituksia.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Siikakoski-Puteron osakaskunta toteaa, että laskeutusaltaiden ja kosteikkojen rakentaminen tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon hks:ssä. Tarvittaessa tulee sopia maanomistajien kanssa niiden rakentamisesta, mikäli hanke-rahjoitusta olisi haettavissa kyseisentyypisiin kohteisiin.</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei suunnitella kansallispuiston ulkopuolisia toimintoja.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>

Muu luonnonvarojen ja alueiden käyttö		
-	-	-
Hallinto		
Rautalammin kunta toteaa, että kansallispuiston ulkopuolella sijaitsee Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 ja Rautalammin kunnanvaltuuston hyväksymässä Hankaveden ja Kalajanjärven ympäristön osayleiskaavassa merkittäviä ja taloudellisesti arvokkaita ja hyödynnettäviä yksityisten, yhteisöjen ja kunnan kallio- ja sora-alueita, joiden hyödyntäminen ei saa vaarantua kansallispuiston perustamien johdosta. Kallioaluevarantoja tutkitaan ja selvitetään Pohjois-Savon GTK:n hankkeessa sekä mahdollisesti kaavoitetaan.	Kansallispuistolla ei ole suoranaisia vaikutuksia ympäröivään maankäyttöön.	Ei muutoksia suunnitelmaan.
Siikakosken-Puteron osakaskunta toteaa, että pienpetojen ja haittalintujen metsästyksen kalastuskunnan alueella ja saarissa tulee sallia ilman erillistä lupamenettelyä edelleenkin. Metsästykselle ei tule asettaa rajoituksia vesialueella ja yksityisten omistamissa saarissa. Ammattikalastuksen ja puoliammattillisen kalastuksen harjoittamisen edellytykset tulee turvata eikä niille saa tuottaa haittaa esim. vesiliikenteellä. Osakaskuntien ja kalastusalueen päätösvaltaan kuuluvia asioita ei tule sisällyttää kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	Kansallispuiston alueella metsästystä säätelee luonnonsuojelulaki. Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon eikä sinne ole suunnitelmassa esitetty minkäänlaisia rajoituksia. Osakaskuntien tai kalastusalueen päätösvaltaan kuuluvia asioita ei ole sisällytetty hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	Ei muutoksia suunnitelmaan.
Resurssit		
Rautalammin kunta esittää, että kustannusarvio on pieni 15 vuoden kansallispuiston rakentamisen ja kehittämistarpeiden näkökulmasta. Metsähallituksen hks-suunnitelman kävijämäärätavoite ja palveluja tukevien investointien määrä merkitsee valtion noin 80 000 euron vuosipanostussuunnitelmaa kansallispuiston sisälle, jossa ovat sisällytetty myös palkkauskustannukset. Kustannusarvion kasvattaminen vuodessa noin 150 000 euroon merkitsisi sitä, että kansallispuiston kehitystoimenpiteet voidaan ylipäätään toteuttaa.	Suunnitelmassa esitetty kustannusarvio vastaa suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä. Korvamerkittyä rahoitusta koko suunnitelman toteuttamiseksi ei ole olemassa, vaan suunnitelman täysimittainen toteuttaminen edellyttää olemassa olevan investointirahoituksen kasvattamista esim. hankerahoituksen kautta. Suunnitelmaa toteutetaan rahoitusmahdollisuuksien puitteissa.	Ei muutoksia suunnitelmaan.

Osallistaminen		
<p>Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelmaa on valmisteltu laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Keski-Suomen ELY-keskus on osallistunut suunnittelun tueksi perustetun yhteistyöryhmän toimintaan. Ytr:ssä on käsitelty suunnitelman linjauksia ja ydinkysymyksiä eri vaiheissa. Lisäksi ELY-keskus on osallistunut aiemmin valmistuneeseen Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hks:n laadintaan.</p> <p>ELY-keskus toteaa, että luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämisessä korostuu suunnitelmankin mukaan yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken. Hks:aa on laadittu yhteistyössä alueella käynnissä olevan Master Plan -suunnitteluhankkeen kanssa, joka on keskittynyt mm. kansallispuiston ulkopuolisen alueen kehittämiseen.</p>	<p>Yhteistyö eri toimijoiden kesken alueen kehittämisessä on erittäin tärkeää, ja se on tuotu esiin suunnitelmassa useissa eri asiakohdissa.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>Keski-Suomen liitto pitää alueen luonteen takia maisema- ja virkistyskohteiden saavutettavuuden parantamista vesiltä käsin tärkeänä tavoitteena. Kansallispuiston ulkopuolella alueen kehittäminen vaatii valtion, kuntien ja maakunnallisten toimijoiden tavoitteellista yhteistyötä. Liitto pitää tärkeänä mm. Konneveden Häyrylänrannan ja Siikakosken alapuolisen koskireitin suunnitelmallista kehittämistä, millä on yhteys myös kansallispuiston toiminnan kehittämiseen.</p>	<p>Yhteistyö eri toimijoiden kesken alueen kehittämisessä on erittäin tärkeää, ja se on tuotu esiin suunnitelmassa useissa eri asiakohdissa.</p>	<p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI (Lomake 21)		
-	-	-
SEURANTA (Lomakkeet 22AB)		
-	-	-

24.9.2015

YM2/5741/2015

Metsähallitus
PL 94
01301 Vantaa

Viite Metsähallituksen kirje Dnro 3510/2014, 30.6.2015
Hänvisning

Asia Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen
Ärende

Metsähallitus on laatinut Etelä-Konneveden kansallispuistolle luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 §:n edellyttämän hoito- ja käyttösuunnitelman ja lähettänyt sen viitekohdassa mainitulla saatekirjeellä ympäristöministeriöön vahvistettavaksi.

Suunnittelualue koskee Konneveden ja Rautalammin kuntien alueelle 2014 perustettua 1 544 hehtaarin laajuista Konneveden kansallispuistoa, jonka perustamislaki (2014/661) tuli voimaan 1.9.2014. Puisto on osa Konnevesi-Kalaja-Niinivuori -nimistä Natura 2000 -aluetta (FI06000032). Lisäksi suunnitelman piiriin kuuluu erillinen, 19 hehtaarin laajuinen Toussunlinna -niminen Natura 2000 -alue (FI06000061). Kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu riittävään tietoon ja osallisuuteen. Ministeriöllä on ollut mahdollisuus seurata suunnitteluprosessia sekä tutustua suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin, Metsähallituksen vastineisiin sekä suunnitelmaluonnokseen niiden perusteella tehtyihin muutoksiin.

Hankkeelle ei ole laadittu luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-arviointia. Metsähallitus on katsonut, että suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat tarpeellisia alueen luonnonarvojen säilyttämiseksi ja alueen käytön järjestämiseksi eikä niillä todennäköisesti ole luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja heikentäviä vaikutuksia suunnittelualueella olevien Natura 2000 -alueiden valinnan perusteina olleisiin luonnonarvoihin. Tavoitteen asettelun päämäärien, tavoitteiden sekä toimenpiteiden on arvioitu toteutuessaan lisäävän mitä todennäköisimmin Natura-luontotyyppien ja lajien edustavuutta kansallispuistossa. Metsähallituksen arvion sekä Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunnon perusteella ministeriö katsoo, että hankkeen vaikutuksia ao. Natura 2000 -alueisiin ei ole ollut tarpeen arvioida luonnonsuojelulaissa tarkoitettulla tavalla.

Metsähallituksen kansallispuiston hoidolle ja käytölle asettamat tavoitteet ja hoidon vyöhykejako sekä näihin perustuvat luonnonsuojelu ja -hoitotoimet kuten myös yleisön opastaminen ja kulun ohjaaminen edistävät Etelä-Konneveden kansallispuistolain 1 §:ssä säädettyä puiston perustamistavoitetta. Metsähallituksen laatima Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma täyttää tehtävänsä suojelualueen hoitoa ja käyttöä ohjaavana asiakirjana. Siinä asetetut tavoitteet, esitetyt päämäärät ja toimenpiteet edistävät myös suunnittelualueeseen sisältyvien Natura 2000 -alueiden lajien ja luontotyyppien suojelutavoitteiden saavuttamista. Ympäristöministeriö vahvistaa Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito-

ja käyttösuunnitelman luonnonsuojelulaissa tarkoitettuna asiakirjana Metsähallituksen saatekirjeen liitteessä esitetyn mukaisena.

Ylijohtajan sijainen
Luonnonsuojelujohtaja

Ilkka Heikkinen

Ympäristöneuvos

Jukka-Pekka Flander

TIEDOKSI

Keski-Suomen ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Keski-Suomen liitto
Pohjois-Savon liitto
Konneveden kunta
Rautalammin kunta
Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri
Sisä-Suomen luonnonystävät ry

LIITTEENÄ

Valitusosoitus

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 219 Vatanen, E. 2015: Metsähallituksen metsästys- ja kalastuslupa-asiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset vaikutukset ja menetelmien vertailu. 34 s.
- No 220 Savola, K. & Kolehmainen, K. 2015: Pääkaupunkiseudun Viherkehän suojelualueiden käävät. 65 s.
- No 221 Salmela, J., Siivonen, S., Dominiak, P., Haarto, A., Heller, K., Kanervo, J., Martikainen, P., Mäkilä, M., Paasivirta, L., Rinne, A., Salokannel, J., Söderman, G. & Viikamaa, P. 2015: Mälaise-hyönteispyynti Lapin suojelualueilla 2012–2014. 141 s.

Sarja B

- No 217 Metsähallitus 2016: Principles of Protected Area Management in Finland. 143 s.
- No 218 Metsähallitus 2016: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2015. 53 + 15 s.
- No 219 Torppa, K. 2016: Karhunkierroksen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013. 54 s.
- No 220 Torppa, K. 2016: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013–2014. 62 s.
- No 221 Veteläinen, T. 2016: Syötteen kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 74 s.

Sarja C

- No 127 Vuorinen, J., Sorakunnas, E. & Högmänder, J. 2014: Öron luontomatkailun kehittämissuunnitelma. 53 s.
- No 128 Metsähallitus 2014: Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma. 135 s.
- No 129 Konttinen, T. 2014: Lauhanvuoren–Hämeenkankaan alueen luontomatkailusuunnitelma. 89 s.
- No 130 Metsähallitus 2014: Oulangan hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2026. 164 s.
- No 131 Metsähallitus 2014: Valtavaaran–Pyhävaaran ja Särkipäran–Löyhkösen–Antinvaaran hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2022. 121 s.
- No 132 Metsähallitus 2015: Hailuodon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2013–2027. 148 s.
- No 133 Metsähallitus 2015: Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 120 s.
- No 134 Jalkanen, T. & Mussaari, M. 2016: Selkämeren kansallispuiston luonnonhoidon yleissuunnitelma. 81 s.
- No 135 Uusiniitty-Kivimäki, M. (toim.) 2016: Selkämeren helmet – Selkämeren kehittämisen käsikirja 2015–2025. 142 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkajulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-128-1 (pdf)

julkaisut.metsa.fi